

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร สภาพการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข

ตอนที่ 2 รูปแบบการสอนบูรณาการจริยธรรม

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรม

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงจริยธรรมจากการสังเกตพฤติกรรม

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจจากแบบทดสอบ

ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร สภาพการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามแนวคิดของ ดอริส ที โกว (Doris T Gow, 1977 อ้างถึงใน สวัสดิ์ อุทรานันท์, 2530) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาต้านจริยธรรม ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตร (structure) โดยพิจารณาความสอดคล้องของปรัชญาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และลักษณะวิชาที่กล่าวถึงจริยธรรม

2. การวิเคราะห์โอกาสการเรียนรู้ (opportunity) โดยพิจารณาความเข้มของเนื้อหาต้านจริยธรรม

3. วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอน (instructional events) โดยพิจารณาสภาพการเรียนการสอนที่สอดแทรกจริยธรรม

4. สิ่งเร้า (motivators) โดยพิจารณาจากการที่ผู้เรียนได้รับแรงเสริม

ก่อนที่จะวิเคราะห์หลักสูตรผู้วิจัยจะกล่าวนำเกี่ยวกับบริบทก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

บริบท (Context)

วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้ทำหน้าที่หลักเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในด้านการผลิตบัณฑิตพยาบาล ซึ่งมีหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (4 ปี) หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (ระดับต้น 2 ปี) และหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) และหลักสูตรอบรมเฉพาะสาขาอีกหลายสาขา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (4 ปี) ซึ่งมีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเปิดสอนทั้งหมด 24 แห่งทั่วประเทศและทุกแห่งจะใช้หลักสูตรเดียวกัน หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีการปรับปรุงจากหลักสูตรเดิมคือหลักสูตรพยาบาลศาสตร์เน้นชุมชน ปี พ.ศ. 2528 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาการ ซึ่งได้เพิ่มเติมในเรื่องสิ่งแวดล้อม และเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพ และเริ่มใช้หลักสูตรนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 จนถึงปัจจุบัน นอกจากการผลิตพยาบาลแล้ววิทยาลัยพยาบาลยังมีหน้าที่อื่นๆ เช่นการค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่จบจากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นคนในภูมิภาคที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ และจะได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาตลอดหลักสูตร โดยมีสัญญาผูกพันว่าจะต้องกลับไปรับราชการในภูมิลำเนาของตนเอง โดยนักศึกษาพยาบาลจะได้รับสวัสดิการคือมีหอพักในบริเวณเดียวกับวิทยาลัยพยาบาล สวัสดิการด้านอาหาร และการรักษาพยาบาล เป็นต้น

วิเคราะห์ปรัชญาของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์

ปรัชญาของหลักสูตร จะกล่าวไว้ชัดเจน เชื่อว่าสถาบันการศึกษามีความรับผิดชอบในการเตรียมพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพ พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล..... นอกจากนี้ปรัชญาของหลักสูตรยังระบุถึงลักษณะของจริยธรรมที่ต้องการ เช่น.....การบริการพยาบาลที่มุ่งช่วยให้นักศึกษามีสุขภาพดี เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....เป้าหมายของการพยาบาลคือ การช่วยบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้มีการพัฒนา เพื่อสามารถพึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตและมีส่วนร่วมในชุมชนของตนอย่างมีคุณภาพตลอดวงจรชีวิต.....ซึ่งสอดคล้องกับจริยธรรมในวิชาชีพเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล และปรัชญาของหลักสูตรยังระบุถึง.....การบริการพยาบาลสามารถปฏิบัติในทุกระดับของบริการสุขภาพ ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ .....ซึ่งเป็นลักษณะจริยธรรมเรื่องความยุติธรรมในการพยาบาล คือให้การพยาบาลกับบุคคลโดยเท่าเทียมกัน ไม่เลือกสถานที่ หรือแบ่งแยกชนชั้น นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของความเสียสละ ที่จะให้บริการแก่บุคคลทุกระดับของการบริการ นอกจากนี้ปรัชญาของหลักสูตรยังระบุถึง.....การเตรียมพยาบาลให้มีความสามารถ มีบรรยากาศการเรียน

การสอนที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ การศึกษาค้นคว้า การตัดสินใจที่รอบคอบ และถูกต้อง ..... ซึ่งเป็นลักษณะจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานดี ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ป่วย โดยให้การพยาบาลด้วยความละเอียด รอบคอบ ประการสุดท้ายปรัชญาของหลักสูตรกล่าวถึง ..... การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเป็นลำดับ..... เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาประกอบไปด้วย ความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม และจริยธรรม เป็นแกนในการดำรงชีวิต และปฏิบัติการพยาบาล มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมมาตรฐานแห่งวิชาชีพและดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดี ทั้งนี้นอกจากจะต้องการพยาบาลที่ดีแล้วยังต้องเป็นคนดีด้วย

วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์

วัตถุประสงค์กล่าวไว้ชัดเจนในการต้องการให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรม และมีข้อความที่แสดงถึงลักษณะทางจริยธรรม เช่น ตระหนักและคำนึงถึงคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาลและสิทธิมนุษยชนของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร แต่เน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล (autonomy) สิทธิของผู้ป่วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังกล่าวถึง การให้บริการพยาบาลโดยใช้ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีทางการพยาบาล กระบวนการพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ..... มีความสอดคล้องกับจริยธรรมด้านการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังกล่าวถึงการตัดสินใจซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการนำมาใช้ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม คือแสดงความสามารถในการคิด วิจจวณญาณ และตัดสินใจ โดยอาศัยหลักการเชิงวิชาการทางคลินิกในการแก้ไขปัญหา.....ประการสุดท้ายที่สำคัญที่กล่าวไว้สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรและจะเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาลคือ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นหลักในการปฏิบัติการพยาบาลและการดำรงชีวิต

จะเห็นได้ว่าปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกล่าวถึงคำว่าคุณธรรม จริยธรรมโดยตรง แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดปลีกย่อยจริยธรรมเรื่องใดบ้าง แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อความจากปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าเน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล

วิเคราะห์ลักษณะวิชา (คำอธิบายรายวิชา)

ลักษณะวิชาของหมวดพื้นฐานทั่วไปที่กล่าวถึงคำว่า "จริยธรรม" โดยตรง ได้แก่วิชาจิตวิทยา ที่กล่าวว่า.....แนวคิดทางจิตวิทยา.....การคิดและเช่าวปัญญา อารมณ์ แรงจูงใจ อึดมั่นในทัศน ทัศนคติ .....และจริยธรรมของแต่ละคน ซึ่งวิชานี้นอกจากจะกล่าวถึงจริยธรรมโดยตรงแล้วยังมีคำอื่นที่มีความ

หมายในการพัฒนาจริยธรรม เช่น อารมณ์ หัสนคติ ที่มีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกของพฤติกรรมจริยธรรม วิชาวัฒนธรรมไทย กล่าวถึง .....ค่านิยม ความเชื่อ คุณค่าของภูมิปัญญาไทย ..... เอกลักษณ์ของความเป็นไทย สิ่งสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพประการหนึ่งคือค่านิยม ความเชื่อ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจค่านิยมความเชื่อของตนเองและของผู้รับบริการอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจ อยากช่วยเหลือ วิชาปรัชญา และศาสนา กล่าวถึง .....แนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม.....ในวิชานี้เช่นกันที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจผู้อื่น เข้าใจความเชื่อ ความคิด จะพัฒนาสู่จริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับวิชามานุษยวิทยาสุขภาพ กล่าวถึง.....วัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย ความเชื่อ พฤติกรรมสุขภาพ..... ส่วนวิชาพลศึกษา กล่าวถึง.....การพัฒนาด้านร่างกาย จิตนิยม อารมณ์และสังคม..... ซึ่งเป็นการพัฒนาทุกด้านของชีวิตเนื่องจากกายและจิตใจสัมพันธ์กัน ถ้าร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงย่อมส่งผลให้จิตใจพัฒนาไปในทางที่ดี

ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพ มีวิชาที่กล่าวถึงคำว่าจริยธรรมโดยตรงวิชาเดียวคือ วิชาจริยศาสตร์ สำหรับพยาบาล กล่าวถึง ความหมายและความสำคัญของจริยศาสตร์ จริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่าง ศาสนากับจริยศาสตร์ จริยธรรมตามหลักศาสนา จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล สิทธิมนุษยชน จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ปัญหาและแนวทางแก้ไขจริยธรรมในการพยาบาล วิชาที่ 3 หน่วยกิต ตามโปรแกรมการศึกษา จัดสอนในปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่สอนตามโปรแกรมการศึกษา แต่บางแห่งมีการแยกสอนครั้งละหนึ่งหน่วยกิตในชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 เช่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี เป็นต้น ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพ วิชาอื่นไม่ได้กล่าวถึงคำว่าจริยธรรมโดยตรง แต่มีคำพูดอื่นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เช่น .....หน้าที่ของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน การรักษาพยาบาล การฟื้นฟู..... โดยคำนึงถึงกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ได้แก่วิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2, 3, 4 วิชา การพยาบาลผู้สูงอายุ และบางวิชากล่าวในลักษณะคล้ายกันคือ.....หน้าที่ของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน การรักษาพยาบาล การฟื้นฟู..... แต่ไม่ได้กล่าวถึงจิต สังคมและจิตวิญญาณ คือวิชาการพยาบาล อนามัยชุมชน 1, 2, 3 นอกจากนี้ลักษณะวิชาบางวิชากล่าวถึง .....การใช้กระบวนการพยาบาล การให้การช่วยเหลือ..... ได้แก่วิชาการพยาบาลเด็ก การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลจิตเวช และการพยาบาล สุตศาสตร์ สำหรับวิชาพัฒนาการพยาบาล จะกล่าวถึง .....บทบาทและหน้าที่ของพยาบาล..... ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะวิชาส่วนใหญ่ไม่ได้กล่าวถึงจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์ปรัชญา วัตถุประสงค์ และลักษณะวิชาของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเสนอ ตารางสรุปการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วิเคราะห์ความสอดคล้องของปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และลักษณะวิชา
โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ปรัชญาของหลักสูตร	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ลักษณะวิชา (คำอธิบายรายวิชา)
<p>.....เชื่อว่าสถาบันการศึกษาจะรับผิดชอบในการเตรียมพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล.....</p> <p>การพยาบาลคือการช่วยบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้มีการพัฒนาและสามารถพึ่งตนเองได้ .....</p> <p>บรรยากศการเรียนการสอนต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิด ทักษะเฉพาะ วิชาอื่น การรวบรวมข้อมูล การศึกษา ค้นคว้า และการตัดสินใจที่รอบคอบและถูกต้อง.....เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบไปด้วยความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแกนในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการพยาบาล</p>	<p>ผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตระหนักและคำนึงถึงคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาลและสิทธิมนุษยชนของบุคคล ครอบครัว และชุมชน 2. ใฝ่ใฝ่บริการพยาบาลโดยใช้แนวคิดหลักการ ทฤษฎีทางการพยาบาล กระบวนการพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเน้นศักยภาพ การดูแลตนเองของบุคคล ในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ..... 3. แสดงความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจโดยอาศัยหลักการเชิงวิชาการทางคลินิกในการแก้ปัญหาสุขภาพ..... 4. ปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพ บุคลากร หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ 5. ริเริ่มปรับปรุง แก้ไขในการบริการและบริหาร จัดการทางการพยาบาล..... 6. มีส่วนร่วมในการทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการพยาบาล 7. มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นหลักในการปฏิบัติ การพยาบาลและการดำรงชีวิต 8. สอน บริหาร และนิเทศงาน บุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ 9. ไม่หวั่นความรู้อ่อน มีการพัฒนาตนเอง..... 10. สนับสนุนหลักการประชาธิปไตย..... 	<p><u>หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิชาวัฒนธรรมไทย .....ค่านิยม ความเชื่อ คุณค่าของภูมิปัญญาไทย 2. วิชาจิตวิทยา แนวคิด.....การคิด เซลล์ปัญญา อารมณ์ แรงจูงใจ อัดมโนทัศน์ ทัศนคติ พัฒนาการด้านจริยธรรม..... 3. พลศึกษา .....นันทนาการในการพัฒนาจิตนิยม อารมณ์ สังคม..... 4. ปรัชญาและศาสนา .....การศึกษาปรัชญาในพุทธศาสนา..... 5. มนุษยวิทยาสุขภาพ .....ความเชื่อ พฤติกรรมสุขภาพ..... <p><u>หมวดวิชาชีพ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการ 1 2. วิชาพยาบาลผู้ใหญ่ 2,3,4 3. วิชาพยาบาลผู้สูงอายุ มีคำพูดดังนี้ .....หน้าที่ของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน การรักษาพยาบาล การฟื้นฟู.....โดยคำนึงถึงกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ 4. วิชาอนามัยชุมชน 1,2,3 .....หน้าที่ของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน การรักษาพยาบาล การฟื้นฟู

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปรัชญาของหลักสูตร	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ลักษณะวิชา (คำอธิบายรายวิชา)
		5. วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลเด็ก การพยาบาลจิตเวช การพยาบาลสูติศาสตร์ .....การใช้กระบวนการพยาบาล การให้การช่วยเหลือ..... 6. พัฒนาการพยาบาล .....บทบาทหน้าที่ของพยาบาล..... 7. วิชาจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล ความหมายและความสำคัญของจริยศาสตร์ จริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับจริยศาสตร์ จริยธรรมตามหลักศาสนา จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล สิทธิมนุษยชน จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ปัญหาและแนวทางแก้ไขจริยธรรมในการพยาบาล.....

จากตารางที่ 6 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน โดยกล่าวถึงคำว่า จริยธรรมโดยตรง และคำอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เช่น การช่วยเหลือบุคคล การคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ การรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจ (ปรัชญาของหลักสูตร) การตระหนักถึงคุณค่าของวิชาชีพ การพยาบาลและสิทธิมนุษยชน กระบวนการพยาบาล การคิด วิจาร์ณญาณ การตัดสินใจ (วัตถุประสงค์ของหลักสูตร) ส่วนลักษณะวิชาที่กล่าวถึงคำว่าจริยธรรมโดยตรงได้แก่ วิชาจิตวิทยา และจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล ส่วนวิชาในหมวดวิชาชีพจะมีคำกล่าวถึงกว้างๆ ไม่กล่าวถึงจริยธรรมโดยชัดเจน เช่นคำว่า การให้การช่วยเหลือ การใช้กระบวนการพยาบาล และมี 5 วิชาที่กล่าวถึง การพยาบาล คำนี้ถึง กาย จิต สังคม และวิญญาณ

สภาพการจัดการเรียนการสอน

1. การเรียนการสอนภาคทฤษฎี นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะเรียนภาคทฤษฎีมาก ปฏิบัติน้อย และส่วนใหญ่จะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาที่มีส่วนเสริมสร้างจริยธรรมดังที่กล่าวไว้ข้างต้นคือวิชาวัฒนธรรมไทย จิตวิทยา พลศึกษา ปรัชญาและศาสนา และมานุษยวิทยาสุขภาพ ซึ่งวิชาเหล่านี้ผู้ที่สอนส่วนใหญ่มิใช่อาจารย์พยาบาล ฉะนั้นการบูรณาการจริยธรรมเชิงวิชาชีพในการเรียนการสอนอาจเป็นไปได้ยาก จากการสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลมีความเห็นว่าควรมีการสอดแทรกจริยธรรมทุกวิชา อาจารย์พยาบาลส่วนมากเห็นว่าควรเน้นสอดแทรกทุกวิชาในหมวดวิชาชีพ ซึ่งจัดสอนมากในชั้นปีที่ 2-4

อาจารย์ ก อายุ 43 ปี เริ่มสอนจริยศาสตร์ปีนี้เป็นปีที่ 2 เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานดี ทำทางใจดี มีเหตุผล นอกจากสอนภาคทฤษฎีแล้วยังสอนภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาล ให้ความเห็นดังนี้

.....การสอนจริยธรรมควรสอนทุกชั้นปี ควรเน้นในปีที่ 3 และ 4 เพราะใกล้จบออกไปทำงาน เมื่อเป็นนักศึกษาพยาบาลมีลักษณะจริยธรรมทุกอย่าง เมื่อจบแล้วมีจริยธรรมลดลง จริยธรรมควรปลูกฝังมาจากครอบครัว พ่อแม่อบรมสั่งสอน สถาบันการศึกษา ไม่อาจทำได้อย่างสมบูรณ์ .....แต่การเรียนการสอนพยาบาลควรสอดแทรกจริยธรรมเข้าไปในการสอนทุกวิชาในหมวดวิชาชีพ เพราะการสอนจริยธรรมในชั้นปีเดียว วิชาเดียวยังไม่เพียงพอ

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์หลักสูตร ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพส่วนใหญ่กล่าวถึงจริยธรรมไม่ชัดเจน ฉะนั้นการสอดแทรกจริยธรรมขึ้นอยู่กับผู้สอน อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าเรียนการสอนในปัจจุบันมีการสอดแทรกจริยธรรมน้อย มีการส่งเสริมจริยธรรมน้อย ประกอบกับครูสมัยใหม่เน้นความรู้เรื่องโรคมากกว่าจริยธรรม

อาจารย์ ข อายุ 52 ปี ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ ทำทางเข้มงวด เด็ดขาด มีระเบียบวินัยสูง ให้ความคิดเห็นดังนี้

.....อาจารย์สมัยนี้เป็นคนสมัยใหม่ มุ่งสอนแต่ความรู้เรื่องโรค ความลึกซึ้งเรื่องพยาธิสภาพ การรักษา มากกว่าจะพูดเรื่องจริยธรรมสอดแทรกจริยธรรมน้อย..... การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเรื่องจริยธรรมจะไม่ค่อยมี..... ครูไม่รู้ว่าจริยธรรมคืออะไร.....

การเรียนการสอนภาคทฤษฎีส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยายเนื่องจากนักศึกษาจำนวนมาก ชั้นละ 70-200 คน ฉะนั้นโอกาสที่ครูจะสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอนจึงมีน้อย ครูมีความรู้ดีกว่าต้องสอนเนื้อหาให้ครบถ้วนเพราะเวลาจำกัด

อาจารย์ ค อายุ 55 ปี สอนในหมวดวิชาชีพ ลักษณะส่วนตัวเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานดี ทำทางใจร้อน อารมณ์เสื่อง่าย แต่หายเร็ว มีความเห็นดังนี้

.....ตนเองมิใช่ลักษณะของครูที่มีจริยธรรมมากนัก และการสอนภาคทฤษฎีไม่มีเวลาที่จะสอดแทรกจริยธรรม เนื่องจากเนื้อหาวิชาที่จะสอนมีมาก จนแทบจะสอนไม่ทัน..... แต่ก็เห็นความสำคัญที่จะสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอน ถ้ามีเวลาก็จะสอดแทรกเรื่องจริยธรรม.....

2. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักศึกษาหลังจากเรียนภาคทฤษฎี นักศึกษามีความรู้ที่จะสามารถปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยได้แล้ว นักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติงานกับผู้ป่วยจริง ซึ่งผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีจริยธรรมในการทำงาน อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนอาจารย์น้อยแต่นักศึกษาจำนวนมาก ดูแลนักศึกษาไม่ทั่วถึง นักศึกษาบางคนประพฤตินิไม่ถูกต้อง ขาดความซื่อสัตย์ในการทำงาน บางคนขาดความรับผิดชอบ ประการสำคัญอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าครูจะพูดให้นักศึกษาแก้ไขข้อบกพร่องมากกว่าการกล่าวชมเชย หรือนักศึกษาถูกตำหนิจากพยาบาล หรือครู

อาจารย์ ก ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่มีผลทำให้จริยธรรมของนักศึกษาลดลง ทำให้เกิดผลเสียต่อภาพพจน์ของวิชาชีพ และผลเสียต่อผู้รับบริการ

.....การสอนภาคปฏิบัติทำให้จริยธรรมลดลง นักศึกษาเห็นรูปแบบที่ไม่ดี เช่น ลักษณะพยาบาล ลักษณะครูที่ข่มขู่ เสียงดัง ดุผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่ระดับอื่น ทำให้นักศึกษาเอาแบบอย่าง เมื่อทำงาน เกรียดก็ระบายอารมณ์ออกมา.....

อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าผู้สอนส่วนใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี ที่นักศึกษาจะยึดเป็นแบบอย่างได้ ซึ่งอาจารย์พยาบาลเห็นว่าความเป็นแบบอย่างของครูมีความสำคัญมาก เช่น จากความคิดเห็นของอาจารย์ อายุ 49 ปี ลักษณะสุ่ม รอบคอบ ใจเย็น สอนวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล ให้ความเห็นดังนี้

.....ครูควรเป็นแบบอย่าง ทำให้นักศึกษา จับต้องผู้ป่วยด้วยความนุ่มนวล เช่น การฉีดยา ครูต้องแสดงให้เห็นให้นักศึกษา จับเนื้อผู้ป่วย จับเข้มอย่างไร จึงไม่ทำให้ผู้ป่วยเจ็บ แล้วพูดจากามผู้ป่วย รู้สึกอย่างไร เจ็บไหมคะ ครูต้องแสดงการพูดคุยกับผู้ป่วยด้วยท่าทางสุภาพอ่อนโยน.....

นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลยังเห็นว่า การสอนภาคปฏิบัติโดยการยกกรณีผู้ป่วยเฉพาะรายขึ้นมาอภิปรายทุกวันในช่วงก่อนและหลังการฝึกงานจะสามารถสอนแทรกจริยธรรมได้ดี เช่นการไม่เปิดเผยอวัยวะผู้ป่วยขณะให้การพยาบาล การกล่าวคำขอโทษที่ต้องยกมือข้ามศีรษะผู้ป่วย เป็นต้น ลักษณะการสอนที่สอดแทรกจริยธรรมสามารถทำได้ตลอดเวลา

การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอน โอกาสการเรียนรู้ด้านจริยธรรม และสิ่งเร้า จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปเสนอในตารางที่ 7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล เรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอน โอกาสการเรียนรู้ และ สิ่งเร้าที่เน้นจริยธรรม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ในการจำแนกประเภทข้อมูลและแจกนับ (N=14)

หัวข้อใหญ่	หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	แจกนับ
1. สภาพการจัดการ เรียนการสอน	1.1 การสอดแทรกจริยธรรม ในการเรียนการสอน	1.1.1 มีการสอดแทรกน้อย	10 ราย
		1.1.2 ไม่มีการสอดแทรก	2 ราย
		1.1.3 มีการสอดแทรกไม่ชัดเจน	1 ราย
		1.1.4 มีการสอดแทรกจริยธรรม ทุกวิชาเพราะสอนแบบเน้น ปัญหาเป็นหลัก	1 ราย
	1.2 บทบาทครู	1.2.1 ครูสมัยใหม่ ไม่เน้น จริยธรรม เน้นความรู้เรื่องโรค และการพยาบาล	2 ราย
		1.2.2 ครูในปัจจุบันร้อยละ 50 เป็นแบบอย่างที่ดี	4 ราย
		1.2.3 ครูส่วนใหญ่เป็นแบบ อย่างที่ดี ครูส่วนน้อยที่ต้อง ปรับปรุง	2 ราย
		1.2.4 ครูไม่รู้ว่าจะจริยธรรมคือ อะไร	2 ราย
	1.3 วิธีการสอน	1.3.1 ครูสอนไม่เข้าใจ	1 ราย
		1.3.2 ครูส่วนใหญ่สอนแบบ บรรยาย	10 ราย
	1.4 จำนวนนักศึกษา	1.4.1 นักศึกษาจำนวนมาก ครูและนักศึกษาไม่มี สัมพันธ์ภาพต่อกัน	10 ราย
	1.5 ความประพฤติดของ นักศึกษา	1.5.1 นักศึกษาขาดความซื่อ สัตย์ ขาดความรับผิดชอบ	2 ราย
	1.6 การสอนภาคปฏิบัติ	1.6.1 อาจารย์มีน้อย นักศึกษา มีมาก ดูแลไม่ทั่วถึง	5 ราย

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หัวข้อใหญ่	หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	จำนวน	
2. โอกาสการเรียนรู้ จริยธรรมของนักศึกษา พยาบาล	2.1 การเรียนการสอนใน ปัจจุบันสามารถส่งเสริม จริยธรรมนักศึกษาได้หรือไม่	2.1.1 ส่งเสริมได้น้อย	11 ราย	
		2.1.2 ส่งเสริมได้ปานกลาง	3 ราย	
	2.2 เหตุผลอื่นที่ส่งเสริม จริยธรรมได้น้อย	2.2.1 ประสบการณ์เดิม สภาพ ครอบครัว	3 ราย	
		2.2.2 แบบอย่างของครู	7 ราย	
		2.2.3 สิ่งแวดล้อมในสถาบันการ ศึกษา		
	2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิชาจริยศาสตร์	2.3.1 ไม่ควรแยกสอนต่างหาก ควรผสมผสานในทุกวิชา	8 ราย	
		2.3.2 แยกสอนวิชาเดียวดีแล้ว (เพราะหน่วยกิตเพิ่มเป็น 3 จาก หลักสูตรเดิม 2 หน่วยกิต)	3 ราย	
		2.3.3 ควรสอนวิชาจริยศาสตร์ วิชาเดียวและสอดแทรกเข้าไปใน วิชาอื่นด้วย	10 ราย	
	3. สิ่งเรา	3.1 การให้รางวัล (Motivation)	3.1.1 ไม่มีการให้กำลังใจ รางวัล แต่มีการประกาศความดี แก่นักศึกษาที่รวมกิจกรรมบ้าง	3 ราย
			3.1.2 การเรียนจะพูดให้ผู้เรียน แก้ไขข้อบกพร่องมากกว่าการชม	8 ราย
3.1.3 การเรียนภาคปฏิบัติ นักศึกษาอาจถูกตำหนิจากครู และพยาบาล			5 ราย	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หัวข้อใหญ่	หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	จำนวน
4. ข้อเสนอในการจัดการเรียนการสอน	4.1 การสอนจรรยาบรรณ ชั้นปีไหน	4.1.1 การสอนทุกชั้นปี เริ่ม สอนปีที่ 2 แบ่งสอนปีละ 1 หน่วยกิตและสอนสอดแทรก ในหมวดวิชาชีพ	8 ราย
		4.1.2 การสอนชั้นปีที่ 2,3	2 ราย
		4.1.3 การสอนชั้นปีที่ 2 และ สอดแทรกในหมวดวิชาชีพทุก วิชา	2 ราย
	4.2 จรรยาบรรณที่ควรเน้น ในการสอนนักศึกษาคือ อะไร?	4.2.1 เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ	8 ราย
		4.2.2 ความรับผิดชอบในการ ทำงาน	5 ราย
		4.2.3 การละเมิดสิทธิของผู้ ป่วย	1 ราย
		4.2.4 ระเบียบวินัย	2 ราย
		4.2.5 สัมมาคารวะ	2 ราย
	4.3 วิธีการสอนจรรยาบรรณ	4.3.1 วิธีใดก็ได้แต่ต้องสอด แทรกทุกวิชา	5 ราย
		4.3.2 กรณีศึกษา	5 ราย
		4.3.3 อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ และวิเคราะห์	2 ราย
		4.3.4 ไขปัญหาเป็นหลัก	2 ราย
		4.3.5 บทบาทสมมติ	2 ราย
		4.3.6 เน้นความเข้าใจแก่นแท้ ของศาสนา	2 ราย
	4.3.7 ควรเน้นสอนภาคปฏิบัติ เพราะสามารถสอดแทรกได้ มากกว่าทฤษฎี	1 ราย	

จากตารางที่ 6 อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพการเรียนการสอนมีการสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอนน้อย วิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย นักศึกษามีจำนวนมาก อาจารย์มีน้อย เรื่องโอกาสการเรียนรู้ ส่งเสริมจริยธรรมได้น้อยเพราะแบบอย่างของครู สิ่งแวดล้อมในสถาบัน และประสบการณ์เดิม ด้านสิ่งเราไม่มีการให้รางวัลแก่นักศึกษาที่มีจริยธรรม การเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนปรับปรุงมากกว่าการกล่าวชม ข้อเสนอแนะการสอนจริยธรรมไม่ควรสอนเดี่ยวแยกต่างหาก ควรผสมผสานในทุกวิชา และเห็นว่าควรมีการสอนจริยธรรมทุกชั้นปี ควรเน้นบรรยายบรรณวิชาชีพ วิธีสอนวิธีใดก็ได้ที่มีการสอดแทรกจริยธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม

จากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในบทที่ 3 ได้รูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมที่บูรณาการเนื้อหาวิชาสุขภาพจิตและจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล และการบูรณาการวิธีการสอนหลากหลายวิธีเพื่อส่งเสริมจริยธรรมตามหลักจริยธรรมวิชาชีพพยาบาล ซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดวิธีการสอนและลำดับขั้นการสอนโดยภาพรวมแล้ว ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในการสอนนักศึกษาพยาบาล ดังต่อไปนี้

หลักการ

รูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา ต่อเพื่อนมนุษย์ มีแนวคิดที่ดีต่อการปฏิบัติการพยาบาล ยึดหลักจริยธรรมในการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

1. เข้าใจตนเอง รู้ค่านิยม ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
2. เกิดความเมตตา กรุณา เห็นใจผู้ป่วย และยึดหลักจริยธรรมในการพยาบาล ด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ การปฏิบัติงานดี มีคุณภาพ การบอกความจริง การรักษาความลับของผู้ป่วย และการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย
3. สามารถระบุปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม และการตัดสินใจแก้ปัญหาได้

เนื้อหาวิชาและวิธีการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการวิจัยครั้งนี้จัดสอนในวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 ซึ่งเนื้อหาวิชากำหนดจากกรอบแนวคิดของลักษณะวิชา และบูรณาการด้านจริยธรรมในแต่ละหัวข้อการสอน โดยเขียนแผนภาพเชื่อมโยงมโนทัศน์ และกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการสอนในแผนการสอนแต่ละเรื่อง (ภาคผนวก ง) ผู้วิจัยจัดทำแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังนี้

การสอนภาคทฤษฎี

แผนการสอนมี 12 เรื่อง สอน 10 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง มีดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน ปฐมนิเทศ (1 ชั่วโมง) เรียนเรื่องวิวัฒนาการทางจิตเวชศาสตร์ และการพยาบาลจิตเวช เน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย สอนแบบกระจายคำนิยม ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 2 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคล เน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม การรักษาความลับของผู้ป่วย สอนแบบกระจายคำนิยม ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 3 มโนคติเกี่ยวกับตนเอง การใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการบำบัด และปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิต เน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล และค่านิยมวิชาชีพด้านการเมตตากรุณา เสียสละ สอนแบบกระจายคำนิยม

สัปดาห์ที่ 4 บทบาทของพยาบาลจิตเวชและหลักการพยาบาล และสอนหลักจริยธรรม 7 ประการได้แก่ การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การบอกความจริง การรักษาความลับ และการป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย และสอนแนวทางการตัดสินใจเชิงจริยธรรม วิธีการสอนคือการกระจายคำนิยม ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 5 การสร้างสัมพันธภาพและการติดต่อสื่อสารเพื่อการบำบัด เน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การบอกความจริง และการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ สอนแบบสืบสอบทางจริยธรรม ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 6-7 การพยาบาลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต ด้านความวิตกกังวล (2 ชั่วโมง) ความเครียด (2 ชั่วโมง) และความโกรธ (2 ชั่วโมง) วิธีการสอนคือ การสืบสอบทางจริยธรรม เน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ และการบอกความจริงแก่ผู้ป่วย

สัปดาห์ที่ 8 การพยาบาลผู้ป่วยที่สูญเสีย เศร้าโศก และสิ้นหวัง เน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ การป้องกันอันตรายและการรักษาความลับของผู้ป่วย สอนแบบสืบสอบทางจริยธรรมและการกระจายคำนิยม ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 9 การพยาบาลผู้ที่มีพฤติกรรมพึ่งพา และถดถอย เน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การป้องกันอันตราย และความซื่อสัตย์ สอนแบบสืบสอบทางจริยธรรม ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 10 การพยาบาลผู้ที่มีภาวะวิกฤติทางอารมณ์ เน้นจริยธรรมเรื่องการปฏิบัติงาน ดิมีคุณภาพ การบอกความจริง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม สอนแบบ สืบสอบทางจริยธรรม และการกระจ่ายค่านิยม

การสอนภาคปฏิบัติ

นักศึกษาทุกกลุ่มทดลองต้องฝึกงานภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย 1 หน่วยกิต ใช้เวลา 70 ชั่วโมง นักศึกษาทั้งหมด 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม การสอนภาคปฏิบัติจะสอนระหว่างที่นักศึกษาฝึกงาน โดยผู้วิจัย เป็นผู้สอนและนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษา เนื้อหาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชซึ่งจะสอน บูรณาการกับจริยธรรมในการสอนภาคปฏิบัติที่ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดล่วงหน้าได้ เนื่องจากขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ในขณะนั้น วิธีการสอนที่ใช้ในการสอนภาคปฏิบัติคือ การกระจ่ายค่านิยม การประชุมปรึกษา ทางคลินิก และการเสนอกรณีศึกษา ซึ่งมีกำหนดการสอนดังนี้

การกระจ่ายค่านิยม สอนทุกวัน วันละ 20 นาที ช่วงเช้าก่อนที่นักศึกษาจะฝึกงาน หรือ ช่วงบ่ายหลังฝึกงาน และการสอนรายบุคคลสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาในการปฏิบัติกรพยาบาล ปัญหา ความเครียด ปัญหาส่วนตัว ตามความต้องการของนักศึกษา หรือที่ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา

การประชุมปรึกษาทางคลินิก สอนครั้งละ 25 นาที นักศึกษาจะได้รับการสอน 2 ครั้ง ในสัปดาห์แรก เรื่องที่สอนในแต่ละกลุ่มมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานการณ์และจริยธรรมที่เน้นในการสอนมีดังนี้

1. กรณีผู้ป่วยรอการผ่าตัดหลายวัน คิดว่าแพทย์ไม่ผ่าตัดให้เพราะตนเองไม่มีเงิน การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการยึดมั่นในความยุติธรรม การบอกความจริง
2. กรณีผู้ป่วยชายแสดงความพึงพอใจนักศึกษาพยาบาลหญิง การสอนเน้น จริยธรรมที่เกี่ยวกับค่านิยมวิชาชีพ การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล และการบอกความจริง

กลุ่มที่ 2 สถานการณ์และจริยธรรมที่เน้นในการสอนมีดังนี้

1. กรณีผู้ป่วยไม่มีเงินค่ารักษา เนื่องจากรถที่ขับชนไม่มีประกันบุคคลที่สาม การสอนเน้นจริยธรรมเรื่อง การยึดมั่นในความยุติธรรม และการบอกความจริง
2. กรณีผู้ป่วยอัมพาตทั้งตัวต้องการกลับไปตายที่บ้าน เน้นจริยธรรมเรื่องการ บอกความจริง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล และการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย

กลุ่มที่ 3 สถานการณ์และจริยธรรมที่เน้นในการสอนมีดังนี้

1. กรณีผู้ป่วยสูงอายุ ญาติไม่มาเยี่ยม กระดูงูขาหักครั้งที่ 2 ไม่อยากรักษา รู้ สึกสิ้นหวัง ขอให้พยาบาลฉีดยาให้ตาย การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การ ปฏิบัติงานดิมีคุณภาพ และการป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย

2. กรณีผู้ป่วยชายสูงอายุซึ่งผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้นักศึกษาดูแล มีความรู้สึก ว่าถูกทอดทิ้ง การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการยึดมั่นในความยุติธรรม การบอกความจริง

การเสนอกรณีศึกษา การเรียนการสอนวิธีนี้นักศึกษาเป็นผู้เตรียมสถานการณ์และแนวทางในการแก้ปัญหาเสนอต่อกลุ่มผู้เรียน สอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวมการสอนทั้งหมด ตลอดระยะเวลาการฝึกงานคือมีการเรียนการสอน 4 ครั้ง เรื่องที่กำหนดให้สอนมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนการสอน 4 ครั้ง มีสถานการณ์ 5 สถานการณ์

1. กรณีการทำแผลของนักศึกษา ดึงพลาสติกปิดแผลโดยไม่ใช่เบนซินเช็ด การสอน เรื่องนี้เน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ

2. กรณีผู้ป่วยที่ถูกตัดแขน ขณะสนทนา ผู้ป่วยขอยุติการสนทนาและลุกเดินออกไป นอกห้องผู้ป่วย การเรียนการสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ และการป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย

3. กรณีผู้ป่วยท้องผูก 5 วัน ไม่ยอมให้พยาบาลสวนอุจจาระ และนักศึกษาไม่ลงบันทึก ปัญหาในบันทึกทางการพยาบาล การสอนเน้นจริยธรรมเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ และการยึดมั่นในความซื่อสัตย์

4. กรณีผู้ป่วยเอาผ้าคลุมหน้า ไม่ยอมพูดกับนักศึกษา การสอนในกรณีนี้เน้นการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ (การรักษาคำพูดกับผู้ป่วย)

5. กรณีผู้ป่วยได้รับการเตรียมผ้าตัด งตน้ำและอาหารทั้งวัน แต่แพทย์งดผ่าตัดกระทันหัน การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการบอกความจริง และการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล

กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนการสอน 4 ครั้งมี 4 สถานการณ์ดังนี้

1. กรณีผู้ป่วยออกไปตรวจด้วยวิธีใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเพื่อหาร่องรอยของโรค แต่ไม่ได้ไปตรวจในวันที่นัด การสอนเน้นจริยธรรมเรื่อง การบอกความจริงและการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล

2. กรณีผู้ป่วยกลั้นปัสสาวะไว้ไม่กล้าของหมอนนอน (bed pan) ในช่วงกลางคืน เนื่องจากพยาบาลดู การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ

3. กรณีผู้ป่วยเป็นใบหูหนวก ป่วยเป็นอัมพาตทั้งตัว ญาติไม่สนใจดูแล และพยาบาลสื่อสารกับผู้ป่วยไม่รู้เรื่อง การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย และการบอกความจริง

4. กรณีผู้ป่วยกระดุกหูกที่ต้นขา ถูกดึงถ่วงน้ำหนักไว้ ผู้ป่วยไม่เคลื่อนไหวร่างกาย หรือช่วยตนเองทำกิจวัตรประจำวัน เป็นสาเหตุให้เกิดแผลกดทับที่ก้นกบ การสอนเน้นจริยธรรมเรื่อง การบอกความจริง การป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย และการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล

กลุ่มที่ 3 จัดการเรียนการสอน 4 ครั้ง มี 4 สถานการณ์

1. กรณีผู้ป่วยไม่มีเงินจ่ายค่าเหล็กและคิดว่าแพทย์ไม่ผ่าตัดให้ การสอนเน้นจริยธรรม เรื่องการยึดมั่นในความยุติธรรม และการบอกความจริง
2. กรณีผู้ป่วยชายอัมพาตทั้งตัวอยู่ระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพ ขณะนักศึกษาเปลี่ยนถุงปัสสาวะ อวัยวะเพศของผู้ป่วยเชิงตัว การสอนในกรณีนี้เน้นเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การบอกความจริง การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพและการรักษาความลับของผู้ป่วย
3. กรณีผู้ป่วยชายหลังผ่าตัดวันที่ 3 ต้องการให้ฉีดยามอร์ฟินแก้ปวด ซึ่งแพทย์ได้เปลี่ยนให้รับประทานยาแก้ปวดแทน แต่ผู้ป่วยรับประทานยาแก้ปวดแล้วอาการปวดไม่ทุเลา และไม่พอใจที่พยาบาลไม่ฉีดยาแก้ปวดให้ การสอนเรื่องนี้เน้นจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การบอกความจริง และการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ
4. ผู้ป่วยอัมพาตทั้งตัวไม่ต้องการรักษาในโรงพยาบาล จะขอกลับไปตายที่บ้าน การสอนเน้นจริยธรรมเรื่องการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การบอกความจริง การยึดมั่นในความยุติธรรม และการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล

แผนการสอนและนิเทศงานภาคปฏิบัติตลอดระยะเวลาการฝึกงาน 2 สัปดาห์ มีดังนี้

วันจันทร์

1. ปฐมนิเทศ เวลา 8.30-9.00 น. (30 นาที) เรื่อง วัตถุประสงค์ ลักษณะการฝึกงาน ประสบการณ์ที่ต้องฝึกปฏิบัติ และการประเมินผล (เฉพาะวันจันทร์ในสัปดาห์แรก) ส่วนในสัปดาห์ที่ 2 จะสอนภาระงานค่านิยม โดยถามความรู้สึกของนักศึกษาก่อนการปฏิบัติงาน
2. ฝึกปฏิบัติการพยาบาล เวลา 9.00-15.00 น. นักศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช โดยการประเมินปัญหาด้านจิตใจ สนทนาเพื่อการบำบัด การจัดกลุ่มกิจกรรมบำบัด และการสอนสุขภาพจิตศึกษา นอกจากนี้ให้การดูแลผู้ป่วยทางด้านร่างกายร่วมด้วย เช่นการทำความสะอาดร่างกาย การดูแลความสะอาดเตียงนอน โต๊ะข้างเตียง เป็นต้น โดยอาจารย์พยาบาลเป็นผู้นิเทศงาน
3. ประชุมปรึกษาทั่วไป เวลา 15.00-15.30 น. (30 นาที) และการกระจ่ายค่านิยม เวลา 15.30-15.50 น. (20 นาที) การประชุมปรึกษาทั่วไป ได้แก่เรื่องการประเมินผลการฝึกงานประจำวัน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของนักศึกษาแต่ละคน ส่วนการกระจ่ายค่านิยม เป็นการใช้คำถามเพื่อให้นักศึกษาได้ระบายความเครียด ความรู้สึก และการให้แรงเสริมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการพยาบาล
4. การสนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคล เวลา 16.00-16.30 น (30 นาที) สนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคลในนักศึกษาที่ได้รับการสังเกตพฤติกรรมจริยธรรม หรือนักศึกษาที่มีปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อประเมินความรู้สึก อารมณ์ ความคิดเห็น ค่านิยมของนักศึกษา โดยใช้วิธีการกระจ่ายค่านิยม

วันอังคาร

1. การสอนระจ่างคำนิยม เวลา 8.30-8.50 น. (20 นาที) โดยการถามความรู้สึกความคิดเห็น ความต้องการของนักศึกษาในการพยาบาลผู้ป่วย ความรู้สึกต่อเพื่อน ผู้ร่วมงาน และอาจารย์
2. ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประชุมปรึกษาทั่วไป สันทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับวันจันทร์

วันพุธ

1. การประชุมปรึกษาทางคลินิก เวลา 8.30-8.55 น. โดยอาจารย์พยาบาลนำกรณีปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมในหอผู้ป่วยมาให้ศึกษาร่วมอภิปราย และตัดสินใจเชิงจริยธรรม ร่วมกับการระจ่างคำนิยม โดยการถามความรู้สึก ความคิดเห็น ของนักศึกษาต่อเหตุการณ์
2. ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประชุมปรึกษาทั่วไป สันทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับวันจันทร์

วันพฤหัสบดี

1. การสอนระจ่างคำนิยม ฝึกปฏิบัติการพยาบาล เช่นเดียวกับวันอังคาร
2. การสอนเสนอกรณีศึกษา เวลา 15.30-16.00 น. (เวลา 30 นาที) โดยนักศึกษานำกรณีปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมมานำเสนอ และให้กลุ่มนักศึกษาร่วมกันอภิปราย ประกอบการสอนระจ่างคำนิยม โดยอาจารย์พยาบาลถามความรู้สึกของนักศึกษาต่อเหตุการณ์
3. การสนทนากับนักศึกษารายบุคคล เช่นเดียวกับวันจันทร์

วันศุกร์

1. การประชุมปรึกษาทางคลินิก เวลา 8.30-8.50 น. (เวลา 20 นาที) เช่นเดียวกับวันพุธ
2. ฝึกปฏิบัติการพยาบาล การเสนอกรณีศึกษา เช่นเดียวกับวันพฤหัสบดี
3. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตลอดสัปดาห์ เวลา 16.00-16.30 น.

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งมีลักษณะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ประเด็นที่เน้นด้านจริยธรรม และวิธีการสอน ซึ่งรายละเอียดเสนอในตัวอย่างแผนการสอน (ภาคผนวก ง) ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติทางอารมณ์ ซึ่งเน้นจริยธรรมเรื่อง การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การบอกความจริง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม และใช้วิธีการสอนแบบการสืบสอบเชิงจริยธรรมและการระจ่างคำนิยม

1. กิจกรรมครู

- 1.1 ครูแจกเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า 1 สัปดาห์

1.2 นำเข้าสู่บทเรียน แจ้งวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กล่าวถึงความสำคัญของภาวะวิกฤติทางอารมณ์ และสุ่มถามความรู้สึกของนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ด้านภาวะวิกฤติทางอารมณ์

1.3 ครูเสนอแผนภาพเชื่อมโยงมโนทัศน์ เนื้อหาภาวะวิกฤติทางอารมณ์ และการเชื่อมโยงกับหลักจริยธรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรม และสถานการณ์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม เพื่อให้ นักศึกษาเชื่อมโยงแนวความคิด สรุปเนื้อหาทั้งหมดก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียด

1.4 ครูแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และแจกประเด็นคำถามให้นักศึกษาได้อภิปรายและสืบสอบ เกี่ยวกับลักษณะบุคคลที่มีภาวะวิกฤติทางอารมณ์ และประเด็นเชิงจริยธรรมหลังจากชมภาพยนตร์

1.5 ครูเตรียมสื่อการสอน และฉายภาพยนตร์เรื่อง Lorenzo's oil ให้นักศึกษาชม

1.6 ครูสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ประเด็นจริยธรรมที่นักศึกษาแก้ปัญหา และเนื้อหาสาระของภาวะวิกฤติทางอารมณ์

1.7 ครูแจกแบบประเมินความรู้สึก อารมณ์ และความคิดเห็นของนักศึกษา และสุ่มถามความรู้สึกของนักศึกษาต่อบุคคลในภาพยนตร์ เนื้อเรื่อง เป็นต้น

2. กิจกรรมผู้เรียน

2.1 นักศึกษาศึกษาเนื้อหาเรื่องภาวะวิกฤติทางอารมณ์ก่อนถึงชั่วโมงเรียน

2.2 ชมภาพยนตร์เรื่องเรื่อง Lorenzo's oil

2.3 ประชุมกลุ่มย่อยอภิปรายประเด็นเชิงจริยธรรมของแพทย์และพยาบาล วิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่มีภาวะวิกฤติทางอารมณ์ และวิเคราะห์การตัดสินใจของแพทย์และพยาบาลในภาพยนตร์

2.4 ตัวแทนนักศึกษาเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย นักศึกษาทั้งชั้นแสดงความคิดเห็น

2.5 นักศึกษาแสดงความรู้สึกและอารมณ์ ความคิดเห็นต่อตัวละครในเรื่อง โดยการเขียนในแบบประเมินที่ครูแจก

การประเมินผล

1. ครูสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาขณะเรียน และนัดสนทนานอกชั้นเรียนกับนักศึกษาที่มีปัญหา เช่นเมื่อครูถาม "คุณเคยรู้สึกสูญเสียหรือไม่ และมีความรู้สึกอย่างไร?" และพบว่านักศึกษาร้องไห้ ตอบคำถามไม่ได้ เป็นต้น

2. นักศึกษาตอบแบบประเมินหลังจากจบการเรียนการสอนแต่ละครั้ง

3. วัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมหลังการทดลองสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

4. สังเกตพฤติกรรมจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมขณะนักศึกษาฝึกงานบนหอผู้ป่วย

5. นักศึกษาประเมินการเรียนการสอนทั้งวิชา

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนบูรณาการจริยธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม นำเสนอเป็น 4 ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม จากการใช้แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ที่มีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ในแต่ละข้อ คะแนนของนักศึกษาแต่ละคนในการทำแบบทดสอบแต่ละครั้งจะนำคะแนนของทุกข้อมารวมกันหาค่าคะแนนที่เป็นบวก และเป็นลบ ซึ่งเกณฑ์ตัดสินผลระดับคะแนนเสนอในบทที่ 3 หน้า 88

ตารางที่ 8 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังสอนภาคทฤษฎี และหลังสอนภาคปฏิบัติ

นักศึกษา	ก่อนการทดลอง			หลังสอนภาคทฤษฎี			หลังสอนภาคปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
กลุ่มทดลอง	24.77	10.03	น้อย	27.93	11.14	น้อย	51.07	13.14	ปานกลาง
กลุ่มควบคุม	27.27	13.05	น้อย	24.10	14.76	น้อย	26.43	11.86	น้อย

จากตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังสอนภาคทฤษฎี กลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังสอนภาคทฤษฎี หลังการสอนภาคปฏิบัติ อยู่ระดับน้อย ส่วนกลุ่มทดลองหลังสอนภาคปฏิบัติ ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของ นักศึกษากลุ่มทดลอง จำแนกตามระดับคะแนน ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับน้อย (0-40 คะแนน)	30	100	22	73.33	8	26.67
ระดับปานกลาง (41-80 คะแนน)	0	0	8	26.67	21	70.00
ระดับมาก (81-120 คะแนน)	0	0	0	0	1	3.33

จากตารางที่ 9 นักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองร้อยละ 100 ได้คะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมระดับน้อย หลังการสอนภาคทฤษฎี นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 ได้คะแนนระดับน้อย ร้อยละ 26.67 ได้คะแนนระดับปานกลาง หลังการสอนภาคปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ได้คะแนนระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 26.67 ได้คะแนนระดับน้อย และร้อยละ 3.33 ได้คะแนนระดับมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มควบคุม จำแนกตามระดับคะแนน
ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับน้อย (0-40 คะแนน)	27	90.00	26	86.67	24	80.00
ระดับปานกลาง (41-80 คะแนน)	3	10	4	13.33	6	20.00
ระดับมาก (81-120 คะแนน)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 10 นักศึกษากลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ ได้คะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ก่อนการทดลอง หลังการสอนภาคทฤษฎี หลังการสอนภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 90,
86.67 และ 80 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง
ก่อนสอนภาคทฤษฎีและหลังสอนภาคทฤษฎี

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
ก่อนสอนภาคทฤษฎี (N=30)	24.77	10.03		
หลังสอนภาคทฤษฎี (N=30)	27.93	11.14	1.18	.25

จากตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง
ก่อนสอนภาคทฤษฎีและหลังสอนภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง
ก่อนสอนภาคปฏิบัติ และหลังสอนภาคปฏิบัติ

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
ก่อนสอนภาคปฏิบัติ (N=30)	27.93	11.14		
หลังสอนภาคปฏิบัติ (N=30)	51.07	13.14	9.32	.000*

จากตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลองหลัง
สอนภาคทฤษฎี และหลังสอนภาคปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มควบคุม
ก่อนสอนภาคทฤษฎีและหลังสอนภาคทฤษฎี

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
ก่อนสอนภาคทฤษฎี (N=30)	27.27	13.05		
หลังสอนภาคทฤษฎี (N=30)	24.10	14.76	1.07	.29

จากตารางที่ 13 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มควบคุม
ก่อนสอนภาคทฤษฎี และหลังสอนภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มควบคุม
ก่อนสอนภาคปฏิบัติ และหลังสอนภาคปฏิบัติ

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
ก่อนสอนภาคปฏิบัติ (N=30)	24.10	14.76		
หลังสอนภาคปฏิบัติ (N=30)	26.43	11.86	-0.71	.49

จากตารางที่ 14 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา กลุ่มควบคุม
หลังสอนภาคปฏิบัติ และหลังสอนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการสอนภาคทฤษฎี

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง (N=30)	27.93	11.14		
กลุ่มควบคุม (N=30)	24.10	14.76	-1.05	.30

จากตารางที่ 15 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังสอนภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการสอนภาคทฤษฎี จำแนกเป็นรายด้าน

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t-test	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล	2.80	5.45	2.10	6.38	-.41	.69
การยึดมั่นในความยุติธรรม	8.07	4.15	8.03	4.67	-.03	.98
การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์	-3.70	3.56	-5.07	2.59	-1.65	.11
การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ	7.53	3.73	6.73	4.06	-.76	.46
การบอกความจริง	8.63	3.99	7.10	4.41	1.46	.16
การรักษาความลับของผู้ป่วย	0.00	5.39	-2.60	4.55	-2.10	.05*
การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย	6.13	3.41	6.33	4.05	0.19	.85

จากตารางที่ 16 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการสอนภาคทฤษฎี ด้านการรักษาความลับของผู้ป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 ส่วนกลุ่มควบคุมได้ค่าคะแนน -2.60 ส่วนการเปรียบเทียบด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุมภายหลังสอนภาคปฏิบัติ

	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง (N=30)	51.07	13.14		
กลุ่มควบคุม (N=30)	26.43	11.86	9.00	.000*

จากตารางที่ 17 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการสอนภาคปฏิบัติ จำแนกเป็นรายด้าน

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t-test	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล	9.07	6.89	2.27	6.39	5.07	.000*
การยึดมั่นในความยุติธรรม	8.53	3.11	7.53	5.07	.90	.38
การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์	-1.70	3.59	-3.33	4.58	1.71	.09
การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ	10.87	3.90	7.20	3.61	5.53	.000*
การบอกความจริง	10.00	4.89	6.97	4.82	2.48	.01*
การรักษาความลับของผู้ป่วย	7.13	4.68	0.10	5.57	5.38	.000*
การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย	7.17	3.11	5.70	3.61	1.66	.10

จากตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังสอนภาคปฏิบัติ ด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การบอกความจริงแก่ผู้ป่วยและการรักษาความลับของผู้ป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรม

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยเสนอเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ผลการวิเคราะห์จากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาขณะฝึกงานบนหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นเชิงปริมาณโดยใช้แบบสังเกต เปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในตารางที่ 19 ก่อนที่จะนำเสนอผลการสังเกตพฤติกรรมมาเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของการสังเกตอีกครั้งได้ค่าความเที่ยง .70 (การคำนวณค่าความเที่ยงเสนอในภาคผนวก ค) และพบว่าค่าคะแนนการสังเกตในแต่ละครั้งของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไม่มีความแตกต่างกันมากจึงนำคะแนนการสังเกตทุกครั้งของนักศึกษาแต่ละคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล และเปรียบเทียบโดยวิธี The Wilcoxon test เป็นการเปรียบเทียบคะแนนเป็นรายคู่ ซึ่งจับคู่กันศึกษาตามระดับคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม (วิธีการคำนวณเสนอในภาคผนวก ค)

2. การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาโดยละเอียดเฉพาะกลุ่มทดลอง จากการบันทึกของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย การบันทึกของนักศึกษา การสัมภาษณ์นักศึกษาในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมของนักศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มและควบคุม ขณะสอนภาคปฏิบัติ

	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	T value
กลุ่มทดลอง (N=10)	33.00	31.90	0.81	12
กลุ่มควบคุม (N=10)	33.00	30.90	1.81	

*p < .05

จากตารางที่ 19 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ขณะสอนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการวิจัยธรรมนักรศึกษาจากการสังเกตปรากฏการณ์

บริบท (context)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้รูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษา โดยทดลองใช้รูปแบบการสอนที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ 34 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา เริ่มดำเนินการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 ปัจจุบันสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีอาจารย์พยาบาลทั้งสิ้น 75 คน นักศึกษาพยาบาล 1,080 คน อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นพลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานที่สำหรับสอนนักศึกษาภาคทฤษฎีครั้งนี้ คือห้องประชุมของอาจารย์ เนื่องจากมีขนาดเหมาะสมกับนักศึกษา 30 คน มีสื่อการสอนครบทุกประเภท มีบริเวณสำหรับให้นักศึกษาประชุมกลุ่มย่อย เป็นห้องปรับอากาศ นักศึกษาสามารถเดินจากหอพักเพื่อมาเรียนได้เพราะอยู่บริเวณใกล้กัน

สถานที่สอนภาคปฏิบัติคือ แผนกศัลยกรรมกระดูกและข้อ อาคารเวชศาสตร์ฟื้นฟู ชั้น 2 ของโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา ซึ่งนักศึกษาสามารถเดินจากหอพักเพื่อมาฝึกงานได้ ชั้นล่างของอาคารฝึกงานของนักศึกษาเป็นแผนกกายภาพบำบัด สำหรับผู้ป่วยโรคกระดูกและผู้ป่วยอื่นๆฝึกการออกกำลังกล้ามเนื้อ แผนกศัลยกรรมกระดูกและข้อแห่งนี้มีทั้งผู้ป่วยชายและหญิง มีเตียงสามัญ 32 เตียง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนละ 8 เตียง ผู้ป่วยชายมี 2 ส่วน (16 เตียง) แยกจากผู้ป่วยหญิง โดยมีที่ทำงานพยาบาล (nurse station) กั้นอยู่ตรงกลาง มีห้องพิเศษ 4 ห้อง บริเวณหน้าห้องพิเศษจะเป็นที่วาง วางโต๊ะ เก้าอี้สำหรับให้นักศึกษาเขียนรายงาน ประชุมกลุ่ม หรือศึกษาประวัติผู้ป่วย ระเบียบของแผนกนี้เป็นที่วางสำหรับญาตินั่งรอเยี่ยมผู้ป่วย หรือให้ผู้ป่วยออกมารับแสงแดด ชมวิวทิวทัศน์ ด้านล่างเป็นสนามหญ้า ซึ่งกลางดินจะมีญาติผู้ป่วยกางมุ้งนอนเพราะไม่มีที่พัก ต่อจากระเบียบจะเป็นห้องผ่าตัดกระดูก แผนกนี้มีพยาบาลวิชาชีพ 6 คน รวมทั้งหัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลเทคนิค 9 คน ร้อยละ 50 ของผู้ป่วยนอนพักอยู่บนเตียง เนื่องจากถูกถ่วงน้ำหนักเพื่อดึงกระดูกให้เข้าที่ ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ป่วยเรื้อรัง นอนอยู่โรงพยาบาลตั้งแต่ 2 สัปดาห์ ถึงประมาณ 4 เดือน นักศึกษาที่ฝึกงานวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 จะฝึกงานกลุ่มละ 10 คน เป็นเวลา 70 ชั่วโมง อาจารย์นิเทศนักศึกษา 2 คน คือผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ซึ่งจะนิเทศและสอนนักศึกษาทุกวัน วันละ 7 ชั่วโมง

พฤติกรรมจริยธรรม

พฤติกรรมจริยธรรมในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ดี ถูกต้อง ตามหลักจริยธรรม อันได้แก่ การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การยึดมั่นในความยุติธรรม การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การบอกความจริงแก่ผู้รับบริการ การรักษาความลับของผู้ป่วย และการป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย ผู้ที่จะปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักจริยธรรมดังกล่าวได้จะต้องได้รับการกล่อมเกลาจิตใจให้พัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติในทางบวก จนบุคคลนั้นรู้สึกอยากปฏิบัติด้วยตัวเอง การเรียนการสอนภาคทฤษฎีจะไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ป่วยได้ แต่จะประเมินพฤติกรรมนักศึกษาจากที่นักศึกษาเขียนความรู้สึก ความคิดเห็น หรือจากการที่นักศึกษาอภิปรายในชั้นเรียน ประกอบกับผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ พูดคุยกับนักศึกษานอกชั้นเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในตัวนักศึกษา ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้บันทึกพฤติกรรมนักศึกษาขณะปฏิบัติการพยาบาล การสัมภาษณ์ สอบถามความรู้สึกนักศึกษาในการฝึกงาน และจากการเขียนบันทึกของนักศึกษา ซึ่งได้ข้อค้นพบหลายประการดังนี้

การเรียนการสอนภาคทฤษฎี ผู้วิจัยสอนนักศึกษากลุ่มทดลองทั้งหมด 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ระหว่างการสอนและหลังสอนทุกครั้งจะให้นักศึกษาเขียนความรู้สึก และความคิดเห็น เช่นจากการสอนแบบกระจำจ่าคำนิยามในสัปดาห์แรกนักศึกษาบอกความรู้สึกของตนเองต่อผู้ป่วยที่มีปัญหาทางจิตคือ รู้สึกสงสารเห็นใจ (16) รู้สึกกลัว (4) รู้สึกหดหู่ (2) รู้สึกเศร้าใจ (4) ไม่อยากเข้าใกล้ (2) ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาจึงเป็นอย่างนั้น (1) รู้สึกว่าคงไม่หาย (1) (30 กันยายน 2540) จากความรู้สึกของนักศึกษาในครั้งแรกที่ผู้สอนประเมินจะพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีจิตใจอ่อนโยน มีบางรายที่รู้สึกกลัว ไม่อยากเข้าใกล้ และรู้สึกในทางลบ ซึ่งความรู้สึกและอารมณ์เหล่านี้จะส่งผลถึงพฤติกรรมจริยธรรม เพราะการแสดงพฤติกรรมมีผลมาจากความรู้ อารมณ์ ทักษะคติ ความรู้สึกและการตัดสินใจ

จากการที่นักศึกษาเรียนเรื่องมโนคติเกี่ยวกับตนเอง โดยวิธีการกระจำจ่าคำนิยาม ซึ่งผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาอ่านเรื่องสั้นเรื่อง "โตะโตะจิง" ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรม จากความเห็นของนักศึกษารายหนึ่ง ทำทางเป็นคนราแริงแจ่มใส ยิ้มง่าย หัวเราะง่าย ให้ความคิดเห็นดังนี้

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงจำนวนนักศึกษา

ประทับใจในเรื่องมาก ทำให้รู้และเข้าใจตนเอง และผู้อื่นมากขึ้น เข้าใจว่าคนเราต่างกัน สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อ่านแล้วก็ย้อนกลับมาดูตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร อยากเป็นคนอดทนมากขึ้น และรู้สึกว่าการรักที่จะทำอะไรก็มีความสุขเช่นเดียวกับครูใหญ่ในเรื่องที่รับฟังเด็กได้ถึง 3 ชั่วโมงโดยไม่รู้สึกละเมื่อย คิดว่าจะประยุกต์ในอาชีพพยาบาลได้ดีมาก อยากเป็นพยาบาลที่ดี (14 ตุลาคม 2541)

จากการเรียนการสอนเรื่องดังกล่าวนักศึกษาทั้งชั้นให้ความเห็นที่สอดคล้องกันคือ เข้าใจตนเอง (6) เข้าใจผู้อื่น เข้าใจเด็ก (17) คำนี้ถึงอิสรภาพผู้อื่น (7) เห็นอกเห็นใจ (5) อดทนรับฟังผู้อื่น (5) เมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (7) อ่านแล้วต้องย้อนมองตนเอง (3) เกิดความรักเพื่อนมนุษย์ รักเด็ก (3) รู้สึกว่าตนเองอ่อนโยนขึ้น (1) ประทับใจ ชอบเรื่องนี้มาก ดีใจที่ได้อ่าน (17) อ่านแล้วมีความรู้สึกที่ดี อยากเป็นคนดี (2) จะทำอะไรต้องรักที่จะทำ (1) รู้สึกเสียใจที่เพื่อนโต๊ะโต๊ะจั่งเสียชีวิต (2) นำไปประยุกต์ในการพยาบาลได้ (17) (14 ตุลาคม 2540) นอกจากนี้นักศึกษายังได้วิเคราะห์ข่าวจากการเรียนการสอนเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต" ซึ่งนักศึกษาได้อภิปรายในกลุ่มผู้เรียน เสนอผลการประชุมกลุ่มและเขียนผลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเชิงจริยธรรม เช่น จากการวิเคราะห์ข่าว จาตชด. หญิงฆ่าตนเอง และลูก 2 คน โดยตีพิมพ์ นักศึกษาให้ความเห็นดังนี้

.....การฆ่าตนเองและลูกเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ผิดหลักศีลธรรม จริยธรรม
ด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ผู้ตายบังคับให้ลูกตีพิมพ์
เด็กไม่รู้เรื่องความทุกข์ของผู้ใหญ่แต่ต้องรับเคราะห์ แต่ก็รู้สึกเห็นใจผู้
ตายที่ถูกสามีทอดทิ้ง มีหนี้สิน และรู้ว่าตนเองเป็นแม่เร่.....

(14 ตุลาคม 2540)

ความเห็นของนักศึกษาเรื่องจริยธรรมทั่วไปจะกล่อมเกล่าจิตใจให้นักศึกษามีพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม

จากการที่นักศึกษาศึกษาสถานการณ์จำลองเรื่องผู้ป่วยที่มีความโกรธ เพื่อประเมินความตั้งใจของนักศึกษาในการแสดงพฤติกรรมจริยธรรม ผู้ป่วยในสถานการณ์เป็นอัมพาตทั้งตัว นอนอยู่โรงพยาบาลนานประมาณ 1 ปีมีอาการโกรธ และใช้คำพูดไม่สุภาพกับพยาบาลกับแพทย์ เมื่อพยาบาลปลุกให้ทำความสะอาดร่างกายเวลา 05.30 น. ผู้ป่วยจะด่าพยาบาลทุกวัน พยาบาลจะดูผู้ป่วยตอบ และผู้ป่วยต้องการที่จะตายนักศึกษารายหนึ่งแสดงความคิดเห็นดังนี้

.....ถ้าพูดถึงจริยธรรมของพยาบาล พยาบาลควรรอให้ลอรี (ผู้ป่วย) ตื่นขึ้นมาแล้วค่อยปฏิบัติกิจวัตรประจำวันให้ หรือถ้ายังไม่ตื่นในแวนของพยาบาล อาจจะฝากให้พยาบาลในแวนต่อไปช่วยดูแลทำกิจวัตรแทน ซึ่งลอรีจะได้พักผ่อนให้เพียงพอ ซึ่งแสดงถึงการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคลของผู้ป่วย.....

นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกหลายคนได้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เช่น พยาบาลในเรื่องกระทำตามหน้าที่ ไม่เข้าใจผู้ป่วย (4) ควรคำนึงถึงความเป็นบุคคลของผู้ป่วย ให้ผู้ป่วยสมัครใจ เลือก และถามความต้องการของผู้ป่วย (8) พยาบาลควรยืดหยุ่น (2) พยาบาลไม่ควรปลุกผู้ป่วย (2) ควรอธิบายกฎระเบียบ บอกเหตุผลในการปฏิบัติ (4) ควรรอผู้ป่วยตื่นแล้วจึงทำความสะอาด (3) บอกผู้ป่วยว่าเขามีค่า เขาสามารถพูดได้ให้กำลังใจผู้ป่วย(11) ถ้าอธิบายแล้วผู้ป่วยยังอยากตาย ควรให้ผู้ป่วยตัดสินใจเองใช้หลักเมตตาตามระณะ (6) พบญาติ บริกรษา (5) ควรสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ป่วยให้เขายอมรับ ระบายความคับข้องใจ (23) (11 พฤศจิกายน 2540) การสอนเรื่องนี้นอกจากการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคลแล้วยังเน้นเรื่อง การป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย นักศึกษาเห็นความสำคัญในการนำหลักวิชาการพยาบาลจิตเวชมาใช้ เรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัด

พฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งเป็นพฤติกรรมจริยธรรมทุกเรื่อง นักศึกษาเรียนเรื่อง ความสูญเสีย ได้วิจารณ์หลังจากชมภาพยนตร์เรื่อง "The hand that rock the cradle" ซึ่งแพทย์ตรวจภายในหญิงตั้งครรภ์ และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม นักศึกษาเห็นว่า ไม่ถูกต้อง ผิดจรรยาบรรณแพทย์ (19) ล่วงละเมิดทางเพศ สิทธิมนุษยชน (8) ไม่เคารพความเป็นบุคคล ไม่ซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานไม่ดี (5) ผิดศีลธรรม (3) ไม่มีวัฒนธรรม (1) ปฏิบัติน่าเกลียด (1) พวกโรคจิต (2) ไม่มีจิตสำนึก (2) จากภาพยนตร์เรื่องเดียวกัน นักศึกษารายหนึ่งแสดงความคิดเห็นต่อผู้หญิง (ในภาพยนตร์) ที่แท้ง และสามีเสียชีวิต ดังนี้

.....รู้สึกสงสาร เห็นใจแพทย์ต้น (ตัวละครในภาพยนตร์) ที่สูญเสียลูก และสามีในเวลาใกล้เคียงกัน เธอไม่มีใครเลย ช่วงหลังจะรู้สึกโกรธ ไม่พอใจที่เธออาฆาตแค้นจะฆ่าแค้น(ตัวละครในเรื่อง) ที่เป็นเหตุให้สามีเสียชีวิต...

นักศึกษาหลายคนมีความรู้สึกสอดคล้องกันคือ รู้สึกสงสาร (12) เห็นใจ (8) ไม่มีญาติ (4) เข้าใจความรู้สึก (1) เสียใจ (1) เป็นคนอาฆาตแค้น ไม่มีเหตุผล (7) ส่วนความคิดเห็นต่อพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วย

ขณะแห่งบุตรคือ พยาบาลไม่ดูแลด้านจิตใจ ไม่สนใจความรู้สึกผู้ป่วย (24) ไม่มีสัมพันธภาพ (4) พยาบาลทำตามหน้าที่เท่านั้น เช่น ให้อาหาร ขาดจริยธรรมเรื่องการปฏิบัติงานดี มีคุณภาพ (6) (18 พฤศจิกายน 2540) นักศึกษาจะคล้อยตามเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ เกิดคุณธรรมในใจเรื่องความเมตตา กรุณา สงสาร ขณะเดียวกันเมื่อบุคคลประพฤติไม่ถูกต้อง นักศึกษาจะไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรมที่สำคัญ

จากการสอนเรื่องภาวะวิกฤติทางอารมณ์ นักศึกษาได้ชมภาพยนตร์เรื่อง Lorenzo's oil ซึ่งเด็กป่วยเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายได้ และต้องเสียชีวิตภายใน 2 ปี นักศึกษาได้วิเคราะห์เรื่องการบอกความจริงที่แพทย์จะบอกแก่บิดามารดาเด็ก นักศึกษาบางกลุ่มไม่เห็นด้วยที่แพทย์บอกบิดามารดาเด็กในครั้งแรกที่ตรวจพบว่าเด็กจะต้องเสียชีวิต นักศึกษาเห็นว่า .....ควรอธิบายอาการของโรค ระยะเวลา สาเหตุของโรค ให้บิดามารดายอมรับได้ก่อน พยายามรักษาก่อน เรื่องการมีชีวิตและการตายควรบอกวันหลัง (6) นักศึกษาบางกลุ่มเห็นว่า แพทย์ในภาพยนตร์ทำถูกแล้ว ควรบอกแก่ผู้ปกครองเลยทันทีที่รู้ข้อมูลแน่นอนแล้ว และแพทย์ก็ยอมรับว่าไม่มีทางรักษา เพราะบิดามารดาของลอเรนโซเป็นผู้มีความรู้ การปิดบังไว้ไม่เหมาะสมผิดเรื่องหลักจริยธรรม การเคารพความเป็นบุคคล การบอกความจริงแก่ผู้ป่วย ความยุติธรรมซึ่งเขาจะไปรักษาที่อื่นได้ (6)

นอกจากนี้นักศึกษายังได้แสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์และตัวละครในเรื่อง ที่จะมีส่วนส่งเสริมจริยธรรมนักศึกษา ดังนี้

.....มีความรู้สึกสงสาร เห็นใจลอเรนโซ ซึ่งป่วยและพิการ ต้องนอนอยู่บนเตียงเป็นเวลา 8 ปี เห็นใจในความทุกข์ทรมานของพ่อแม่เด็กที่พยายามหาวิธีการในการรักษาลูก..... พยาบาลในเรื่องที่มารดา ลอเรนโซให้อ่านนิทานให้ลูกฟัง พยาบาลแสดงกิริยาไม่ดี ไม่เหมาะสม ทำงานแบบจำใจ ไม่คำนึงถึงจิตใจเด็ก..... (2 ธันวาคม 2540)

ผลจากการเรียนภาคทฤษฎี 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินจากนักศึกษาเขียนความรู้สึก ความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นมีความรู้สึกที่สม่าเสมอต่อเนื่อง ซึ่งเป็นค่านิยมวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ความรู้สึกสงสาร เห็นใจ เข้าใจ ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้จะปลูกฝังให้เกิดความเมตตา กรุณา อยากรช่วยผู้อื่น ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่มีจริยธรรม

สำหรับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษานอหผู้ป่วย ได้สังเกตนักศึกษา ขณะให้การพยาบาลผู้ป่วย การสัมภาษณ์นักศึกษา และวิเคราะห์โดยยึดตามหลักจริยธรรม 7 ประการ ผู้วิจัยจะอธิบายพฤติกรรมนักศึกษาเป็นรายบุคคลจำนวน 5 รายในกลุ่มทดลองที่มีลักษณะต่างกัันดังนี้

จากการสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชายรายหนึ่ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักศึกษาซ่อมเสริมหลายวิชา ไม่ชอบวิชาพยาบาล แต่ก็ไม่เกลียด หน้าตานักศึกษาไม่ค่อยสดชื่น ขณะฝึกงานภาคปฏิบัตินักศึกษาได้ดูแลผู้ป่วยรายหนึ่ง ซึ่งช่วยตัวเองได้บ้าง แต่เมื่อนักศึกษามีเวลาว่างจะไปดูแลผู้ป่วยข้างเตียงที่เป็นอัมพาตทั้งตัวช่วยแขนขาไม่ได้ เป็นไม้ พูหนวก หน้าตาเศร้าหมอง คิ้วขมวด อยากกลับไปตายที่บ้าน พยาบาลในห้องผู้ป่วยไม่เข้าใจความต้องการของผู้ป่วย เมื่อคนไข้ของนักศึกษาจำหน่ายกลับบ้าน นักศึกษาเลือกที่จะดูแลผู้ป่วยรายนี้ ซึ่งเป็นงานที่หนักสำหรับนักศึกษาเพราะผู้ป่วยช่วยตัวเองไม่ได้เลย ต้องล้างอุจจาระ ทำแผลกดทับ พลิกตะแคงตัวทุกชั่วโมง ที่สำคัญคือสื่อสารกับผู้ป่วยลำบาก ภายหลังที่นักศึกษาดูแลผู้ป่วยรายนี้ หน้าตาผู้ป่วยสดชื่นขึ้น ผู้ป่วยสามารถบอกนักศึกษาได้ว่าอยากดูทีวี ดื่มน้ำ ดื่มเหล้า ผู้ป่วยบอกนักศึกษาว่าจะไม่ดื่มเหล้าอีกเพราะดื่มเหล้าจึงเกิดอุบัติเหตุ ผู้ป่วยยิ้มเมื่อเห็นนักศึกษา นักศึกษาเรียนการสื่อสารจากกรรยาผู้ป่วย จากการสัมภาษณ์นักศึกษามีความเห็นดังนี้

.....ผมรู้สึกดีใจมากครับที่สื่อสารให้ผู้ป่วยเข้าใจได้ และผู้ป่วยมีความหวังมากขึ้นที่จะรักษาจนหาย ไม่เหมือนครั้งแรกๆที่ผู้ป่วยอยากกลับบ้านไปตาย ตอนนี้ผู้ป่วยมีความสุข หน้าตาแจ่มใส ผมก็มีความสุข รู้สึกภูมิใจในตนเองมากครับ..... รู้สึกว่าอาชีพพยาบาลมีคุณค่ามากขึ้น ผมชอบวิชาชีพมากขึ้นกว่าเดิม.....(21 มกราคม 2541)

นักศึกษารายนี้เริ่มเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นตั้งแต่เรียนภาคทฤษฎี เมื่อสอบกลางภาคคะแนนของนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ หลังจากผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ไขหลักการกระจำจ่านิยม สังเกตพบว่านักศึกษามีความสนใจมากขึ้น ตั้งใจมากขึ้น เปลี่ยนพฤติกรรมจากไม่ค่อยพูด ไม่แสดงความคิดเห็นได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น สอบผ่านได้คะแนนระดับดี และนักศึกษายังนำหลักทฤษฎีมาใช้ เช่นแนวคิดในการดูแลผู้ป่วยจากภาพยนตร์เรื่อง Lorenzo's oil นักศึกษาอาสาที่จะดูแลผู้ป่วยที่หนัก มีความยุติธรรมในการดูแลผู้ป่วย ไม่หลีกเลี่ยงงาน เคารพความมีอิสระของปัจเจกบุคคล และปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ นอกจากนี้การสอนโดยประชุมปรึกษาทางคลินิกส่งผลให้นักศึกษามีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการแสดงพฤติกรรมจริยธรรม จากกรณีนี้้นำหลักจริยธรรมมาใช้ เช่นการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยเกี่ยวกับโรค การรักษาโดยการสื่อสารทางมือและพูดเพื่อให้ผู้ป่วยสังเกตปาก และการอธิบายให้ญาติเข้าใจ ให้ญาติให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล

นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนักศึกษาชาย เช่นนักศึกษาหญิงรายหนึ่ง ทำทางสุภาพอ่อนโยน แจ่มใส พุดไพเราะ ชอบอาชีพพยาบาล เพราะประทับใจมารดาที่เป็นพยาบาล นักศึกษาใช้คำพูดกับผู้ป่วยได้เหมาะสม เพื่อนๆประเมินว่าเป็นผู้ที่มีสุภาพจิตใจดี นักศึกษาได้

ดูแลผู้ป่วยรายหนึ่งที่ป่วยเป็นโรครุมมาตอยด์ ผู้วิจัยได้สังเกตนักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วย นักศึกษาสนใจ เอาใจใส่ผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย และขณะเดียวกันก็ดูแลผู้ป่วยอื่นข้างเคียงด้วย พยายามช่วยเหลือผู้ป่วย อื่นที่ช่วยตนเองไม่ได้ เช่นการพลิกตะแคงตัว ทำด้วยความนุ่มนวล พุดสุภาพ เช่นผู้ป่วยในความรับผิดชอบคลีนไส้ อาเจียน นักศึกษาจะอยู่ใกล้ๆ ถามความรู้สึก ผู้ป่วยไม่ยอมรับประทานอาหาร กลัวว่าจะ อาเจียนอีก นักศึกษาได้แนะนำผู้ป่วยดังนี้

คุณ .....ลองดื่มน้ำอุ่นสักนิดไหมคะ เริ่มน้ำอุ่นก่อน... หลังจากนั้น ลองรับประทานส้ม อาจจะกระตุ้นให้คุณอยากอาหารมากขึ้น ..... แล้ว เริ่มรับประทานโจ๊กร้อนๆ .....จะช่วยให้คุณดีขึ้น ถ้าไม่รับประทานอะไร เลยท้องจะว่าง คุณจะรู้สึกอยากอาเจียนนะคะ.....(28 มกราคม 2540)

หลังจากนักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วยรายนี้ 2 วัน ผู้ป่วยเริ่มรับประทานอาหารได้ และเชื่อถือที่ นักศึกษาแนะนำ ผู้ป่วยได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังดังนี้

.....วันนี้ดีขึ้น ไม่อาเจียน เมื่อเข้าทานส้มและข้าวต้มได้ แต่กลางคืน ยังปวดข้ออยู่ คุณ .....(ชื่อนักศึกษา) อธิบายเรื่องปวดข้อให้ฟัง..... บอกให้เขมมือกับน้ำอุ่น ดีมากค่ะ ปวดน้อยลง.....อยากให้มีพยาบาล ดีๆ แบบนี้มากๆ..... รู้สึกชื่นใจ (30 มกราคม 2541)

นักศึกษารายนี้รักวิชาชีพ เพื่อนๆ ของนักศึกษาระเบินว่าบุคลิกท่าทางเหมาะที่จะเป็นพยาบาล คนอยากพูดด้วย นักศึกษารู้สึกพอใจและภูมิใจที่ผู้ป่วยมีความสุข ลักษณะพฤติกรรมจรรยาบรรณที่นักศึกษามี คือ ความยุติธรรมในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งช่วยเหลือผู้ป่วยหลายคนแม้ผู้สอนจะไม่ได้มอบหมายให้ดูแล การบอกความจริงโดยการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วย และการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ จนผู้ป่วยเกิดความพึงพอใจ จาก การเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะนำปัญหาของผู้ป่วยมาปรึกษาผู้สอนเสมอ และนักศึกษาให้ความ เห็นในการเรียนครั้งนี้ดังนี้

.....การให้นักศึกษาพูดความรู้สึกทุกวัน หนูรู้สึกว่าดีมาก รู้สึกว่ามี คุณค่า มีประโยชน์ อาจารย์ชมที่พวกหนูทำดี รู้สึกปลื้มมากเลยคะ เวลาทำไม่ถูกต้องพวกเรา ก็รู้สึกละอายใจ ยิ่งอาจารย์ไม่ดู พวกหนู ก็รู้ตัวว่าบางอย่างต้องปรับปรุง.....โดยรวมทุกคนรู้สึกดีมากค่ะ..... (5 กุมภาพันธ์ 2541)

การปฏิบัติกรพยาบาลนอกจากจะสุภาพ อ่อนโยน เป็นมิตรแล้ว พยาบาลต้องเป็นผู้ที่คล่องแคล่ว ว่องไว ตัดสินใจดี ในการกระทำต่างๆ โดยไม่ผิดพลาด นักศึกษาพยาบาลหญิงที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ มี ลักษณะเชื่อมั่นในตนเองดี กล้าแสดงออก พุดจาเปิดเผย จริงจังในการศึกษา และการปฏิบัติงาน ทำทาง ไม่หุนหันพล ดินเร็ว พุดเร็ว จากการสังเกตขณะนักศึกษาทำแผลผู้ป่วย พบว่านักศึกษาตั้งหน้าที่ปิดแผลออก จากผู้ป่วยด้วยความประณีต ประเมินผู้ป่วยก่อนทำแผลและหลังทำแผล ถามผู้ป่วยว่า "คุณรู้สึกเจ็บแผล ไหมคะ" และพบว่านักศึกษามีการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมจรรยาบรรณที่เหมาะสม ผู้ป่วยที่นักศึกษาได้ รับมอบหมายเป็นชาย แขนหัก แผลพุดได้ตัดแขนขาทิ้ง ผู้ป่วยไม่เคยแสดงความเศร้าให้เห็น จะมีลักษณะ ร่าเริง ยอมรับได้ บอกกับนักศึกษาว่าจะไปฝึกอาชีพที่ศูนย์ศิลปะอาชีพบางไทร บอกว่าทำใจได้แล้ว นักศึกษา ประเมินว่าผู้ป่วยยอมรับสภาพได้ แก้ไขปัญหาของตัวเองได้ จึงต้องการให้ผู้ป่วยไปให้กำลังใจผู้ป่วยหญิง รายหนึ่งที่มีมือถูกตัดทิ้ง 3 นิ้วเพราะอุบัติเหตุ และมีลักษณะเศร้า เสียใจไม่ยอมมีชีวิตอยู่ ผู้ป่วยชายยินดี ที่จะไปพุดคุยกับผู้ป่วยหญิงรายนี้ ขณะการพุดคุย ผู้ป่วยชายได้ให้กำลังใจผู้ป่วยหญิง บอกว่าเขาอาการหนัก มากกว่า เขายังยอมรับสภาพได้ ให้ผู้ป่วยหญิงมีกำลังใจ.....ให้คิดถึงลูก ระหว่างนั้นผู้ป่วยชายตาแดงๆ บน ปรวร้อน ขอออกไปนั่งข้างนอก ซึ่งนักศึกษาสามารถตัดสินใจได้รวดเร็ว เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วย และ ประเมินว่าเป็นครั้งแรกที่เห็นผู้ป่วยแสดงความเสียใจ นักศึกษาเดินตามผู้ป่วยไปนอกกระเบียง รอสักครู่ จึง เข้าไปถามความรู้สึก พุดคุยและให้กำลังใจ บอกผู้ป่วยว่า "คุณให้กำลังใจคุณ.....(ชื่อผู้ป่วยหญิง) ได้ดีมาก ดิฉันชื่นชมที่คุณทำเช่นนั้น คุณ...(ชื่อผู้ป่วยหญิง) ผูกขอบคุณที่คุณให้กำลังใจเธอ ทำให้เธอได้คิดไม่ยอม ตายอีก .....ถ้าคุณเมื่อไรอยากให้ดิฉันช่วย หรืออยากเล่า ดิฉันก็ยินดี....."

นักศึกษาปฏิบัติกรพยาบาลโดยคำนึงถึง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ในการเข้าใจความ รู้สึกของบุคคล สอบถามความต้องการของผู้ป่วย ปฏิบัติงานดีมีคุณภาพมีความนุ่มนวล และขณะเดียวกัน นักศึกษาคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเกรงผู้ป่วยจะทำร้ายตนเอง โดยการไปสังเกตดูผู้ป่วยห่างๆ และ เก็บอุปกรณ์ที่จะเป็นอันตราย ซึ่งยึดหลักจรรยาบรรณการป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย จากการสัมภาษณ์นัก ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นักศึกษาให้ความคิดเห็นดังนี้

แรกๆ หนูคิดว่าทำไมต้องมารับฟังปัญหา เครียดมาก ต่อมารู้สึกดีขึ้น การฝึกงานครั้งนี้ทำให้รู้สึกในทางที่ดีต่อตนเองต่อผู้ป่วย มีเวลาพุดคุย กับผู้ป่วยมากขึ้น เมื่อก่อนขณะฝึกงานต้องทำงานทำให้ยุ่งๆ ไม่ค่อยได้ พุดคุยกับคนไข้ ที่พยาบาล อาจารย์จะเรียกไปทำอะไรให้ยุ่งๆ ทำงาน ปรูทีน (routine) ฉะนั้นจึงพยายามทำตัวเองให้ยุ่งๆ แต่ไม่ได้คุยกับ

ผู้ป่วย ไม่รู้ปัญหาอย่างแท้จริง.....ปกติหนูเป็นคนใจร้อนมาก ตอนนี้
รู้สึกสงบลง เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น รู้สึกสงสารผู้ป่วย.....

(8 มกราคม 2541)

นักศึกษาบางรายในกลุ่มทดลองมีปัญหาทางด้านจิตใจ ไม่เคยพูดหรือเล่าให้ใครฟัง ซึ่งการมีปัญห
ส่วนตัวของนักศึกษาจะส่งผลต่อการเรียน การพัฒนาด้านจริยธรรม ตามที่ผู้วิจัยกล่าวไว้คือพฤติกรรม
จริยธรรมเกิดจากองค์ความรู้ อารมณ์ ทักษะคิด ความรู้สึก และการตัดสินใจ ฉะนั้นปัญหาของนักศึกษา
จะมีผลต่อการพัฒนาจริยธรรม เช่นนักศึกษาหญิงรายหนึ่ง หน้าตาไม่สดใส หน้านี้ว คิ้วขมวดเสมอ พูด
ท้วนๆ ไม่ค่อยยิ้ม ไม่ค่อยพูดกับเพื่อน แต่มีความคิดสร้างสรรค์ดี นักศึกษามีความขัดแย้งในตัวเองคือชอบ
วิชาชีพ แต่บางครั้งเมื่อผู้ป่วยมาก จากความเห็นของนักศึกษาดังนี้

.....หนูรู้สึกเบื่อ ทำไมผู้ป่วยต้องร้องไห้ด้วย มีปัญหานิดเดียวเรื่อง
ซาหัก ปัญหาของหนูมีมากกว่าตั้งเยอะ พี่ชายติดยา พ่อมี
ภรรยาใหม่ หนูต้องทำงานเสาร์ อาทิตย์ เพราะไม่มีเงิน หนูไม่มีสมาธิ
ในการเรียน หรือ ฟังปัญหาผู้ป่วย..... (14 มกราคม 2541)

ผู้วิจัยสังเกตพบว่านักศึกษาไม่เข้าไปพูดคุยกับผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยเล่าปัญหานักศึกษาจะขมวดคิ้ว
ขณะอธิบายให้ผู้ป่วยฟังเรื่องกระดูกหัก นักศึกษาทำหน้าที่นี้ขมวด พูดท้วนๆ ผลการสอนการกระจำจ่า
นิยม ผู้สอนจะช่วยให้นักศึกษาแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เข้าใจตนเอง บทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจผู้ป่วย
ประการสำคัญผู้สอนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้เรียนไว้วางใจเล่าปัญหา หลังจากการฝึกงานครั้งนั้นัก
ศึกษาแสดงความรู้สึกดังนี้

.....รู้สึกเข้าใจตนเองมากขึ้น สิ่งที่อาจารย์สอนนำมาใช้กับตนเองมาก
แก้ปัญหของตนเอง และตอนนี้เข้าใจผู้ป่วยมากขึ้น เห็นใจเขา เขา
ไว้วางใจหนูมาก เล่าเรื่องความไม่สบายใจให้หนูฟัง คุณยายจะฟ้องว่าพี่
เวรตึกดู.....รู้สึกพอใจในการพยาบาลของตัวเอง นำหลักเรื่องความ
อดทนของครูใหญ่เรื่องโตะโตะจึงมาใช้ ผู้ป่วยของหนูมีความสุขมากขึ้น
หนูเข้าใจคุณยายแล้วคะว่า คุณยายร้องไห้ง่าย เสียใจก็ร้องไห้ ประทับ
ใจก็ร้องไห้ จริงๆแล้วหนูสงสารคุณยายนะคะ.....

จากกรณีนักศึกษาดังกล่าว ระยะเวลาศึกษามีค่านิยม ความเชื่อเป็นของตนเอง และเห็นว่า ปัญหาของตนหนักกว่าผู้ป่วย ไม่อยากให้การพยาบาล ไม่อยากพูดคุย ซึ่งทำให้ขาดหลักจริยธรรมเรื่องการ ปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ และการไม่เคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ต่อมานักศึกษาเป็นผู้นำกลุ่ม สอนผู้ป่วย ประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ดี นักศึกษาได้รับคำชมจากเพื่อน พยาบาล และอาจารย์ หน้ทานักศึกษาสูงขึ้น นักศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ลด ความคับข้องใจลง บางครั้งยังพบนักศึกษาไม่สนใจผู้ป่วย แต่นักศึกษามีความสนใจและยึดหลักจริยธรรม เรื่องการบอกความจริงแก่ผู้ป่วย โดยการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยเรื่องความเจ็บป่วยได้ดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่านักศึกษาบางราย ตัดสินพฤติกรรมจริยธรรมค่อนข้างยาก ซึ่งพฤติกรรม จริยธรรมมีความหมายลึกซึ้ง เป็นความรู้สึกจากภายในจิตใจคนแล้วแสดงออกมา ทำด้วยความเต็มใจ นักศึกษาบางรายมีลักษณะราบเรียบ ไม่มีอะไรเด่นหรือด้อย ไม่ทำอะไรผิด ขณะเดียวกันไม่มีอะไรเด่นที่จะ นำมากล่าวถึง เช่นนักศึกษาหญิงกลุ่มทดลองรายหนึ่ง บุคลิกลักษณะเรียบร้อย พุดน้อย หน้าที่าเฉย นักศึกษาปฏิบัติตามหน้าที่ ทำงานตามความจำเป็นก่อนหลัง ครบถ้วนทุกขั้นตอน ช่วยเหลือเพื่อนและผู้ป่วย อื่นตามสมควร พบว่านักศึกษามีผลการเรียนระดับดีมาก คะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ ระดับปานกลาง นักศึกษารับผิดชอบดูแลผู้ป่วยที่เป็นอัมพาตทั้งตัว อยู่ระหว่างการพักฟื้น ผู้ป่วยเคลื่อนไหว แขนขาได้บ้าง อยู่ระหว่างการฝึกเดิน นักศึกษาประเมินปัญหาว่าผู้ป่วยมีความวิตกกังวลเพราะกลัวปัสสาวะ เองไม่ได้ นักศึกษาได้ปลอบใจ พุดคุยให้กำลังใจ และอธิบายให้ผู้ป่วยฟังว่าต้องใช้เวลาสักพัก ช่วงนี้อวัยวะ ต่างๆ เริ่มดีขึ้นแล้ว ซึ่งสิ่งที่นักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วย ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยไม่ใช่สิ่งที่ผิด แต่ยังไม่ลึก ซึ้ง นักศึกษาไม่เคยนำปัญหาของผู้ป่วยมาปรึกษาอาจารย์ เมื่อพิจารณาคุณภาพการทำงานการพยาบาลด้าน ร่างกาย เช่น การทำแผล นักศึกษาทำได้ถูกต้อง และมีความนุ่มนวล จากการประเมินความรู้สึกของ นักศึกษา ตามคำให้สัมภาษณ์มีดังนี้

.....หนูไม่เหมาะที่จะเป็นพยาบาล โดยเฉพาะด้านสุขภาพจิต บางครั้ง ไม่ชอบฟังปัญหา รู้สึกเบื่อก แต่ถ้าถามว่าสงสารไหม หนูสงสาร เห็น ใจ ก็ปลอบใจ หนูพุดไม่เก่ง หนูจะช่วยเหลือมากกว่านี้..... เพื่อนๆ ดูมีอะไรน่าประทับใจ มีความคิดดีๆ มีเรื่องมาอภิปราย แต่หนูไม่มี..... (8 มกราคม 2541)

นักศึกษาจะทำตามที่คุณสอนแนะนำ แก่ไขข้อบกพร่องดี เช่นให้นักศึกษาศึกษาหลักการถ่ายภาพ ปัสสาวะเพื่ออธิบายให้ผู้ป่วยฟังนักศึกษาปฏิบัติตาม และเมื่อผู้สอนกล่าวชมนักศึกษาหลังสอนสุขภาพจิต ศึกษาแก่ผู้ป่วยดี นักศึกษาจะยิ้มเล็กน้อย แต่การปฏิบัติต่อผู้ป่วยยังมีลักษณะผิวเผิน นักศึกษาทำหน้าที่

ตามปกติเรียบร้อย แต่นักศึกษาไม่คิดการช่วยเหลือผู้ป่วยนอกเหนือจากที่พบปัญหา แตกต่างจากนักศึกษาบางรายที่สนใจผู้ป่วยด้วยใจ เช่น การสอนผู้ป่วยเด็กอ่านภาษาอังกฤษ ฝึกผู้ป่วยที่แขนขวาถูกตัดให้เขียนหนังสือด้วยมือซ้าย เป็นต้น ซึ่งผู้ป่วยของนักศึกษา อยู่ระยะพักฟื้นสามารถฝึกทักษะการใช้มือ หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่ผู้ป่วยทั้งกายและใจ แต่ก็พบว่านักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความยุติธรรมในการช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น คุณภาพการทำงานบางเรื่องดี บางเรื่องพอใช้

การสอนนักศึกษาให้มีพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการที่หลากหลายวิธี จากการศึกษาสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา กลุ่มทดลองที่เป็นตัวแทน 5 ราย ดังกล่าวแล้ว ได้ข้อค้นพบซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษานำหลักจริยธรรมจากการสอนภาคทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาลผู้ป่วย นำแนวคิดจากการดูภาพยนตร์มาใช้ในการพยาบาล
2. จากการกระจำจ่านิยมพบว่านักศึกษารู้สึกภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตนเอง
3. ผลจากการสอนทำให้นักศึกษาบางคนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนแนวความคิด ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจมากขึ้น และรู้สึกมีความสุขที่ให้การพยาบาล เกิดความชอบในวิชาชีพมากยิ่งขึ้น
4. การพัฒนาจริยธรรม เกี่ยวข้องกับพื้นฐานเดิมของนักศึกษา ความชอบในวิชาชีพ บุคลิกลักษณะส่วนตัว ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ยาก และเกี่ยวข้องกับจิตใจ ความเต็มใจในการปฏิบัติของนักศึกษา
5. นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม แต่นักศึกษาบางคนอาจไม่สมบูรณ์แบบในทุกด้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

การวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงจริยธรรม เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม (nursing dilemmas) ที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพบในขณะนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และใช้วิธีการจัดบันทึกปรากฏการณ์ การสัมภาษณ์นักศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ลักษณะการตัดสินใจในการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (typology)

กลุ่มนักศึกษาที่ผู้วิจัยสังเกตสถานการณ์ข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม ได้แก่ นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีค่าคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับแรก และ 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะสังเกตนักศึกษาคนละ 2 ครั้ง โดยในสัปดาห์แรกของการฝึกงาน 1 ครั้ง และสัปดาห์ที่ 2 1 ครั้ง สังเกตทั้งวันที่นักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วย

เกณฑ์การวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

1. หลักจริยธรรม 7 ประการ ได้แก่

- 1.1 การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล
- 1.2 การยึดมั่นในความยุติธรรม
- 1.3 การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์
- 1.4 การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ
- 1.5 การบอกความจริงแก่ผู้ป่วย
- 1.6 การรักษาความลับของผู้ป่วย
- 1.7 การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย

2. กระบวนการตัดสินใจ

- 2.1 การระบุปัญหา
- 2.2 การรวบรวมข้อมูล
- 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล / กำหนดทางเลือก
- 2.4 การตัดสินใจ
- 2.5 การประเมินผล

3. บริบท ได้แก่ กฎเกณฑ์ของสถาบัน ความรู้เรื่องความเจ็บป่วย

4. ผู้มีสิทธิตัดสินใจ

ตารางที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นกรวิเคราะห์นักศึกษาเป็นรายบุคคล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเชิงวิจัยธรรม กลุ่มทดลองที่ไม่มีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมวิจัยธรรม 5 อันดับแรกของกลุ่ม

อันดับสนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (ใครบ้าง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 1 / ผู้ป่วย อัมพาตทั้งตัว ขอกลับไป ตายที่บ้าน	เวลาเช้า 8.30 น. ผู้ป่วย นอนหน้าทีวีขวามือ ขอนอนมีลิ้นลิ้น ดองตา หมองเศร้า ผู้ป่วยบอกนักศึกษาว่าอยากกลับไป ตายที่บ้าน "รู้สึกท้อแท้หมดหวัง"	นักศึกษ้อธิบายให้ผู้ป่วย ฟังเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาล และให้ ข้อมูลการรักษาพยาบาล และถามผู้ป่วยว่า "เพราะอะไรคุณถึงอยากกลับไปบ้าน"	1. นักศึกษาศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา 2. นักศึกษาถามสาเหตุที่ผู้ป่วยไม่ยอมการรักษา 3. ปรึกษากับอาจารย์ รุสสิกลิงสารผู้ป่วย	- แพทย์ผู้ทำการรักษา -ญาติผู้ป่วยไม่มีเงิน -พยาบาลเวรจัดดูผู้ป่วย	นักศึกษาศึกษาพยาบาลตลอดใจผู้ป่วย และ โน้มน้าวให้ผู้ป่วยรับ การรักษาพยาบาลต่อ อธิบายให้ญาติเข้าใจ	นักศึกษามีความเชื่อลึกลับ สิ่ง ที่ไม่รู้ นักศึกษาจะหาข้อมูล ก่อน ใ้ทราบว่าการตัดสินใจ และยึดหลัก จริยธรรม ในการดำเนินงานถึงความถูกต้อง และเป็นการบอกความ จริงแก่ผู้ป่วย
นศ. รายที่ 2 / ผู้ป่วย อัมพาตท่อนล่าง แพทย์ ยกเลิกการผ่าตัด ตัดกระทันหัน	ช่วงบ่าย ผู้ป่วยนอนอยู่บนเตียง ขณะนั้นก็ศึกษาออกกำลังกายแต่เขาให้ผู้ป่วย พูดกับนักศึกษาว่า "หมอ บอกว่าจะผ่าตัด ทำไม่ได้ ผ่า อากาศผมแยงทุกวันนี้ ตั้งแต่เคย มาแรกๆ ดีกว่า"	นักศึกษาตอบผู้ป่วยว่า "ตัดสินใจทำกับอะไร แต่จะเรียนถามอาจารย์ แล้ว มาอธิบายให้คุณฟัง"	1. นักศึกษาศึกษาโรคทางกาย และปัญหาทางจิตใจของผู้ป่วย 2. นักศึกษาถามอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ป่วย 2. นักศึกษานำปัญหา มาปรึกษาอาจารย์ที่เขต	แพทย์ผู้ทำการรักษาไม่ได้อธิบาย พยาบาลไม่ทราบแผน การรักษารวมแพทย์ไม่ทราบเหตุผลการงดผ่าตัด ผู้ป่วยกังวลมาก และ รู้สึกสิ้นหวัง	นักศึกษาศึกษาข้อมูล แล้วนำไปอธิบายให้ผู้ป่วยฟัง	นักศึกษามีความเชื่อลึกลับ สิ่ง ที่ไม่รู้ นักศึกษาจะหาข้อมูล ก่อน ใ้ทราบว่าการตัดสินใจ และยึดหลัก จริยธรรม ในการดำเนินงานถึงความถูกต้อง และเป็นการบอกความ จริงแก่ผู้ป่วย

ตารางที่ 20 (ต่อ)

อันดับบนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (ใครบ้าง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 3 / ผู้ป่วยถูกตัดแขนขวา	ช่วงเวลา 10.00 น. ชายไทย อายุ 27 ปี หลัง จากได้รับการตัดแขนขวา ผู้ป่วยทบทวนสดชื่น พูดคุยสนทนากับนักศึกษา จึงชวนผู้ป่วยไปพูดให้กำลังใจผู้ป่วยหญิงที่ดื่มเตรนเพราะนิ้วขาดหายไป 3 นิ้ว ขณะพูดคุยผู้ป่วยมีอาการตาแดง กระหิบริบตาที่บนรอน ขอดอกไปข้างนอก	นักศึกษาดูตามผู้ป่วยออกไปข้างนอกกระเมียง ยืนอยู่เป็นเพื่อน เย็บสังเกตอาการผู้ป่วย ถามความรู้สึก กลัวว่าผู้ป่วยจะทำอะไร ผู้ป่วยหญิงมีกำลังใจ นักศึกษาให้กำลังใจผู้ป่วย นักศึกษาเก็บอุปกรณ์ที่อาจจะเป็นอันตรายแก่ผู้ป่วย	1. นักศึกษาประเมินความผิดปกติที่เกิดขึ้นของผู้ป่วย 2. แสดงความเข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วย 3. ตัดสินใจปฏิบัติได้เองโดยไม่ต้องปรึกษาอาจารย์	ผู้ป่วยหญิงที่นิ้วขาด 3 นิ้ว นักศึกษาคู่ดูแลผู้ป่วย ผู้ป่วยชายที่ถูกตัดแขน	นักศึกษาคัดสินใจได้รวดเร็วในเหตุการณ์ กระทั่งเห็น โดยการตามไปดูแลผู้ป่วย	นักศึกษาคัดสินใจได้รวดเร็วและถูกต้อง ใช้กระบวนการตัดสินใจรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ได้รวดเร็ว ยึดหลักการวิจัย ชรามเรื่อง การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดี มีคุณภาพ ป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย ค่าหนึ่งถึงความเชื่อ ค่านิยมของผู้ป่วย

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (ใครบ้าง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
<p>นศ. รายที่ 4 / นักศึกษาดังพลัสเตอร์ ติดแผลโดยไม่ใช่ เบนซินฉีด</p>	<p>ช่วงเช้า เวลา 9.30 น. นักศึกษาทำแผลที่ขา ของผู้ป่วยชาย เทรียม อุปกรณ์เ็นๆครบถ้วน ยกเว้นไม้พันสำลีสบ เบนซิน</p>	<p>ขณะนักศึกษาตั้ง พลัสเตอร์ออกจาก ผิวหนัง ไม่ได้ใช้เบนซิน เช็ด ทำให้ขนติดมากับ พลัสเตอร์ ผู้ป่วยร้อง เจริบ อารมณ์ซึมท้อเดิน มาเห็นอกให้นักศึกษา หยุดตั้ง นักศึกษาบอก ว่า "เสร็จแล้วครับ อัน สุดท้าย" แลวกตั้ง พลัสเตอร์ต่อ</p>	<p>1. นักศึกษาลืมนำสำลีสบ เบนซินมาฉีดพลัสเตอร์ คาดว่าจะดึงเบาๆ แต่ผู้ป่วยเจ็บ 2. นักศึกษาคาดความรู้อย่างไม่เพียงพอ 3. นักศึกษาไม่ยอมถาม เดินกลับไปมาหลายรอบ รู้สึกแก้แยะคราน และคิดว่าอาจารย์คงไม่เห็น</p>	<p>ผู้ป่วยถูกทำแผลรู้สึกเจ็บ นักศึกษารู้สึกแผล อาจารย์ไม่เคเห็นการกระทำของนักศึกษา</p>	<p>นักศึกษาตัดสินใจโดยยึดตัวเองเป็นหลัก นักศึกษาเมื่อรู้ว่าผู้ป่วยจะเจ็บ มีความรู้เรื่องหลักการทำแผล แต่หนักศึกษาตัดสินใจปฏิบัติที่ไม่ตรงตามหลักการ</p>	<p>การตัดสินใจของนักศึกษา ศึกษายังขาดความเข้าใจผู้ป่วย ความเมตตา กรุณามีน้อยและไม่เสียสละตนเองที่จะเดินไปนำสำลีสบเบนซินมาฉีด พลัสเตอร์ ไม่ยึดหลักจริยธรรม เรื่องการปฏิบัติขงนศ มีคุณภาพการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย และขาดความซื่อสัตย์ เพราะคาดคิดว่าครูจะไม่เห็น</p>
<p>นศ. รายที่ 5 / ไม่พบ ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม</p>						

จากตารางที่ 20 นักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับแรก พบว่ามี 3 ราย ได้แก่ รายที่ 1, 2 และ 3 มีการตัดสินใจที่ยึดหลักจริยธรรม ใช้กระบวนการตัดสินใจคำนึงถึงบริบท และความเห็นร่วมกันของผู้ป่วยและผู้ให้การพยาบาล และพบว่านักศึกษา รายที่ 3 สามารถตัดสินใจด้วยตนเองในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยไม่ต้องปรึกษาอาจารย์ ส่วน 1 ราย ได้แก่ รายที่ 4 มีการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ได้ยึดหลักจริยธรรม และนักศึกษา รายที่ 5 ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม

รายที่ 1 ยึดหลักจริยธรรมการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล คือคำนึงถึงความทุกข์ใจของผู้ป่วย รับฟังปัญหาของผู้ป่วย และให้อิสระแก่ผู้ป่วยที่จะตัดสินใจรักษาต่อหรือไม่ โดยการอธิบายขั้นตอนการรักษาพยาบาล และยึดหลักจริยธรรมเรื่องการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วยโดยการพิทักษ์ปกป้องผู้ป่วย เนื่องจากพยาบาลเทคนิคดูผู้ป่วยอันเป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยไม่ยอมรับการรักษาพยาบาล นักศึกษาจึงรายงานอาจารย์เพื่อประสานงานกับหอผู้ป่วยในการดำเนินการกับบุคคลที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม

รายที่ 2 นักศึกษายึดหลักจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ซึ่งนักศึกษารับฟังปัญหาของผู้ป่วย คำนึงถึงความทุกข์ของผู้ป่วย อยากช่วยเหลือ และยึดหลักเรื่องการบอกความจริงแก่ผู้ป่วยโดยนักศึกษาค้นหาข้อมูลจากแฟ้มประวัติผู้ป่วย ปรึกษากับอาจารย์นิเทศ พยาบาลประจำการ ซึ่งได้สอบถามจากแพทย์ผู้รักษาเกี่ยวกับเหตุผลการงดผ่าตัด เนื่องจากแพทย์เกรงจะเกิดอันตรายเพราะพยาธิสภาพของโรคยังไม่ชัดเจนและต้องเสี่ยงในการผ่าตัดเพราะต้องผ่าจากทรวงอกด้านหน้าซึ่งมีอวัยวะที่สำคัญจึงต้องรอบริษากับทีมที่ทำการรักษา และนักศึกษาได้ทราบเหตุผลที่แท้จริงและนำไปอธิบายให้ผู้ป่วยรับทราบ

รายที่ 3 นักศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็วหลังจากผู้ป่วยแสดงอาการผิดปกติ โดยประเมินสภาพจิตใจผู้ป่วย คาดว่าผู้ป่วยมีความสะเทือนใจอย่างรุนแรงเรื่องการถูกตัดแขนเพราะผู้ป่วยได้เก็บความรู้สึกที่แท้จริงไว้ ไม่เคยแสดงความเสียใจ และนักศึกษาตัดสินใจตามผู้ป่วยไป สังเกตดูทางๆ ลึกครู่แล้วจึงเข้าไปคุยกับผู้ป่วย เนื่องจากเป็นห่วงความรู้สึกของผู้ป่วย และเกรงว่าผู้ป่วยจะทำร้ายตนเอง นักศึกษาพูดให้กำลังใจผู้ป่วยให้เขาเห็นคุณค่าในสิ่งที่กระทำทำให้ผู้ป่วยหญิงมีกำลังใจ ยึดหลักจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย และการปฏิบัติงานดี

รายที่ 4 นักศึกษาตัดสินใจโดยยึดตนเองเป็นหลัก ในการดึงพลาสติกเปิดแผลออกจากผิวหนังผู้ป่วย ซึ่งทำให้ผู้ป่วยเจ็บเพราะมีขนติดออกมาที่พลาสติก นักศึกษาไม่เข้าใจจิตใจผู้ป่วย ไม่ยึดหลักความเมตตากรุณา การปฏิบัติการทำงานดีมีคุณภาพ และการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล และความซื่อสัตย์ เพราะนักศึกษาคาดว่าอาจารย์นิเทศไม่เห็น แต่นักศึกษารู้สึกเสียใจในการกระทำ หลังจากสนทนากับอาจารย์นิเทศ และขอโทษผู้ป่วย

รายที่ 5 ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม นักศึกษาทำงานตามกิจวัตรประจำวัน ดูแลความสบายของผู้ป่วย สนทนาเพื่อการบำบัด จัดกิจกรรมกลุ่ม ทำงานถูกต้องตามหลักการ ไม่พบข้อผิดพลาด

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรม กลุ่มทดลองที่มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับสุดท้าย

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (เคาะโต๊ะ)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 6 / นศ.หญิงบัณฑิตยคุณ บัณฑิตยคุณ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2 ชั้น หลังจากรักขระประมาณ 2 เดือนสามารถนอนไหว แทน-ฮาได้แต่ท่านแรงผู้ตรวจไม่ได้	ผู้ป่วยชายอายุ 27 ปี นอน รพ.จากภาวะฉุกเฉินคอเคชั่น มีอาการอัมพาตแขน-ขาทั้ง 2 ข้าง หลังจากรักขระประมาณ 2 เดือนสามารถนอนไหว แทน-ฮาได้แต่ท่านแรงผู้ตรวจไม่ได้	- นศ.บอกผู้ป่วยว่าจะเปลี่ยนถุงใส่สาระไข่มือกินมาอยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง - เจาะถุงใส่สาระไข่มือกินมาอยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง - นศ.ได้ถุงเมื่อ จัวยวะเขตของผู้ป่วยใส่ในถุงพลาสติก แต่ไม่สามารถใส่ได้เนื่องจากอวัยวะของผู้ป่วยแข็งตัว - นศ.ออกมาบอกท่านโดยไม่ได้กล่าวกับผู้ป่วยเพื่อบอกท่านอาการพยาบาล ด้วยสีหน้าตั้งหน้าตั้งใจ	1. นศ. ไม่คาดคิดว่าจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้น 2. นศ. มีความเชื่อที่ผู้ป่วยเป็นอัมพาตอยู่ระหว่างทาง 3. นศ. อยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง ไม่เปิดตาผู้ป่วย นศ. อยู่คนเดียว	ผู้ป่วยเป็นอัมพาตอยู่ระหว่างทางที่ผู้ป่วยมีอาการ อัมพาตขาได้แต่ยังทานแรงผู้ตรวจไม่ได้	บอกปฏิบัติของผู้ป่วย -นศ. ขาดการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์สภาพผู้ป่วย -นศ. ไม่ตระหนักเรื่องมารยาทการปฏิบัติกรพยาบาล อยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง, ไม่เปิดตาผู้ป่วย หลังเหตุการณ์	การปฏิบัติที่ผู้ป่วยท่านนี้จะได้อายุยืนยาว นศ. ที่พูดคือต้องกันมากเป็นการก้ำกึ่งถึงความเป็นอิสระของใจเองบุคคล แต่ไม่เหมาะสมคือไม่เปิดตาผู้ป่วย และอยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง ช่วงหลังเหตุการณ์ นศ. กลับมาเพราะเป็นสิ่งที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น นศ. ยังขาดประสบการณ์ไม่กล้าพูดกับผู้ป่วย นศ. ยังขาดประสบการณ์ไม่กล้าพูดกับผู้ป่วย นศ. ยังขาดประสบการณ์ไม่กล้าพูดกับผู้ป่วย นศ. ยังขาดประสบการณ์ไม่กล้าพูดกับผู้ป่วย

ตารางที่ 21 (ต่อ)

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมการนักศึกษา (โครงการอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสิ้นหวัง (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 7 / นศ. ไม่เข้าชั้นเรียนของครู และไม่รายงานเมื่อเข้าชั้นเรียน	ผู้ช่วยหญิงไทยอายุ 23 ปี กระตุกหน้าขวา ต่อหน้าพักและทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่คนเดียว มีอาการของโรค 5 วัน พยาบาลเทคโนโลยีจะสาวดูจะให้แต่ผู้ช่วยไม่ยอมให้ส่วนบอกว่า "สาวสวยก็ดูแปลกแต่ผู้ช่วยไม่ยอม" พยาบาลจึงไม่ยอม	- นศ. นั่งข้างเตียงพูดคุยกับผู้ช่วย แนะนำเรื่องการฝึกบริหารกล้ามเนื้ออก - อาจารย์เห็นเทคโนโลยี "ทราบก็บอกว่าผู้ช่วยของครูมา 5 วัน" นศ. บอกถามและเล่าให้ฟังว่าพยาบาลจะสาวดูจะแต่ผู้ช่วยไม่ยอมให้ส่วน และบอกว่า "สาวสวยก็ดูแปลกแต่ผู้ช่วยไม่ยอม" พยาบาลจึงไม่ยอม	1. นศ. ไม่คิดว่าการไม่เข้าชั้นเรียนของผู้ช่วยเป็นเรื่องสำคัญ เป็นปัญหาส่วนตัวมากกว่าสุขภาพดี 2. นศ. ปฏิเสธการพยาบาลอื่น ๆ ตามที่ได้ดำเนินการไม่ถูกต้องของครูมา 5 วัน ของผู้ช่วย	- ผู้ช่วยมีอาการของโรค 5 วัน รู้สึกอายในการเข้าชั้นเรียนคนเดียว - พยาบาลเทคโนโลยีและนักศึกษานั่งมีชั้นเรียนการพยาบาลเกี่ยวกับผู้ช่วย	- นศ. ไม่ประทับใจปัญหาการรวมของครู วิจารณ์ตามหลักวิชาการ - นศ. ไม่พอใจครูเกี่ยวกับผลเสียของการไม่เข้าชั้นเรียนและไม่แนะนำให้ผู้ช่วยยอมรับกับการสอนอาจารย์	การตัดสินใจไม่ทำอะไรของนศ. เกี่ยวกับชั้นเรียนและไม่มีปัญหาในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจ ซึ่งความไม่พอใจนั้นจะนำมาตัดสินใจปฏิบัติ ซึ่งส่งผลถึงความสบายใจในการปฏิบัติงาน ไม่ยึดหลักจริยธรรมเรื่องการปฏิบัติงานดี มีคุณภาพ มีทั้งชั้นเรียนที่จัดกับครูผู้ช่วยและการเอาใจใส่ของครูผู้ช่วย และครูผู้ช่วยมีความอายและไม่พูดสิ่งที่พูดของถึงผลเสียของการไม่เข้าชั้นเรียน

ตารางที่ 21 (ต่อ)

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 8 / ผู้ป่วยไม่กล้าขอ หมอน (bed pad) ในเวรคึกขวะ พยาบาลดู จึงกลั้นปัสสาวะไว้ เล้าให้ นศ.ศึกษารวเร้าทั้งพร้อมกับร้องไห้	ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 60 ปี กระดูกคอขวาหักโดยตั้งวงน้ำหนักไว้ กระดูกสะบ้าขวาซ้ายหักใส่เฝือกไว้ กระดูกไหปลาร้าหักซ้าย ไส้ผืดตันไว้ ผู้ป่วยไม่สามารถงอขาของน้า หรือช่วยตนเองที่กิจวัตรประจำวัน ได้ เวลา 8.30 น. ผู้ป่วยเล่า เหตุการณ์ที่ดูพยาบาลดู น้ือขอหมอนนอน และ พยาบาลน้าทอนนอนมาให้อด้วยทางกระเบาะทราจะกัน	- นศ. รับฟังปัญหาและจัดเมื่อผู้ป่วย ช่วยหากระดาษซับหน้าตาให้ผู้ป่วย - ถานถึงเหตุการณ์ช่วงกลางคืน เช่น พยาบาลผู้หรือไม่พยาบาลทำอะไรบาง พยาบาลทุกคนปฏิบัติเช่นนี้ หรือไม่ พยาบาลวิชาชีพ หรือพยาบาลเทคนิค - พูตปลอบใจและบอกผู้ป่วย - ไม่ต้องกลั้นปัสสาวะอีก ให้ออกกระโถนเพราะเป็นหน้าที่ที่พยาบาลต้องดูแล และตัดสินใจช่วยเหลือคุณพยาบาลนะจ๊ะ - นศ. นำปัญหามาปรึกษาอาจารย์	1. นศ. รู้สึกสงสารเห็นใจผู้ป่วย 2. ผู้ป่วยรู้สึกเสียใจที่เป็นภาระให้ผู้อื่นต้องลำบาก 3. นศ. ไม่ทราบจะแก้ปัญหาอย่างไรเพราะเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย	- ผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ - พยาบาลที่อยู่เวรกลางคืน (ผู้ป่วยไม่ทราบว่าเป็นพยาบาลเทคนิคหรือพยาบาลวิชาชีพ) - นศ. ที่ดูแลผู้ป่วย	1. นศ. มีการรวบรวมข้อมูลโดยการถามถึงเหตุการณ์ตามถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2. ปลอบใจผู้ป่วย ให้อ่าลใจ 3. อธิบายผลเสียของการกลั้นปัสสาวะ บอกผู้ป่วยไม่ต้องเกรงใจที่จะขอหมอนเพราะเป็นหน้าที่พยาบาล 4. ปรึกษาอาจารย์เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา	การตัดสินใจของนศ. ยึดหลักจริยธรรมด้านมนุษยธรรมอิสสระของ ป๋อเจมูเอล นศ. รับฟังและสอบถามความทุกข์ของผู้ป่วย แสดงว่านศ. ปฏิบัติมีนศ. มีคุณภาพที่ผู้ป่วยไว้วางใจเล่าปัญหาให้ฟัง ผู้ป่วยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติ การพยาบาลของนศ. ศึกษาและน้าศึกษา ยึดหลักจริยธรรมเรื่องป๋อเจมูเอลที่ขอเบียดใช้ผู้ป่วย ด้านการปกป้องผู้ป่วยจากภาวะที่ที่ไม่เหมาะสมจากเจ้าหน้าที่โดยการปรึกษาอาจารย์เพื่อหาแนวทางแก้ไขของนศ. กลั้นปัสสาวะ ปรึกษา นศ. มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 21 (ต่อ)

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมการนศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความล้มเหลว (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
<p>นศ. รายที่ 9 / ผู้ป่วยไม่มีเงินจ่าย ค่าเหล็ก ดินมา จนนอน ไม่หลับ</p>	<p>ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 26 ปี กระดูกคอแรกหักตั้งแต่วัย นั้หนักมาไว้ รอการผ่าตัดใส่เหล็ก เวลา 17.30 น. ขณะที่ นศ. ทำความสะอาดโต๊ะข้างเตียง จัดของให้ผู้ป่วย ผู้ป่วยทนไม่ไหว ก็ขว้างขวด ตาชนนศ. นศ. พยายามมอง จากสารซัก ถอนพบว่าผู้ป่วยไม่ได้นอน มากิ่งตื่น เพราะคิดว่าไม่มีเงินจ่ายค่าเหล็ก คงไม่หาย จากความพิการ</p>	<p>- อารมณ์หงุดหงิด นศ. ทราบปัญหาของผู้ป่วย หรือไม่ นศ. บอกว่า "ทราบ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร"</p> <p>- นศ. ไม่ได้เล่าปัญหาของผู้ป่วยให้อารมณ์หรือ พยายามประจักษ์ทั้งนี้และไม่ได้คิดทบทวนช่วยเหลือ</p>	<p>1. นศ. เขาใจว่าพยายามลง จะจัดการแก้ปัญหา</p> <p>2. นศ. ไม่ได้พูดคุยปัญหาที่ กับผู้ป่วยเพื่อหาทางแก้ไข</p>	<p>- แพทย์ที่ทำการรักษาบอก กับผู้ป่วยว่าการผ่าตัดต้อง นำเงินมาจ่ายค่าเหล็ก ประมาณ 5,000 บาท จึงจะ ผ่าตัดได้</p> <p>- พยาบาลยังไม่ได้ขออนุญาต กับผู้ป่วยเรื่องการรักษา เหล็ก พยาบาลบอกกับญาติ แต่ญาติไม่ได้บอกผู้ป่วย - วิชาชีพที่บ้าน (พวบ.) สามารถจ่ายค่ารักษา พยาบาลและค่าเหล็กให้กับ ผู้ป่วยได้</p> <p>- ผู้ป่วยไม่รู้อายุ</p>	<p>1. นศ. ไม่ได้ประเมิน ปัญหา รวมรวมข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อหาแนว ทางแก้ไข</p> <p>2. นศ. ยังไม่ได้ตระหนัก ในปัญหาของผู้ป่วย</p> <p>3. นศ. ไม่แก้ปัญหาของผู้ป่วย ปรึกษาวิชาชีพ (อาจารย์ตามนศ. จึงตอบ)</p>	<p>การตัดสินใจไม่ทำอะไร (วางเฉย) ของนศ. ทำให้ผู้ป่วยทุกข์ใจ วิตกกังวล นศ. ไม่ได้ยึดหลักจริยธรรม เรื่องการเคารพสิทธิของปัจเจกบุคคล ตามการสอบถามความทุกข์ และความต้องการของผู้ป่วย การให้ ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวข้องกับระบบยุติธรรมการดูแล ผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยต้องได้รับการ พยาบาลโดยเท่าเทียมกับบุคคลอื่น นอกจากนั้นนศ. ไม่มีความรู้ในการให้ ข้อมูลที่เป็นจริงแก่ผู้ป่วย ซึ่งนศ. ไม่รวบรวมข้อมูล หรือแสวงหาข้อมูล เพื่ออธิบายแก่ผู้ป่วย เช่นเรื่องสิทธิที่จะได้รับสิทธิวิชาชีพประกัน</p>
<p>นศ. รายที่ 10 ไม่พบปัญหาที่สอดคล้องกับเจตจำนง</p>						

จากตารางที่ 21 นักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับ อันดับสุดท้าย มีนักศึกษา 1 รายที่ตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักจริยธรรม(รายที่ 8) ใช้กระบวนการตัดสินใจ คำนี้ถึงบริบท และนักศึกษาอีก 1 ราย (รายที่ 6) คำนี้ถึงหลักจริยธรรมบางเรื่องในการตัดสินใจ ส่วนนักศึกษาอีก 2 ราย (รายที่ 7 และ 9) การตัดสินใจไม่คำนึงถึงหลักจริยธรรมและกระบวนการตัดสินใจ

รายที่ 6 นักศึกษายึดหลักจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล เช่นการกั้นม่าน การบอกผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล แต่นักศึกษาปฏิบัติไม่ครบ เช่น นักศึกษาอยู่กับผู้ป่วยตามลำพัง ไม่ปิดตาผู้ป่วยซึ่งผู้ป่วยจะรู้สึกอายและเป็นปัจจัยเสริมให้มีความรู้สึกทางด้านเพศ ส่วนการตัดสินใจหลังจากเกิดเหตุการณ์ นักศึกษาตกใจและทำอะไรไม่ถูก เป็นสิ่งที่น่าเห็นใจนักศึกษาเพราะเป็นผู้หญิงและไม่มีประสบการณ์กับเหตุการณ์ลักษณะนี้ ทำให้นักศึกษาตัดสินใจไม่ได้ว่าจะทำอย่างไร แต่นักศึกษามีความซื่อสัตย์โดยเล่าเหตุการณ์กับอาจารย์นิเทศ

รายที่ 7 นักศึกษาไม่ได้ยึดหลักจริยธรรมในการพยาบาลด้านการเคารพความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคล คือไม่ตระหนักถึงความทุกข์ ความไม่สุขสบาย ประกอบกับไม่เข้าใจความรู้สึกที่ผู้ป่วยรู้สึกอายไม่ อยากขับถ่ายบนเตียง และนักศึกษาไม่ได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ป่วยถึงผลเสียของการไม่ถ่ายอุจจาระ รวมทั้งไม่อธิบายวิธีการสวนอุจจาระที่จะปฏิบัติอย่างมิดชิดเพื่อไม่ให้ผู้ป่วยรู้สึกอาย ซึ่งทำให้ไม่มีคุณภาพในการพยาบาล และผู้ป่วยจะเกิดภาวะแทรกซ้อนจากท้องผูก

รายที่ 8 นักศึกษาตัดสินใจโดยยึดหลักจริยธรรมด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล คือรับฟัง ความทุกข์ของผู้ป่วย ผู้ป่วยไว้วางใจเล่าความทุกข์ให้นักศึกษาฟัง และนักศึกษายึดหลักจริยธรรมการบอกความจริง โดยการให้ข้อมูลถึงผลเสียของการกลั้นปัสสาวะ และบอกผู้ป่วยไม่ต้องเกรงใจที่จะขอหมอนนอน เพราะเป็นหน้าที่ของพยาบาล นอกจากนี้นักศึกษาได้รายงานบทบาทของพยาบาลเทคนิคที่ดูผู้ป่วยเพื่อพิทักษ์ ปกป้องผู้ป่วย เช่นเดียวกับรายที่ 1 ซึ่งผู้ป่วยพึงพอใจที่ได้รับการพยาบาล และคำอธิบายจากนักศึกษา

รายที่ 9 นักศึกษารู้ปัญหาแต่ไม่ทำอะไร ไม่ยึดหลักจริยธรรมเรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ด้านการสอบถามความทุกข์ ความต้องการของผู้ป่วย นักศึกษาไม่หาข้อมูลเรื่องการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน นักศึกษาไม่ปรึกษาอาจารย์ หรือพยาบาลประจำการ ซึ่งผู้ป่วยเกิดความเข้าใจผิดว่าไม่มีเงินจะไม่ได้ รับการรักษา และเป็นค่านิยมของนักศึกษาที่เห็นว่าพยาบาลควรแก้ปัญหา นี้ ซึ่งบทบาทของนักศึกษาในเรื่องนี้เกินขอบเขตของนักศึกษาที่จะแก้ปัญหา แต่ผู้วิจัยคำนึงถึงประเด็นที่นักศึกษามีความตระหนักต่อปัญหาหรือไม่ มีการแสวงหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามผู้ป่วยหรือไม่

รายที่ 10 ไม่พบประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม นักศึกษาทำงานตามกิจวัตรประจำวัน ปฏิบัติการพยาบาลถูกต้อง สันทนากับผู้ป่วยถูกหลักการ ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเชิงวิจัยธรรม กลุ่มควบคุมที่เน้นความตั้งใจกระทำพฤติกรรมวิจัยธรรม 5 อันดับแรกของกลุ่ม

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 11 / เหตุการณ์ 1 ผู้ป่วยถาม นักศึกษายกมือชี้ไปที่พยาบาลได้ชัดเจน	ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 24 ปี กระดูกแขนแตกหัก ได้เือกไว้หลังผ่าตัดใส่เหล็ก ต้องนอนพักบนเตียงและโยนปลายแขนไว้สูง ฉีดยาและให้สารน้ำทางหลอดเลือดที่แขนขวา เวลา 10.00 น. พยาบาลได้ฉีดยาตามแผนเลือด หลังจากพยาบาลเดินจากไปแล้ว ผู้ป่วยถามนศ. "เมื่อพี่พยาบาลฉีดยาอะไรให้"	หลังจากผู้ป่วยถาม นักศึกษาตอบว่า "เดี๋ยวก็ดีขึ้นเอง" (อาจารย์เทศได้สั่งบาทแก่นักศึกษาขณะยืนดูนักศึกษาอธิบายที่อยู่เตียงข้าง ๆ กำลังทำแผล)	1. นศ. ไม่ทราบบายที่พยาบาลคิดเป็นยาอะไร คิดเพื่ออะไร 2. นศ. ไม่มีข้อมูล ไม่ได้ศึกษาการรักษของผู้ป่วย 3. นักศึกษาตอบไม่ตรงคำถาม นักศึกษาตอบเพื่อให้เพื่อน ๆ หัว ซึ่งผู้ป่วยไม่ได้ถามที่ต้องการรู้ 4. ผู้ป่วยยังมีความกังวลอยู่ เมื่ออาจารย์เดินไปที่เตียง ผู้ป่วยจึงถามประวัติเคยเดิมอีกครั้งหนึ่ง	- พยาบาลที่ติดยาไม่ได้บอกผู้ป่วยว่าคิดยาอะไรเพื่ออะไร - นักศึกษาไม่มีข้อมูล - ผู้ป่วยสนใจเรื่องการรักษามากกว่าถามว่าทำไมจะถามว่าทำไม	นศ. ตอบคำถามโดยไม่มีข้อมูล เคียงขอบเพื่อไม่ให้พลาดและไม่ได้หาข้อมูลมาบอกผู้ป่วยอีก	การตัดสินใจของนศ. ยังขาดการนำกระบวนการการตัดสินใจมาใช้ และไม่ได้นำถึงถึงหลักการวิจัยธรรมเรื่องตรงแถวหรือวิธีของใจเองบุคคลอื่นไม่ได้ทำตามคำถามของผู้ป่วย และไม่ตระหนักในธรรมชาติข้อสงสัย และการให้ข้อมูลที่ว่าเป็นจริงแก่ผู้ป่วย ซึ่งมีทางเลือกหลายทางที่นักศึกษาควรจะเลือกตอบ ถ้า นศ. ไม่รู้ชน "ตัดสินไม่ทราบว่าจะอะไร" เดียวตัดสินจะไปถามพยาบาล หรือไปดูจากแพทย์ประจำตัว....." เป็นต้น

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความล้มเหลว (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
<p>นศ. รายที่ 11 / เหตุการณ์ 2</p> <p>ผู้ช่วยงานนักศึกษาเกี่ยวกับกำหนดการที่แพทย์จะผ่าตัด</p>	<p>ลำดับที่ 2 ผู้ป่วยกลับบ้านนศ. เปลี่ยนไปผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 66 ปี นอกพักบนเตียงกระดูกพอนบนที่ติดต่อกับคอสะโพก</p> <p>ทัชชังคังงักน้า และกระดูกแขนท่อนล่างหักใส่เฝือกไว้ ผู้ป่วยถามน้า</p> <p>ถามว่า เมื่อไหร่แพทย์จะผ่าตัด</p>	<p>หลังจากนักศึกษาฟังคำถามแล้วตอบว่า "แล้วแต่แพทย์จะกำหนดผ่าตัดเมื่อไหร่"</p>	<p>1. นศ. มีความเชื่อว่าการมาตัดขึ้นอยู่กับแพทย์เท่านั้น</p> <p>2. นศ. ไม่ได้ทักท้วงเพิ่มเติม หรือศึกษาเรื่องปัญหาความเจ็บป่วย</p> <p>3. ผู้ป่วยมีสิทธิวิตกกังวลบนว่า "ป้อ เมื่อไหร่จะได้กลับมา" เมื่อไหร่จะได้ผ่าตัด"</p>	<p>- แพทย์ผู้รักษายังไม่ได้อธิบาย หรือให้ข้อมูลผู้ป่วย</p> <p>- พยาบาลยังไม่ได้ทักท้วงว่าจะให้ผู้ป่วยตั้งวงน้าทักน้าอีกนานกว่าใคร</p> <p>- นศ. ไม่ได้ทักท้วงผู้ป่วย</p> <p>คลายความวิตกกังวล</p> <p>- ผู้ป่วยถามกับอาจารย์</p> <p>นิเทศด้วยคำถามเกี่ยวกับนิเทศน์นักศึกษา</p>	<p>นศ. ตอบคำถามตามความเชื่อ ความคิดของตนเอง ไม่ได้เน้นมาปรึกษาหารือกับอาจารย์</p> <p>(อาจารย์นิเทศตามปัญหาจากผู้ป่วยเอง)</p>	<p>เช่นเดียวกับเหตุการณ์การบอกความจริงให้ละเอียดยิ่งขึ้น ต้องมีความรู้ และการตระหนักในหลักการโดยรวม ถ้า นศ. ไม่รู้จักเพิ่มเติม จงที่ถามไปแล้ว เช่นเดียวกับเหตุการณ์ เมื่อศึกษาแล้วอาจตอบตั้งนี้จะต้องเข้มงวด</p> <p>น้าทักน้าถึงข้างใต้กระดูกไขว้ที่ และไขว้ตามเนื้อลบบวม กลายความเจ็บปวดของกล้ามเนื้อขาอ่อนแรง แพทย์จึงจะผ่าตัดให้</p> <p>เป็นต้น</p>

ตารางที่ 22 (ต่อ)

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. วายที 12 / เหตุการณ์ 1 นักศึกษารีดตัวโท ผู้ช่วยโดยไม่มี ที่นอน	ผู้ช่วยหญิงไทยอายุ 66 ปี กระตุกตามซอกหัว ถูกดึงวง น้ำหนัก (skin traction) ไม่สามารถช่วยตนเองทำ กิจวัตรประจำวันได้ เวลา 13:30 น. ผู้ช่วยนอนบน เตียงขณะที่ผู้ช่วยเตียง อื่นเข้านอนทุกเตียงที่อยู่ บริเวณเตียงข้าง ๆ	นศ. รีดตัวผู้ช่วยโดยนศ. ถอดเสื้อผู้ช่วยออกหมด ไม่มีผ้าปิดบังบริเวณท่อน บนของร่างกาย	1. นศ. คิดว่าผู้ช่วยอายุมาก แล้วและผู้ช่วยก็อวก ไม่อายุ 2. ผู้ช่วยหลายเตียงมอง ดูผู้ช่วยที่กำลังถูกเรียดตัว 3. นศ. ไม่ได้สนใจพฤติกรรมผู้ช่วย ที่นอนมาที่เตียงที่นศ. กำลัง เรียดตัว	-ผู้ช่วย -นักศึกษา -ญาติ -อาจารย์พยาบาลเดินไป บอกและโทรเพื่อนนัก ศึกษาไปอ่านกำหนดฉบับตั้ง ใหม่	นักศึกษารีดตัวโดย ปรึกษากับผู้ช่วย มีความเห็น เช่นเดียวกับคือผู้ช่วยอายุ มากแล้ว ไม่รู้สึกอาย	การตัดสินใจของนศ. เกี่ยวข้อง กับความเชื่อ ค่านิยมของตนเอง และผู้ช่วย นศ. ไม่ได้พิจารณาถึง บริบทอื่น ๆ เช่นญาติเข้านอน ผู้ช่วยอื่น จึงต้องยึดหลัก จริย ธรรม และระบบกฎหมายอิสระของ โรงเรียนดูแล ขณะผู้ช่วยบอก ว่าไม่อายแต่บริบทขณะนั้นเป็นที่ สาธารณะไม่ควรเปิด นาย
เหตุการณ์ 2 ผู้ช่วยปวดแผล ผัด นศ. ไม่เข้า ปัญหา	ผู้ช่วยหญิงไทยอายุ 45 ปี เวลา 7:30 น. กระตุกตามขา หักตัวงอไว้ (skeletal traction) ปวดแผลหลังผ่า ตัด 1 วัน	นักศึกษาศรีเมธยาปรารภทำ ความสะอาดใต้เตียงเตียง และเตียงผู้ช่วย	1. นศ. ทราบว่าผู้ช่วยปวด แผล แต่คิดว่าเวลาดึกคงไม่ อายแล้ว 2. นศ. วางแผนว่าจะทำความ สะอาดก่อน 3. นศ. ไม่คิดจะแก้ปัญหา ความปวดของผู้ช่วย	-พยาบาลเวรตึก -อาจารย์พยาบาลสอ ถามผู้ช่วยพบปวดแผล	นักศึกษารีดตัวใจทำ กิจกรรมอื่น ไม่ได้แก้ปัญหา ความเจ็บปวด	การตัดสินใจของนศ. ขาดการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความจำเป็นก่อน-หลัง ไม่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมตามกรอบปฏิสัมพันธ์มีคุณภาพ และระบบดูแลช่วยเหลือนิสิตของโรงเรียนอิสระของโรงเรียนดูแล แต่ นศ. มีน้ำใจดีที่ดูแลผู้ช่วยยามนี้ แม้จะไม่ให้ผู้ช่วยที่ได้รับมอบหมายคำนึงถึงความยุติธรรมในภาพพยาบาล

ตารางที่ 20 (ต่อ)

อันดับนศ. / ชื่อบุคคล	บริบท	เหตุการณ์นักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความล้มเหลว (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
<p>นศ. วายที่ 13 / นศ. ทำแผลโดยไม่ใส่ลือ ชุมชนจีนเซ็ด พลาส เตอร์เพื่อแกะออกจากผิว หนังผู้ป่วย</p>	<p>ผู้ป่วยชายไทย อายุ 16 ปี มีแผลผ่าตัดที่ขาขวา ใส่ เหล็กยึดตรึงกระดูกไวกาย นอก (external fixation) เวลา 9.20 น. นศ. เตรียม อุปกรณ์ทำแผลไปที่เตียงผู้ ป่วย ขณะย้ายจากรมนี้เทศ ยื่นดูนศ. อีกคนหนึ่งทำแผล ได้ยื่นอุปกรณ์ทำ"เจ็บ"</p>	<p>นศ. ดึงพลาสติกเออร์ปิด แผลงออกโดยไม่ใส่เบสิ เซ็ด ทำโพรงที่หน้าขาผู้ ป่วยหลุดออกมา อาจารย์ เทศเดินไปดูบอกให้ไปเอา เบสิเซ็ดมาเซ็ด แต่มีศึกษา เลย ไม่ทำตาม จึงดึงจน หมดเพราะเหลือชิ้นสุดท้าย</p>	<p>1. นศ. คิดว่าตนเองทำแผลดี แล้วเมื่อสอบถามภายหลัง นศ. บอกว่าผู้ป่วยว่าดีจน ทำแผลมีเบสิเซ็ดทำแผล 2. ผู้ป่วยเจ็บ 3. นศ. ไม่ทำตามที่ครูบอก เพราะเห็นว่าจะเสียเวลา และกับเหลือพลาสติกเออร์ปิด สุดท้ายแล้ว</p>	<p>-ผู้ป่วยเจ็บ อาจมีความ รู้สึกไม่ติดต่อกับศึกษา พยาบาล -อาจารย์เทศเห็นแว้งทำ ศึกษาไม่ยึดความเมตตา กฏเกณฑ์ผู้ป่วย</p>	<p>นศ. ตัดสินใจปฏิบัติ ด้วยตนเอง ตาม ความเชื่อค่านิยม ของตนเองว่าทำแผล ดีกว่าพยาบาล</p>	<p>การตัดสินใจของนศ. ไม่ ยึดหลักจริยธรรมเรื่อง ความปลอดภัยของ ผู้ป่วยเป็นหลัก และเชื่อมั่น ตนเองว่าถูกต้องที่สุด แล้ว และทำไปไม่เกิดการ หยวนหยวนกับทีมอื่น มี คุณภาพ ปลอดภัยอันช่วย แก่ผู้ป่วย</p>
<p>นศ. วายที่ 14 / นศ. ทำแผลโดยไม่ใส่ลือ ชุมชนจีนเซ็ดพลาสติกเออร์ เตอร์เพื่อแกะออกจากผิวหนัง ผู้ป่วย</p> <p>นศ. วายที่ 15 / ไม่ใส่ลือ ข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม</p>	<p>ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 50 ปี ได้รับการผ่าตัดกระดูกสัน หลังเพื่อลดการกดทับเส้น ประสาท (posterior decompression) หลังผ่า ตัด 4 วัน เวลา 9.30 น. นศ. เตรียมอุปกรณ์ทำ แผลที่เตียงผู้ป่วย</p>	<p>ขณะนศ. ลากพลาสติกเออร์ เตอร์จากผิวหนังตัวผู้ป่วย แผลงบาดออกตามขา ผู้ ป่วยสะดุ้ง อาจารย์เทศ เดินมา นศ. บอกผู้ป่วยว่า ขอโทษนะคะ" จึงเดินไป เอาลือชุมชนจีนและชุด แอลกอฮอล์มา</p>	<p>1. นศ. คิดว่าพลาสติกเออร์ปิด ด้านหลังจะไม่มีอันตราย ผู้ป่วยจะไม่เจ็บ และไม่เอาก ใส่ชุมชนจีนเพราะกลัวผิว หนังไหม้ (burn) 2. เมื่อ นศ. เห็นผู้ป่วยสะดุ้ง กลัวเจ็บ นศ. กล่าวคำขอ โทษแล้วไปเอาลือชุด เบสิเซ็ดและชุดแอลกอฮอล์ มาเซ็ด</p>	<p>-ผู้ป่วย -อาจารย์เทศ</p>	<p>นศ. ตัดสินใจในช่วง หลังที่ไม่เอาลือชุด เบสิเซ็ดและชุด แอลกอฮอล์มาเซ็ด เนื่องจากรู้สึก กลัวว่าผู้ป่วยจะเจ็บ และกล่าวคำขอโทษ ผู้ป่วย</p>	<p>การตัดสินใจในช่วงแรก นศ. ประเมิน และ วิเคราะห์ของสถานการณ์ เชื่อ ค่านิยมของตนเอง ไม่ได้ประเมินสภาพผู้ ป่วย หรือความรู้สึก ทุกข์ การตัดสินใจใน ช่วงหลัง ยึดหลักความ ปลอดภัยเป็นหลัก ภาย ปลอดภัย มีใจเมตตา กรุณา</p>

จากตารางที่ 22 การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับแรก มีนักศึกษา 1 รายที่ตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติกรพยาบาลโดย ยึดหลักจริยธรรม (รายที่ 14) นักศึกษา 2 ราย พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 2 เหตุการณ์ (รายที่ 11 และ 12) ซึ่งตัดสินใจโดยไม่ยึดหลักจริยธรรม นักศึกษาอีก 1 รายมีปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 1 เหตุการณ์และนักศึกษาตัดสินใจปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม (รายที่ 13) และนักศึกษา 1 รายไม่มี ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม

รายที่ 11 พบเหตุการณ์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 2 เหตุการณ์ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกัน นักศึกษาตัดสินใจบอกผู้ป่วยโดยไม่มีข้อมูลและไม่ตอบในสิ่งที่ผู้ป่วยอยากรู้ ซึ่งไม่ตระหนักหลักจริยธรรม ด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ความซื่อสัตย์ และการบอกความจริงแก่ผู้ป่วย เหตุการณ์ที่ 1 นักศึกษาไม่รู้ว่ยาที่พยาบาลฉีดคือยาอะไร ซึ่งมีทางเลือกหลายวิธีการที่จะสามารถอธิบายผู้ป่วยได้ เช่นการ ศึกษาจากแฟ้มประวัติผู้ป่วย และอ่านหนังสือการใช้ยา หรือถามจากพยาบาล เป็นต้น ส่วนเหตุการณ์ที่ 2 นักศึกษาไม่แสวงหาความรู้ นักศึกษาอาจจะค้นคว้าข้อความรู้จากหนังสือหรือถามจากครูแล้วนำมาอธิบาย ซึ่งการตอบคำถามที่ไม่เป็นจริง ไม่กระจางชัด จะทำให้ผู้ป่วยไม่วางใจ ไม่ศรัทธาที่จะรับการพยาบาล

รายที่ 12 พบเหตุการณ์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 2 เหตุการณ์ เหตุการณ์แรกนักศึกษตัดสินใจปฏิบัติโดยไม่คำนึงถึงบริบท และการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การเปิดเผยร่างกายผู้ป่วยในที่ สาธารณะแม้ผู้ป่วยจะยินยอม แต่เป็นการไม่เหมาะสมตามหลักจริยธรรม ส่วนเหตุการณ์ที่ 2 นักศึกษาไม่ได้ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา ไม่ตระหนักในความทุกข์ของผู้ป่วย ไม่ยึดหลักการเคารพอิสระของปัจเจก บุคคล

รายที่ 13 เหตุการณ์ของนักศึกษารายนี้เช่นเดียวกับรายที่ 4 ไม่ยึดหลักจริยธรรมเรื่องการเคารพ อิสระของปัจเจกบุคคล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ และการป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย แต่นักศึกษา รายนี้แตกต่างจากรายที่ 4 เพราะนักศึกษารายนี้มีความเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นดี เพราะผู้ป่วยบอกว่าเขาไม่ ได้กว่าพยาบาล แต่รายที่ 4 นักศึกษารู้สึกเสียใจในการกระทำ

รายที่ 14 เหตุการณ์เช่นเดียวกับรายที่ 13 แต่นักศึกษาประเมินความรู้สึกของผู้ป่วยและปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ปฏิบัติให้ถูกต้อง และกล่าวคำขอโทษผู้ป่วย เป็นการยึดหลักจริยธรรมการเคารพอิสระของปัจเจก บุคคล มีความเมตตากรุณา

รายที่ 15 ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม นักศึกษาปฏิบัติงานตามกิจวัตรประจำวัน สนทนาดี ทักทายผู้ป่วย ดูแลความสุสสบายด้านร่างกายและจิตใจผู้ป่วยดี

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเชิงวิจัยธรรม กลุ่มควบคุมที่มีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมวิจัยธรรม 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริษัท	พฤติกรรมนักศึกษา (ได้ทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 16 / นศ. ไม่ได้ประเมินความเจ็บปวดบริเวณแขนของผู้ป่วย ที่รวม ไม่ได้ทักถามค่าใช้จ่าย	ผู้ป่วยชายไทยอายุ 29 ปี กระดูกสันหลังหักคervical ได้แตกหัก และใส่สกรูหน้า บริเวณแขนขวา 2 วัน และ พยายามเวรตักได้ตลอดสาย น้ำเลือดออกเพราะเสมน้ำเลือดต่ำแตก สกรุน้ำออก นอนเล่นเลือดออกบริเวณหน้าอก ทำได้บริเวณนั้น บวม เวลา 9.00 น. นศ. ยอมผู้ป่วยจะไม่เตรียมอุปกรณ์ที่พอใช้แล้ว	อาจารย์พยาบาลจึงพบ นศ. พยาบาลส่วนตัว อาจารย์พยาบาล "คุณงาม ผู้ป่วยหรือไม่ว่าเชษฐภคินี" บริเวณแขนหรือไม่ว่า "นศ. ไม่ได้ถามอะไร" "นศ. รู้สึกเจ็บบริเวณที่บวมมีอะไร" "ผู้ป่วย" บวมมากครับ	1. นศ. คิดว่าทำไมจึงจะทยอยเอง น่าจะพูดดูดีขึ้นไป 2. นศ. คิดว่าควรรีบกับแผลเสียก่อน 3. ผู้ป่วยปวดบริเวณแขน ทนทานไม่ได้แล้ว 4. นศ. ไม่ได้คิดว่าจะเอาปัญหา หรือปรึกษาปัญหา	ผู้ช่วยปวดมาก นักศึกษาทำการปรึกษา ตนที่ควรพยาบาลแนะนำ คือมีปัญหาปวดแขนมาก ที่จะทำอะไร	ชมเชย นศ. ตัดสินใจทำงานตามกิจวัตรประจำวัน (routine) คือทำแผลเพราะนักศึกษาไม่เห็นความผิดปกติ เป็นปัญหา ชมเชย นศ. แก้ไขปัญหาโดยพยาบาลปวดและประเมินปัญหาที่แขนข้างที่บวม (ตามที่ควรพยาบาลแนะนำ)	การตัดสินใจเชิงวิจัยธรรมของนักศึกษา ยังขาดการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์เฉพาะ "เฉพาะ" โดยเฉพาะกรณีของกรณีนี้ยังไม่สมบูรณ์ ความต้องการของผู้ป่วย ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ปฏิบัติงานดี มีคุณภาพ ปฏิบัติงานดี มีความปลอดภัย จึงจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการพยาบาล

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
<p>นศ. วัยที่ 17 / นศ. นำอุปกรณ์ไฮสแกนมาผสมกับยาไปทิ้ง และปฏิเสธว่าตนไม่ได้ทำ</p>	<p>ผู้ช่วยชายไทยอายุ 27 ปี ภาวะฉุกเฉินชาก้า หลังผ่าตัดใส่เหล็กแพทย์ส่งการรักษายาไฮสแกนที่ทางรถออกเลือดดำและไปยาปฏิชีวนะผสมเจือจางหยดเขาทางหลอดเลือดดำ ซึ่งพยาบาลพ่วงไว้กับขวดที่ไฮสแกน นำยาหมดก็เปิดและให้เข็มในอุปกรณ์ชุดเดิมที่เขานำไว้ ซึ่งจะใช้ 2-3 ครั้ง เพื่อการประหยัด</p>	<p>นักศึกษาได้ปรึกษากับเพื่อน แทนค. เป็นผู้ได้นำอุปกรณ์ที่เขาสวมสแกนไปทิ้งเมื่ออยู่ที่เขตหมดแล้ว เมื่อพยาบาลถามนศ. นศ. ตอบว่า "ช่วยกันกับเพื่อนเอาไปทิ้ง"</p>	<p>1. นศ. เขาใจว่าสแกนและยาหมดแล้วควรปิดและนำไปทิ้ง และไม่คิดว่าพยาบาลจะเช็คอีก 2. นศ. ไม่รู้ระเบียบและการทำงานของผู้ป่วย 3. นศ. ปรึกษากับเพื่อนแล้วแต่ไม่ได้ถามพยาบาลหรืออาจารย์พยาบาล</p>	<p>- พยาบาลไม่ต้องการขอว่าเป็นความผิด แต่ต้องการให้ นศ. รู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไร - นศ. คิดว่าพยาบาลจะเอาความผิด เนื่องจากประสบการณ์ในอดีตเมื่อถูกถามว่าใครเป็นผู้ทำ นักศึกษาคงคิดว่าให้พบผิดไว้ก่อน</p>	<p>นศ. ตัดสินใจตอบพยาบาลว่าช่วยกันกับเพื่อน ซึ่งในความเป็นจริง นศ. กระทำคนเดียวแต่อาจปรึกษาเพื่อนก่อนเท่านั้น</p>	<p>การตัดสินใจกระทำของ นศ. เป็นความปรารถนาดี ไม่มีเจตนาผิดอะไร และเขาพร้อมจะขอโทษไปเอง นศ. ได้ปิดสแกนแล้วผสมยาทั้งหมดแล้ว ป้องกันอากาศเข้าหลอดเลือดส่วนการยอมรับการกระทำ นศ. ไม่กล้ายอมรับ เพราะกลัวความผิดไม่ได้โดยหลักจริยธรรม ความหมายที่สื่อถึง</p>

อันดับยศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความเต็มพินิจ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 18 / เหตุการณื ผู้ช่วยรู้สึกเฉยใจที่ พยาบาลไม่โทรเรียมนัก พยาบาล และดูพยาบาลเว รอน และดูพยาบาลเว รอน	เวลา 8.30 น. ผู้ป่วยหญิง ไทยอายุ 50 ปี มีอาการ ปวดหลังและขาชาวมาก ผลการวินิจฉัยพบว่า พยาธิสภาพบริเวณกระดูก สันหลังเล็กน้อยของผ าดัด รักษาด้วยยาและกำ กายภาพบำบัด หลังการ รักษาอาการดีขึ้น แต่ผู้ป่วย มีอาการปวดรุนแรง ตลอด เวลา เพราะผู้ป่วยมีปัญห จิตใจมาก สามีมีกรรยา น้อย มีลักษณะซึมเศร้า พูดคนเดียว ได้รับยา ลดความกังวล ผู้ป่วยยัง นอนไม่หลับ คิดมากทั้งคืน ดูพยาบาลดู อาการปวด มากขึ้น และรู้สึกเฉยใจ	- นศ. ยืนชามเตียงคุยกับ ผู้ป่วย จ้มเมื่อผู้ป่วย - รับฟังปัญหาผู้ป่วยใหญ่ ผู้ป่วยระบายความรู้สึก ปลดปล่อยผู้ป่วยว่า "พยาบาล คงจะยุ่ง" - สันทนทางผู้ป่วยยังคง กังวลแต่ยอมความรู้สึกดีขึ้น เมื่อ นศ. พูดคุยด้วย	1. นศ. รู้สึกเห็นใจผู้ป่วย บางครั้งนศ. บอกรู้สึกเป็น เพื่อนกัน 2. ผู้ช่วยรู้สึกเฉยใจเมื่อ นศ. ขึ้นมาทำงานจะพูดกับ นศ. พี่รับแล้วอีก 3. นศ. บริการพยาบาลอีก ครั้งว่าควรทำอย่างไรผู้ป่วย จึงจะปฏิบัติตนค่าแนะนำ โดยไม่วางภาระที่รบกวน ตลอดเวลา	- พยาบาลเวรตักอึบายให้ ผู้ป่วยฟังว่าอาการกระษ น้ำร้อนนาน ๆ จะทำให้เส เนื้อตาย เป็นอันตราย ต่อเนื่องและเส้นเลือด - ผู้ป่วยไม่เชื่อพยาบาล คิด ว่าพยาบาลไม่หวังดีต่อตน เอง พยาบาลไม่ยอมทำใ กระษน้ำร้อน - ผู้ป่วยเชื่อนักศึกษาเพราะ เกิดความไว้วางใจ	นศ. อธิบายให้ผู้ป่วยฟังอีก ครั้งถึงข้อเสียของการวาง กระษน้ำร้อนตลอดเวลา และสอนผู้ป่วยฝึกสมาธิ คลายความเจ็บปวด	การตัดสินใจปฏิบัติการ พยาบาลของนักศึกษาทำได้ มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทาสาเหตุ และนำมาปรึกษาอาจารย์ พยาบาลโดย นศ. ยึดหลัก จริยธรรมภรรยาพยาบาล ของโรงพยาบาล กรม สุขภาพของผู้ป่วย เห็นใจ ผู้ป่วย

อันดับนศ. / เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนักศึกษา (ใจกว้าง)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร, ทำไม่)	ความสัมพันธ์ (บุคคลที่เกี่ยวข้อง)	การตัดสินใจ	ความหมาย
นศ. รายที่ 19 / ผู้ป่วยไม่ต้องการนอนโรงพยาบาล จราลัมบ้าน เชื่อว่าเตียงนอนมีคนเดียวตาย	เวลา 14.00 น. ผู้ป่วยชายไทยอายุ 53 ปี มีอาการปวดหลัง ผู้ป่วยหวัดกลัวฝนรายทุกคืน คิดว่าเตียงที่นอนอยู่มีคนเคยตาย ประชาชนกับเพื่อนบ้านเล่าให้ว่าคนเกิดป่วยก็มีเคราะห์และมีคนในบ้านตายไปแล้ว ผู้ป่วยจึงอยากกลับบ้าน พูดยกับนศ. ว่า "คนจะตายอยู่ที่ไหนก็ต้องตาย กลับไปตายที่บ้านดีกว่า"	-นศ. พี่ผู้ป่วยเล่าความฝันและได้ยินเพื่อนบ้านเล่าเกี่ยวกับคนร่างกายนตาย -ผู้ป่วยหวัดกลัวฝนเพิ่มขึ้น -นศ. พี่ขอมูลเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาล -นศ. แม่ป่วยหวัดหวัดกลัวของผู้ป่วยไม่ได้	1. นศ. รู้สึกเห็นใจและสงสารผู้ป่วย ขณะเดียวกันไม่พอใจเพื่อนบ้านที่นำเรื่องไม่เหมาะสมมาเล่าให้ผู้ป่วยฟัง 2. นศ. ยังขาดการรวบรวมขอมูล 3. นศ. นำปัญหาพยาบาล อารมณ์พยาบาล	-ผู้ป่วยและสภาพแวดล้อม -หมอผู้ป่วย -ผู้ป่วยเกี่ยวกับคนตายในโรงพยาบาล -นศ. มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ป่วยจนไว้วางใจ -อาจารย์พยาบาลไม่กล้าแนะนำ -การรวบรวมขอมูลและคิดถึงใจจะเบาบางในการตัดสินใจ	นักศึกษาตัดสินใจให้คำแนะนำกับผู้ป่วยอีกครั้ง แนะนำการกักตัว และให้ขอมูลสภาพหอผู้ป่วยและบรรยากาศเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำเรื่องมาเล่าให้ผู้ฟังตามคำแนะนำของอาจารย์พยาบาล	การตัดสินใจปฏิบัติกรรพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักจริยธรรมคือ การเคารพสิทธิของปัจเจกบุคคล นศ. ยังขาดการรวบรวมขอมูล การวิเคราะห์ขอมูล เช่น นโยบายหอผู้ป่วย ซึ่งคนไข้ส่วนใหญ่อยู่ในระยะฟื้นฟู สมรรถภาพ ไม่มีผู้ป่วยวิกฤตที่เสียชีวิต แต่นศ. ไม่สามารถให้ขอมูลที่เป็นจริงแก่ผู้ป่วยได้ ขาดความรู้ในพยาบาลทางจิตใจ การแก้ปัญหาผู้ป่วยนอนไม่หลับ และหวั่นวาย
นศ. รายที่ 20 / ปัญหาจริงจริยธรรม						

จากตารางที่ 23 การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม 5 อันดับสุดท้าย พบว่ามีการตัดสินใจโดยรวบรวมข้อมูลถูกต้อง ยึดหลักจริยธรรมได้เหมาะสม 1 ราย (รายที่ 18) นักศึกษา 2 รายยึดหลักจริยธรรมเหมาะสมบางประการ บางประการไม่เหมาะสม (รายที่ 17 และ 19) ส่วนนักศึกษาอีก 1 รายยังขาดการยึดหลักจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล (รายที่ 16) และไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 1 ราย (รายที่ 20)

รายที่ 16 เหตุการณ์ของนักศึกษารายนี้คล้ายกับนักศึกษารายที่ 12 ในเหตุการณ์ที่ 2 คือนักศึกษาไม่ยึดหลักจริยธรรมด้านการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ไม่สอบถามความทุกข์ของผู้ป่วย ไม่ยึดหลักการปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษาจะมุ่งทำงานตามกิจวัตรประจำวันให้เรียบร้อย มิได้ประเมินความจำเป็นก่อนหลัง ซึ่งนักศึกษาต้องประเมินความทุกข์ของผู้ป่วยก่อน ตระหนักในความทุกข์ และอยากช่วยเหลือ

รายที่ 17 นักศึกษารายนี้มีการตัดสินใจที่เหมาะสมเรื่องการดำเนินถึงความปลอดภัย ความเป็นบุคคลของผู้ป่วยในการปิดสายยางที่ให้สารน้ำผสมยา แต่นักศึกษาไม่กล้ายอมรับความจริงที่น่าอุปสรรคให้ยาผสมสารน้ำไปทิ้ง ซึ่งประเมินว่านักศึกษาขาดความซื่อสัตย์

รายที่ 18 นักศึกษายึดหลักจริยธรรมในการตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาล เรื่องการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล ตระหนักถึงความทุกข์ของผู้ป่วย พยายามวิเคราะห์ หาสาเหตุ และปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ รวมทั้งหาทางออกให้กับผู้ป่วย เช่น การฝึกสมาธิคลายความเจ็บปวด อธิบายเหตุผลในการพยาบาล เป็นต้น

รายที่ 19 นักศึกษาตัดสินใจโดยยึดหลักจริยธรรมการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล คือการตระหนักในปัญหา ความทุกข์ของผู้ป่วย แต่นักศึกษายังไม่มีการศึกษาหาข้อมูลที่จะอธิบายให้ผู้ป่วยคลายกังวล เกี่ยวกับการไม่มีประสบการณ์ แต่นักศึกษานำปัญหาที่ตนเองแก้ไขไม่ได้มาปรึกษากับอาจารย์นัศ

รายที่ 20 ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม นักศึกษาทำงานตามกิจวัตรประจำวัน ดูแลความสบายของผู้ป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ ได้ถูกต้อง ครบถ้วน ไม่พบว่านักศึกษาทำอะไรผิด ประกอบกับผู้ป่วยในความรับผิดชอบของนักศึกษาอยู่ระหว่างรอตรวจเพื่อหาร่องรอยของโรค ซึ่งมีความวิตกกังวลเล็กน้อยและผู้ป่วยได้รับการอธิบายเกี่ยวกับเรื่องความเจ็บป่วยที่เป็นอยู่จากแพทย์ผู้รักษาค่อนข้างมาก

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ส่วนประกอบเพื่อเปรียบเทียบของกลุ่มทดลอง

อันดับ ของ นศ.	เพศ	GPA	อายุ	อันดับ 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา					การตัดสินใจจากสถานการณ์จริง เพื่อปฏิบัติกาพยาบาล
					ลักษณะนักศึกษา	สถานะครอบครัว	ความตั้งใจวิชาชีพ	อารมณ์, ความรู้สึก		
1	หญิง	กลาง	1	1	มีแผนจะจบใบเฝ้า หุดจาโพทะเล เพื่อน ๆ ประเมินว่ามีสุขภาพที่ดี เหมาะสมกับพยาบาล สนใจ ยืนยัน ตนกว่าโดยชวนเหลือตน	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น มารดาเป็นพยาบาล	ขอการเป็นพยาบาล อยากเป็นเหมือนมารดา	อารมณ์เย็น สุขุม สงสารผู้ป่วย	- ยึดหลักจริยธรรม - ใ้การยอมรับการตัดสินใจ - ดำเนินถึงบริบท - บริการอาจารย์ (คนเห็นหน้าช่วยสอน ผู้ยาก)	
2	หญิง	ต่ำ	2	2	มีแผนจะจบใบเฝ้า หั้วระงาย สน ใจสนใจสนใจสนใจสนใจสนใจสนใจ ใจสนใจสนใจสนใจสนใจสนใจสนใจ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ขอการเป็นพยาบาล ขอช่วยผู้อื่น	อารมณ์เย็น สุขุม ร้องไห้เยาะ ประทับใจ สงสารผู้ป่วย	- ยึดหลักจริยธรรม - ใ้การยอมรับการตัดสินใจ - ดำเนินถึงบริบท	
3	หญิง	ต่ำ	3	3	เพื่อนในตนเอง ไม่ไว้ใจผู้อื่น กลัวทำได้ไม่ดี(งานกลุ่ม)	ฐานะปานกลาง เจียงงาย	แรก ๆ ไม่ชอบ ต่อมา รู้สึกดีขึ้น	จริงจังกับเพื่อนฝูง ปากดีอารมณ์ ร้อนหลังจกเรียน ฝึกงาน อารมณ์เย็นขึ้น อดทนยิ่งขึ้น เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น	- ยึดหลักจริยธรรม - ใ้การยอมรับการพยาบาล - จัดลึนใจด้วยตนเองและดี	
4	ชาย	ต่ำ	4	4	ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่น หุดสรุป ใจความไม่ค่อยได้ มีแผนจะจบ ใบเฝ้าชวนเหลือเพื่อนดี	ฐานะปานกลาง ไม่มีปัญหา	ดีใจเรียนเป็นพยาบาล ด้วยตนเอง ไม่ชอบวิชาชีพ ไม่รู้จะเรียนอะไร	อยากไปผู้ป่วยมีอารมณ์ดี นศ.นำ ก็ทำให้ทราบอาการของพลงมกลอน ผู้ป่วย	- ไม่ยึดหลักจริยธรรม - การตัดสินใจไม่ดี - ขาดการวางการควบคุม	
5	หญิง	สูง	5	5	หุดใจดี นุ่มนวล เรียบ ๆ ทำงาน ตามหน้าที่ ประเมินว่าตนเองไม่ เหมาะสมกับพยาบาลที่ดี	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	คิดว่าทำอาชีพนี้ได้ ไม่ชอบ หรือมัลติเซต	บางครั้งไม่ชอบฟังปัญหาของ ผู้ป่วย รู้สึกเบื่อ	- ไม่พบปัญหาจริยธรรม นศ. ไม่เคยนำเรื่องมา ปรึกษา ไม่เห็นนักศึกษทำอะไรจะไม่ถูกต้อง	

อันดับ ของ นศ.	เพศ	GPA	ความ ตั้งใจ อัน สุด ท้าย	พื้นฐานของนักศึกษา				การตัดสินใจจากสถานการณ์จริง เพื่อปฏิบัติกาพยาบาล
				ลักษณะนักศึกษา	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์, ความรู้สึก	
6	หญิง	สูง	มีแผนจะแต่งงานแล้ว สดชื่น ยิ้มแย้ม ชอบดี ตั้งใจทำงาน	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบการเป็นพยาบาล	ส่งสารผู้ป่วยที่รับผิดชอบ อยากได้ผู้ป่วยหาย	- ยึดหลักจริยธรรมบางประการ แต่ยังคงการ ตระหนักถึงและประสบการณ์ ด้านจิตใจ ตัดสินใจ ปัญหาเฉพาะหน้ายังไม่ดีนัก	
7	หญิง	กลาง	พูดจาดี ชาติความเชื่อมั่น น่านับ ไม่มั่นใจ บางใจผู้ป่วย ไม่ดี ชาติ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบการเป็นพยาบาล	ส่งสารผู้ป่วยเหมือนตากับ ญาติกับ	- ยึดหลักจริยธรรมในการตัดสินใจ - ชาติการตระหนักในปัญหาของผู้ป่วย - ไม่รวบรวมข้อมูล ชาติความรู แต่หลังจาก เหตุการณ์แล้วสนใจ ตั้งใจ ดูแลผู้ป่วยได้ลึกซึ้ง	
8	หญิง	กลาง	หน้าตาสดใสดี เด่า มีความคิด สร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง	มีปัญหาครอบครัว ความ ยากจน มาตา-บิดาแยก ทางกัน	ชอบการเป็นพยาบาล	บางครั้งเมื่อที่จะพูดกับ ผู้ป่วย	- ตัดสินใจยึดหลักจริยธรรม - ให้ความสำคัญการตัดสินใจ	
9	หญิง	ต่ำ	ไม่ค่อยยิ้มแย้มแจ่มใส ใส่ใจผู้ป่วย น้อย	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ทำได้ ไม่ชอบการเป็น พยาบาล	ยอมรับขอติชม เจม ไม่ดี ตอบ รับฟัง	- ชาติการยึดหลักจริยธรรม - ไม่ไว้ใจระบวมการตัดสินใจ	
10	ชาย	ต่ำ	พูดจาดี ทักษะสุขภาพ อบอุ่น คำนึงใจดูแลผู้ป่วยเล็กน้อย	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหา	ไม่ค่อยชอบการเป็น พยาบาล	ขณะฝึกงานรู้สึกสงสาร ผู้ป่วย ต้องการให้ความ ช่วยเหลือ	- ไม่พบปัญหาจริยธรรม - นศ.ไม่ค่อยมีทักษะจากพยาบาล และไม่พบนศ. ทำอะไรผิด	

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของ นักศึกษากลุ่มทดลอง มีดังนี้

นักศึกษารายที่ 1, 2 และ 3 ที่มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมดี มีการยึดหลักจริยธรรม และกระบวนการ การตัดสินใจ ได้คะแนนความตั้งใจใน 5 อันดับแรก มีองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่ ลักษณะของ นักศึกษาที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบช่วยเหลือคนและชอบวิชาชีพการพยาบาล อารมณ์เย็น สุขุม (รายที่ 1 และ 2) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ความรู้สึกต่อวิชาชีพในระยะแรกไม่ชอบ ต่อมารู้สึกดีขึ้น เป็นคนร่าเริง (รายที่ 3) ส่วนนักศึกษารายที่ 8 ที่มีการตัดสินใจเหมาะสมเช่นกัน แต่ค่าคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม อยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม ลักษณะนักศึกษาจะแตกต่างจากนักศึกษา 3 รายแรก คือจะมีลักษณะ หน้าตาไม่สดใส มีปัญหาครอบครัว แต่นักศึกษารักวิชาชีพพยาบาล ส่วนนักศึกษารายที่ 9 มีลักษณะคล้าย กับนักศึกษารายที่ 8 คือไม่สดใส ไม่ยิ้ม แต่ไม่ชอบการเป็นพยาบาล ซึ่งนักศึกษาตัดสินใจเชิง จริยธรรมไม่เหมาะสม

นักศึกษารายที่ 6 เป็นผู้ที่มีการเรียนดี แต่ค่าคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ใน กลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย นักศึกษามีลักษณะสดใส แจ่มใส รับผิดชอบดี ชยัน ตั้งใจดี ชอบการเป็นพยาบาล แต่นักศึกษามีลักษณะเป็นเด็ก การตัดสินใจในสถานการณ์ของนักศึกษายึดหลักจริยธรรมที่เหมาะสมบาง ประการ ซึ่งยังไม่สมบูรณ์แบบเนื่องจากนักศึกษาดูประสบการณ์ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ และเป็นสถาน การณ์ที่ยากกับสภาพนักศึกษาในขณะนั้น

นักศึกษารายที่ 4 และ 7 มีลักษณะเหมือนกันคือ ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในการทำงาน นักศึกษาทั้ง 2 คนหลังจากเผชิญปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมและตัดสินใจปฏิบัติไม่เหมาะสม การสอนกระจำคำนิยาม และการเสนอกรณีศึกษา พบว่านักศึกษาจะเชื่อและคล้อยตามในสิ่งที่ผู้สอนแนะนำ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสมได้ดีมาก สิ่งที่แตกต่างกันของนักศึกษาทั้งสอง คือ รายที่ 4 ได้คะแนนความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมจริยธรรมในกลุ่ม 5 อันดับแรก และไม่ชอบการเป็นพยาบาล ส่วนรายที่ 7 ได้คะแนนอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย และชอบการเป็นพยาบาล

นักศึกษารายที่ 5 และ 10 ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม นักศึกษาทั้งสองคนมีลักษณะคล้าย กันคือ พุดจาดี สุภาพอ่อนโยน ไม่ค่อยพูด นักศึกษาทำงานตามหน้าที่ รายที่ 10 ไม่ค่อยชอบการเป็น พยาบาล รายที่ 5 ไม่รู้สึกชอบหรือเกลียด แต่นักศึกษาทั้งสองคนรู้สึกสงสาร เห็นใจผู้ป่วย

ปัจจัยที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่ชัดเจนคือ ความรักในวิชาชีพ ชอบการเป็นพยาบาล และการมีความเชื่อมั่นในตนเองดี ส่วนการสอนที่มีผลให้นักศึกษา เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีมากคือรายที่ 4 และ 7

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ส่วนประกอบเพื่อเปรียบเทียบของกลุ่มควบคุม

อันดับ ของ นศ.	เพศ	GPA	ความ ตั้งใจ 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา					การตัดสินใจจากสถานการณ์จริง เพื่อปฏิบัติกาพหยาบ
				ลักษณะนักศึกษา	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์, ความรู้สึก		
11	หญิง	สูง	1	เฉย ๆ ไม่ตั้งใจ ยึดน้อยๆ ไม่ ค่อยพูดกับผู้อื่น	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	พอใจปานกลาง	สงบ เยือกเย็นแต่ชอบแสดง ออก	- ไม่ยึดหลักจริยธรรม - ไม่ได้รวบรวมข้อมูล	
12	หญิง	สูง	2	จริงจัง แต่ไม่เปิดประสบการณ์พูด ตรง ๆ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	พอใจปานกลาง	ใจร้อน พูดเก่ง รู้สึกสนใจ สงสารผู้อื่น	- ไม่ยึดหลักจริยธรรม - ไม่ได้รวบรวมข้อมูล ไม่ดูบริบท	
13	หญิง	ต่ำ	3	เฉย เยือกเย็น ทนทานเจ้า ถ้ามไม่ ค่อยพูด ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น	เพื่อน ๆ ประทับใจไม่มี ปัญหา ครอบครัวอบอุ่น	เฉย ๆ	เฉย ๆ เยือกเย็น ไม่รู้สึก รู้หนาว	- ไม่ยึดหลักจริยธรรม ขาดความใส่ใจ ไม่ยึดความ เมตตา กรุณา และไม่ได้รวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสินใจ	
14	หญิง	สูง	4	ยึดมั่นเข้มแข็งได้ มีกฏเกณฑ์ สุภาพเรียบร้อย กระตือรือร้น	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพหยาบ	สุขุม เยือกเย็น	- ยึดหลักจริยธรรม - รวบรวมข้อมูล - ศึกษาบริบท	
15	หญิง	ต่ำ	5	เฉย เยือก เยือกเย็น พูดจาดีสภาพ ตั้งใจดี ทนทาน ไม่ค่อยแสดงเห็น ขาดความ เชื่อมั่น	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพหยาบ	ใจเย็น เห็นใจผู้อื่น	ไม่พบปัญหาข้อขัดแย้งจริงจังจริยธรรม	

ตารางที่ 25 (ต่อ)

อันดับ ของ นศ	เกรด	GPA	คะแนน ใจ 5 อันดับ สุดท้าย	พื้นฐานของนักศึกษา				การตัดสินใจจากสถานการณ์จริง เพื่อปฏิบัติกาพหยาบาล
				ลักษณะนักศึกษา	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์, ความรู้สึก	
16	หญิง	สูง	1	ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบพูด ชอบคุย กับเพื่อนและช่วยของเพื่อนทุก คน รู้เรื่องคนอื่น ๆ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ไม่เกลียด	ใจร้อน เห็นใจผู้ป่วย	-ไม่รวบรวมข้อมูล -ไม่มีหลักการจริยธรรม -ไม่ศึกษาบริบท
17	หญิง	ต่ำ	2	ไม่ค่อยยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ค่อย กระตือรือร้น สนใจผู้ป่วยน้อย ดูกระสับกระส่าย	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	เฉย ๆ	ใจเย็น เฉื่อย ก้าวท่างหนัก ตามหน้าที่ ไม่กระตือรือร้น	- มีเจตนาดี ยึดหลักจริยธรรมบางประการ - ไม่ยอมรับการกระทำ
18	หญิง	ต่ำ	3	หน้าไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบอยู่ คนเดียว มีเพื่อนไม่มาก ชอบซัก ถาม ปรึกษาปัญหาที่ซับซ้อน	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพยาบาล	บางครั้งหม้อล่อย รู้สึก ว่าเคยรู้ผู้ป่วยบางครั้งแต่แค่ ต้องการค้นหาปัญหาทางการแพทย์	- ยึดหลักจริยธรรม - รวบรวมข้อมูล - ศึกษาบริบท
19	หญิง	สูง	4	ยิ้มแย้มแจ่มใส เปิดเผย สุขภาพ จิตใจ กระตือรือร้น สนใจผู้ป่วยดี	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพยาบาล	ควบคุมอารมณ์ได้ ใจเย็น สงสาร เห็นใจผู้ป่วย	- ยึดหลักจริยธรรมบางประการ - รวบรวมข้อมูล - ศึกษาบริบท
20	หญิง	ต่ำ	5	กล้าแสดงออก กล้าพูด เปิดเผย	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพยาบาล บาง ครั้งเมื่อ	หุนหันองง่าย	-ไม่พบประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งจริงจริยธรรม

จากตารางที่ 25 การวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

นักศึกษาที่มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เหมาะสม ยึดกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ นักศึกษารายที่ 14 และ 18 นักศึกษาทั้งสองคนมีแนวคิดที่เหมือนกันคือ ชอบในวิชาชีพพยาบาล แต่ลักษณะที่แตกต่างกันคือ นักศึกษารายที่ 4 มีลักษณะยิ้มแย้มแจ่มใสดี เรียบร้อย สุขุม เยือกเย็น ผลการเรียนรู้ดี คະแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับแรก ส่วนรายที่ 18 จะมีลักษณะหน้าไหว้ควมวดชอบอยู่คนเดียว บางครั้งเหม่อลอย ชอบซักถามอาจารย์ ผลการเรียนรู้ระดับต่ำ คະแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย

นักศึกษาที่มีการยึดหลักจริยธรรมบางประการในการตัดสินใจได้แก่รายที่ 17 และ 19 นักศึกษามีลักษณะแตกต่างกัน รายที่ 17 มีลักษณะไม่ค่อยยิ้ม ไม่ค่อยกระตือรือร้น เฉื่อย ทำงานตามหน้าที่ มีความรู้สึกต่อวิชาชีพพยาบาลคือรู้สึกเฉยๆ ส่วนรายที่ 19 ยิ้มแย้มแจ่มใสดี สุภาพ ชอบวิชาชีพ อารมณ์ดี ใจเย็น สงสารผู้ป่วย นักศึกษาทั้งสองคนมีคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย

นักศึกษาที่มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่ไม่ยึดหลักจริยธรรม ไม่ใช่กระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ นักศึกษารายที่ 11, 12, 13 และ 16 นักศึกษาทุกคนมีความเห็นต่อวิชาชีพคล้ายกันคือ พอใจปานกลาง ไม่เกลียด ลักษณะนิสัยร่าเริงแจ่มใส เปิดเผย (รายที่ 12 และ 16) อารมณ์สงบเยือกเย็น (รายที่ 11) ใจร้อน (รายที่ 12 และ 16) เฉยเมย เฉื่อยๆ เรียบ ไม่ค่อยพูด (รายที่ 13) และรายที่ 11, 12 และ 13 ได้คะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับแรก ส่วนรายที่ 16 ได้คะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย

นักศึกษาที่ไม่พบประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรม 2 รายได้แก่รายที่ 15 และ 20 นักศึกษาทั้งสองคนมีลักษณะที่แตกต่างกันทุกประการ รายที่ 15 มีลักษณะ สุภาพ เรียบเฉย ขาดความเชื่อมั่น ใจเย็น ชอบวิชาชีพ คະแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับแรก ส่วนนักศึกษารายที่ 20 มีลักษณะกล้าแสดงออก เปิดเผย อารมณ์หงุดหงิดง่าย คະแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับสุดท้าย

องค์ประกอบสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มควบคุมคือ ความชอบในวิชาชีพ ส่วนลักษณะอื่นๆไม่ชัดเจน

จากตารางที่ 24-25 จะพบว่านักศึกษาที่มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเหมาะสม และสมบูรณ์แบบในกลุ่มทดลองจะมีจำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้แก่รายที่ 1, 2, 3 ส่วนในกลุ่มควบคุมได้แก่รายที่ 14 และ 18 และพบว่าสถานการณ์ในกลุ่มทดลองมีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่ากลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงจริยธรรม จากการสร้างแบบทดสอบที่ผู้วิจัยนำมาจากสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย ให้นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (กลุ่มละ 30 คน)ตอบคำถามโดยการอธิบายและให้เหตุผล แล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากสถานการณ์ทั้งหมด 8 สถานการณ์ เกณฑ์พิจารณาการตัดสินใจ เช่นเดียวกับตอนที่ 3

การแปลผลจากคำตอบของนักศึกษาตามที่เสนอในตาราง

เครื่องหมาย + (บวก) หมายถึง การแสดงคำพูด ที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมระดับดี
 ++ หมายถึง การแสดงคำพูด ที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมระดับดีมาก
 เครื่องหมาย - (ลบ) หมายถึง การแสดงคำพูด ที่ไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม

หมายเหตุ นักศึกษาตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สถานการณ์ที่ 1 (การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล)

ผู้ป่วยหญิงไทยคู่ อายุ 60 ปี ประสบอุบัติเหตุถูกรถชน กระดูกไหปลาร้าหัก กระดูกต้นขาขวาหัก กระดูกสะบ้าขาซ้ายหัก ขาซ้ายใส่เฝือกไว้ ขาขวาถูกดึงถ่วงน้ำหนักการผ่าตัด ผู้ป่วยบอกนักศึกษาดังนี้ "เมื่อคืนขอกระโถน พยาบาลนำกระโถนมาให้ทำท่าหงกระแทกกระโถน เหมือนไม่พอใจ ทำให้ยายไม่กล้าขอกระโถนเวลาปวดปัสสาวะ" หลังจากรับฟังปัญหาของผู้ป่วย นักศึกษาจะพูดอย่างไร? และคิดว่าจะแก้ปัญหาลักษณะนี้อย่างไร?

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การเคารพความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคล (N กลุ่มละ 30)

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	1.1 รับฟังและถามว่าทำไมพยาบาลจึงทำเช่นนั้น	+	1	1
	1.2 ตามผู้ป่วย "คิดอย่างไร (รู้สึกอย่างไร) ที่พยาบาลแสดงอย่างนั้น"	+	2	1
	1.3 ตามผู้ป่วย "ขอระงับการโดนพยาบาลยุ่งหรือไม่"	++	2	0
	1.4 ตาม "ทำไมยายจึงคิดว่าพยาบาลไม่เต็มใจ"	+	0	2
2. วิเคราะห์	2.1 "พยาบาลคงรีบ งานยุ่ง คนทำงานน้อย"	-	4	0
	2.2 "พยาบาลอาจไม่ตั้งใจ"	-	6	4
	2.3 "พยาบาลคงเหนื่อย งานมาก"	-	11	11
	2.4 "ยายคิดมากเกินไปพยาบาลคงเครียด" "อย่าคิดมาก"	-	0	5
	2.5 "พยาบาลไม่ทำเช่นนั้นหรอกค่ะ ยายคิดมากไปเอง"	-	0	1
	3. กำหนดทางเลือก/ตัดสินใจ	3.1 บอกผู้ป่วย "อย่าสนใจ"	-	0
3.2 บอกผู้ป่วยให้อดทน	-	1	0	
3.3 บอกผู้ป่วยให้ทำใจอย่าถือสา	-	1	2	
3.4 ให้ญาตินำกระโถนมาวางไว้ ก่อนกลับบ้าน	+	6	0	
3.5 นักศึกษานำกระโถนมาวางไว้ก่อนลงเวร	+	13	7	
3.6 บอกผู้ป่วยให้ยอมรับ "พยาบาลทุกคนไม่เหมือนกัน"	+	3	3	
3.7 บอกผู้ป่วยขอกระโถนกับคนอื่น	+	3	5	
3.8 กล่าวคำ ขอโทษแทนพยาบาล	++	5	0	
3.9 "คุณยายควรดื่มน้ำก่อนนอนให้น้อยลง"	+	1	0	
3.10 ให้ข้อมูลไม่ควรกลั่นปัสสาวะ และบอกผู้ป่วยว่าเป็นหน้าที่ของพยาบาลในการดูแล	++	4	0	

จากตารางที่ 26 นักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะการรวบรวมข้อมูลที่คล้ายกัน ชั้นวิเคราะห์ นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มใช้วิธีการคาดคะเนและไม่มีข้อมูลที่แท้จริงในจำนวนใกล้เคียงกัน และนักศึกษา กลุ่มควบคุมจำนวน 6 รายใช้คำพูดที่มีลักษณะตำหนิผู้ป่วย (ข้อ 2.4, 2.5) และพบว่านักศึกษากลุ่มทดลอง จำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุมที่กำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล (3.8) และการให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่ผู้ป่วย (3.10)

สถานการณ์ที่ 2 (การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล)

ผู้ป่วยหญิงไทยโสด อายุ 22 ปี ต้นขาข้างขวาหักใช้แรงดึงตัวน้ำหนักไว้ต้องนอนพักบนเตียง ทอผู้ป่วยกระดูกและข้อ(สามัญ) ผู้ป่วยไม่ถ่ายอุจจาระ 5 วัน เพราะที่ไม่อยากนอนถ่ายอุจจาระบนเตียง และไม่ยอมให้พยาบาลสวนอุจจาระ ผู้ป่วยบอกว่าไม่เป็นอะไร สมายดี ไม่ถ่ายก็สมายดี
คำถาม นักศึกษาคิดว่าผู้ป่วยคิดอย่างไร? นักศึกษาจะพูดกับผู้ป่วยอย่างไร?

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การเคารพความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคล (N กลุ่มละ 30 คน)

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1.การรวบรวมข้อมูล	1.1 "ทำไมคุณจึงไม่อยากถ่าย"	+	6	0
	1.2 "ปกติถ่ายวันละกี่ครั้ง"	+	1	0
	1.3 ถามผู้ป่วย "คุณรู้ถึงผลเสียของท้องผูกหรือไม่"	+	1	0
	1.4 ถาม"ความรู้สึกของคุณที่ไม่ถ่าย 5 วันเป็นอย่างไรคะ"	+	2	1
2. วิเคราะห์	2.1 ผู้ป่วยรู้สึกอาย	+	23	19
	2.2. ผู้ป่วยสูญเสียภาพลักษณ์	+	2	0
	2.3 ผู้ป่วยอาจคิดว่า "เป็นภาระให้ผู้อื่น"	+	3	3
	2.4 ผู้ป่วยรู้สึกที่ไม่เป็นส่วนตัว	+	0	1
	2.5 ผู้ป่วยเกรงใจ	+	0	1
	2.6 ผู้ป่วยกลัวการสวนอุจจาระ	+	1	1
3. กำหนดทางเลือก/ตัดสินใจ	3.1 บอกให้ผู้ป่วยยอมรับความเจ็บป่วย การนอนบนเตียง	+	1	0
	3.2 แนะนำให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารและ ออกกำลังกาย	+	1	0
	3.3 บอกผู้ป่วย "ไม่ต้องอายหรอกค่ะ"	-	0	3
	3.4 แนะนำผู้ป่วยให้นอนถ่ายบนหมอนอน	-	0	1
	3.5 บอกผู้ป่วยเป็นเรื่องปกติ ธรรมชาติ	-	0	1
	3.6 บอกผู้ป่วยให้พยายามถ่ายเอง	-	0	1
	3.7 "การไม่ถ่ายเป็นสิ่งที่ไม่ดี อาจเกิดภาวะแทรกซ้อน"	++	15	13
	3.8 อธิบายขั้นตอนการสวนอุจจาระ จะกันมานานให้มีชีวิต	++	9	9

จากตารางที่ 27 การใช้คำพูดในเชิงบวกในการรวบรวมข้อมูล (ข้อ 1.1-1.4) การกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจโดยยึดหลักจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลองมีจำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุม และนักศึกษากลุ่มควบคุมมีการกำหนดทางเลือกที่ไม่สอดคล้องกับหลักจริยธรรม 6 ราย (ข้อ 3.3-3.6)

สถานการณ์ที่ 3 (การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ ป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย)

นาย ก ผู้ป่วยชายไทยโสด อายุ 27 ปี แขนขวาถูกตัด เนื่องจากประสบอุบัติเหตุรถไฟทับแขน ทำทางผู้ป่วยหลังผ่าตัด มีหน้าตาสดชื่น วางแผนจะไปฝึกอาชีพที่ศูนย์ศิลปะหัตถกรรมทางไหม นักศึกษาที่ดูแลผู้ป่วย ประเมินว่านาย ก ไม่มีปัญหาทางจิตใจ สุขภาพจิตดี จึงตัดสินใจที่จะให้นาย ก ไปพูดให้กำลังใจนาง ข ผู้ป่วยหญิงรายหนึ่งที่ประสบอุบัติเหตุ นิ้วถูกตัด 3 นิ้ว มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ ลึนหวัง นาย ก พูดให้กำลังใจแก่นาง ข ว่า "ขอให้คุณมีกำลังใจ ผมเป็นมากกว่าคุณอีกผมยังสู้ ปัญหาของคุณน้อยมาก....." ขณะนั้นนาย ก ลุกขึ้นยืนและบอกว่าร้อน อึดอัด กระพริบตาถี่ๆ ดวงตาแดง และขอออกไปข้างนอก

คำถาม ถ้าท่านเป็นนักศึกษาที่ดูแลนาย ก ท่านจะทำอย่างไร?

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์ การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ

ขั้นตอนการตัดสินใจ ของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความ หมาย	กลุ่มทดลอง จำนวน	กลุ่มควบคุม จำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	1.1 ถามนาย ก "คุณรู้สึกอย่างไร"	+	9	5
	1.2 สังเกตผู้ป่วยต่างๆ	+	1	0
	1.3 ถามนาย ก "เป็นอะไร"	-	0	1
2. วิเคราะห์	ไม่มีคำพูดที่แสดงการวิเคราะห์			
3. กำหนดทางเลือก/ ตัดสินใจ	3.1 ให้นาย ก กลับไปที่เตียง	+	1	1
	3.2 เดินตามนาย ก ไป	+	3	3
	3.3 ให้ผู้ป่วยระบายความรู้สึก	+	8	2
	3.4 ให้ผู้ป่วยอยู่คนเดียวสักครู่แล้วเข้าไปพูดคุย ถาม ความรู้สึก	+	3	0
	3.5 พูดคุยกับผู้ป่วย	+	1	0
	3.6 บอกผู้ป่วยให้อยู่อยู่กับนาง ข ก่อน ไม่ควรลุกไป	-	0	2
	3.7 อธิบายให้นาง ข ทราบว่า นาย ก วิตกกังวล	-	0	1
	3.8 ทากิจกรรมให้ผู้ป่วยทำ	+	0	1
	3.9 พูดกับผู้ป่วย "คุณจะทำแต่ทำไม ต้องต่อสู้ต่อไป"	-	0	1
	3.10 บอกผู้ป่วยว่า "คุณเป็นคนเข้มแข็ง อดทน"	+	0	1
	3.11 ให้กำลังใจผู้ป่วย ชื่นชมในการกระทำที่เขาได้ ช่วยผู้อื่น	++	10	4
3.12 บอกผู้ป่วยว่าเขามีคุณค่า ทำประโยชน์ช่วยผู้ ป่วยอื่น	++	2	0	
4.3 บอกผู้ป่วยว่าเขาทำในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว	++	3	5	

จากตารางที่ 28 กลุ่มทดลองมีค่าพูดที่แสดงถึงการรวบรวมข้อมูลในทางบวกจำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุม(ข้อ1.1,1.2) การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ พบว่ากลุ่มทดลองมีการกำหนดทางเลือกในทางบวกที่เหมาะสมมากกว่า (ข้อ3.3-3.5,3.10-3.12) กลุ่มควบคุมการใช้ค่าพูดกำหนดทางเลือกไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม 4 ราย (ข้อ 3.6-3.9)

สถานการณ์ที่ 4 (การบอกความจริงโดยให้ข้อมูล)

นาย พ (นามสมมติ) ผู้ป่วยชายไทยคู่ อายุ 53 ปีเป็นอัมพาตอ่อนล่าง แพทย์พิจารณาส่งตรวจ MRI (การตรวจด้วยคลื่นแม่เหล็ก เพื่อหาร่องรอยของโรคที่กระดูกสันหลัง) ค่าตรวจ 7,000 บาท และต้องส่งผู้ป่วยไปตรวจที่โรงพยาบาลเอกชน (โรงพยาบาลที่นาย พ พักอยู่ไม่สามารถตรวจได้) แต่เนื่องจากผู้ป่วยยากจนไม่มีเงิน ภรรยา นาย พ จึงไปขายข้าวได้เงินมา 4,000 บาท แพทย์จึงติดต่อรพ.เอกชนให้ลดค่าตรวจเป็นพิเศษโดยรพ.ที่นาย พ พักอยู่จะให้รถของโรงพยาบาลไปส่ง (โดยปกติรถของรพ.เอกชนจะมารับผู้ป่วยไปตรวจเอง)และแพทย์ที่รพ.เอกชนไม่ต้องอ่านผลการตรวจ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และนาย พ รอคอยการตรวจครั้งนี้มากและเชื่อว่าจะทำให้หายเป็นปกติ ซึ่งได้นัดให้ผู้ป่วยไปตรวจในวันหนึ่ง และผู้ป่วยรอคอยทั้งวัน ถامنักศึกษาพยาบาล พยาบาลที่เดินผ่านไปมาก็ไม่ได้คำตอบ ผู้ป่วยรู้สึกกังวลมาก หน้ามืด คือ

คำถาม นักศึกษาที่ดูแลผู้ป่วยรายนี้ควรทำอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การบอกความจริงโดยให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วย (N กลุ่มละ 30)

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	1.1 ถามข้อมูลจากพยาบาล เพราะนักศึกษาไม่ทราบข้อมูล	+	5	2
	1.2 ถามผู้ป่วยว่า "มีอะไรจะให้ดิฉันช่วยคะ"	+	1	0
2. วิเคราะห์/กำหนดทางเลือก/ตัดสินใจ	2.1 บอกผู้ป่วยเครื่องมืออาจไม่วาง	-	2	0
	2.2 อธิบายเรื่องการประสานงานระหว่างโรงพยาบาล	+	3	2
	2.3 ทักกิจกรรมให้ผู้ป่วยทำ เพื่อคลายความกังวล	+	2	1
	2.4 พูดกับผู้ป่วย "อย่ากังวลไปเลย เดี่ยวราก็มารับ"	-	1	1
	2.5 บอกให้ผู้ป่วยใจเย็นๆ ต้องได้ไปตรวจแน่นอน	-	3	6
	2.6 ให้ผู้ป่วยระบายความทุกข์	+	1	1
	2.7 พูดคุยเรื่องอื่นๆ	+	0	5
	2.8 นักศึกษาเข้าใจว่าการผลการตรวจ (ตอบไม่ตรงประเด็น)	-	0	5
	2.9 "วันนี้คงมีอะไรชัดเจนบ้างอย่าง พรุ่งนี้คงจะได้ไปตรวจ ดิฉันจะไปถามดูว่าเกิดอะไรขึ้น"	+	2	0
	2.10 หลังจากถามข้อมูลแล้ว เข้าไปพูดอธิบายสาเหตุที่ไม่ได้ไปตรวจ	++	2	0
	2.11 บอกผู้ป่วยว่าการไปตรวจต้องใช้เวลา เครื่องมือมีน้อยผู้ป่วยมีมาก	+	6	4

จากตารางที่ 29 กลุ่มทดลองมีลักษณะคำพูดที่แสดงถึงการรวบรวมข้อมูลในทางบวก (1.1,1.2) และการตัดสินใจที่ยึดหลักจริยธรรมในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม (2.9-2.11) มากกว่ากลุ่มควบคุม

สถานการณ์ที่ 5 (การเคารพความเป็นบุคคล ความยุติธรรม และการให้ข้อมูล)

นาง จ ผู้ป่วยหญิงไทยคู่ อายุ 45 ปี อัมพาตทั้งตัว หน้ตาเคঁร่า ชมวดคืดตลอดเวลา นอนไม่หลับ แพทย์พิจารณาส่งตรวจ MRI เพื่อทรร่องรอยของโรค แต่สามีของผู้ป่วยไม่มีเงิน แพทย์จึงตัดสินใจใช้วิธีการตรวจวิธีอื่น แต่รุ่งเช้าวันหนึ่งญาติของผู้ป่วยแจ้งความประสงค์ที่จะรับผู้ป่วยกลับไปรักษาที่บ้าน ผู้ป่วยก็ปฏิเสธที่จะรักษาต่อ ญาติแสดงท่าทางไม่เป็นมิตร แพทย์และพยาบาลพยายามอธิบายวิธีการรักษา และโรงพยาบาลยินดีที่จะรักษาแม้จะไม่มีเงินค่ารักษา แต่ไม่สามารถเปลี่ยนใจผู้ป่วยและญาติได้ ผู้ป่วยขอไปตายที่บ้าน โดยแพทย์ให้เซ็นใบไม่สมัครอยู่ นักศึกษาที่ดูแลผู้ป่วยทราบข้อมูลจากผู้ป่วยข้างเตียงว่า นาง จ ถูกเจ้าหน้าที่ดูทุกคืนและใช้คำพูดไม่สุภาพ เช่น "ถ้าช่วยตัวเองไม่ได้ก็ไปตายที่บ้านเสีย" เป็นต้น

คำถาม นักศึกษาจะทำอย่างไร?

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การให้ข้อมูลและการยึดมั่นในความยุติธรรมในการดูแลผู้ป่วย

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	1.1 ถามผู้ป่วยว่า "ทำไมไม่อยากรักษา"	+	7	2
	1.2 ถามผู้ป่วย "ไม่อยู่รักษาต่อเพราะพยาบาลใช้หรือไม่"	-	0	1
	2.1 พยาบาลคงยุ่ง ไม่ได้ตั้งใจ	-	0	5
2. วิเคราะห์/กำหนดทางเลือก/ตัดสินใจ	2.2 อย่าเอาคำพูดพยาบาลมาคิด ไม่ต้องใส่ใจ	-	5	1
	2.3 ให้ผู้ป่วยระบายความรู้สึก	+	2	2
	2.4 ปรึกษาอาจารย์ว่าควรทำอย่างไรดี	+	2	3
	2.5 ขอให้อดทน	-	0	2
	2.6 ตัดสินใจไม่ได้ว่าควรทำอย่างไร	-	0	1
	2.7 พุดแสดงความจริงใจว่าต้องการช่วยเหลือผู้ป่วย	+	0	1
	2.8 บอกให้คิดให้ดี	-	0	1
	2.9 หลังจากพยายามอธิบายแล้ว ให้ผู้ป่วยตัดสินใจเองว่าจะอยู่ต่อหรือไม่ เพราะเป็นสิทธิของผู้ป่วย	++	7	0
	2.10 บอกข้อดีข้อเสียที่จะกลับไปอยู่บ้าน	++	3	0
	2.11 อธิบายวิธีการรักษาที่เป็นประโยชน์	++	3	2
	2.12 อธิบายเหตุผลของการรักษา	++	3	0
2.13 บอกผู้ป่วย "คุณควรอยู่รักษาต่อ"	+	0	6	

จากตารางที่ 30 นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าพูดที่แสดงถึงการรวบรวมข้อมูลในทางบวกมากกว่ากลุ่มควบคุม การกำหนดทางเลือกและการตัดสินใจโดยยึดหลักจริยธรรม ในกลุ่มทดลอง โดยคำนึงถึงการเคารพอิสระของปัจเจกบุคคลและการให้ข้อมูล (2.9-2.12) มากกว่ากลุ่มควบคุม นักศึกษากลุ่มควบคุมไม่สามารถตัดสินใจได้ 1 ราย และมีลักษณะการตัดสินใจในทางลบมากกว่ากลุ่มทดลอง (11 ราย และ 5 ราย ตามลำดับ)

สถานการณ์ที่ 6 (ตอบคำถามข้อ 8)

ผู้ป่วยชายไทยโสด อายุ 26 ปี อัมพาตทั้งตัว อยู่ระหว่างฟื้นฟูสมรรถภาพ แขนขาขยับได้บ้าง ยังควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะไม่ได้ ผู้ป่วยกังวลเรื่องสมรรถภาพทางเพศ นักศึกษาพยาบาล (หญิง) เคยเปลี่ยนถุงพลาสติกใส่ปัสสาวะทุกวัน วันหนึ่งนักศึกษาจะเปลี่ยนถุงใส่ปัสสาวะ ก่อนเปลี่ยนนักศึกษาหันมามอง บอกผู้ป่วยให้ทราบ โดยไม่มีผู้ใดช่วยนักศึกษา ขณะที่นักศึกษาใส่ถุงมือและจับอวัยวะเพศผู้ป่วยและผู้ป่วยมองดูวิธีการเปลี่ยนถุงปัสสาวะ นักศึกษาพบว่าไม่สามารถใส่อวัยวะเพศของผู้ป่วยในถุงพลาสติกที่เจาะไว้ได้ เพราะอวัยวะเพศของผู้ป่วยขยายตัว และแข็งขึ้น นักศึกษาควรทำอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การเคารพอิสระของปัจเจกบุคคล การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วย

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	-			
	2.1 ออกจากม่าน ให้ผู้ป่วยอยู่คนเดียวสักพัก	+	24	22
2. การวิเคราะห์/กำหนดทางเลือก/ตัดสินใจ	2.2 ชวนนักศึกษาชายมาอยู่ด้วย	+	21	13
	2.3 ปิดตาผู้ป่วย	+	20	4
	2.4 ใส่ถุงปัสสาวะใหม่	+	12	0
	2.5 ปฏิบัติขั้นตอน 2.1, 2.2, 2.3, 2.4	++	12	0
	2.6 ปฏิบัติ 2.1,2.2,2.3	+	2	0
	2.7 ทำต่อไปให้เสร็จโดยเร็ว เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น	-	3	0
	2.8 ชวนเพื่อนหญิงเข้าไปช่วยใส่ถุงปัสสาวะอีกครั้ง	+	0	1
	2.9 เจาะถุงให้รูใหญ่ขึ้นกว่าเดิม	-	0	1
	2.10 บอกผู้ป่วยว่าไม่ต้องตื่นตื่นจะเปลี่ยนถุงปัสสาวะแล้วนำผ้าปิดตา	-	0	1
	2.11 ทำต่อไป ชวนผู้ป่วยคุยเรื่องอื่น	-	0	1
	2.12 ใส่ถุงพลาสติกตามปกติ บอกผู้ป่วยว่าต่อไปคุณจะทำถ่ายปัสสาวะได้ตามปกติ	-	0	1
	2.13 บอกผู้ป่วยว่า สมรรถภาพทางเพศคุณปกติ (นศ.ชาย)	-	0	1
	2.14 เมื่อผู้ป่วยพร้อมแล้วอธิบายเรื่องความมีสมรรถภาพทางเพศเพื่อให้ผู้ป่วยคลายความวิตกกังวล	+	2	0

จากตารางที่ 31 การกำหนดทางเลือกที่เป็นขั้นตอน (ข้อ2.5) ของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมมีมากกว่าและพบว่ากลุ่มทดลองมีลักษณะเลือกปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักจริยธรรม (2.7,2.9-2.11) และให้ข้อมูลขาดความรู้ (2.12-2.13) ส่วนกลุ่มทดลองยึดหลักจริยธรรมการเคารพความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคลมีจำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุม (2.1-2.5) และการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยที่เหมาะสมมากกว่ากลุ่มควบคุม (2.14)

สถานการณ์ที่ 7 (การบอกความจริง และความซื่อสัตย์)

ผู้ป่วยหญิงไทยคู่ กระดูกต้นแขนหัก ใส่เฝือกไว้ วิตกกังวลเรื่องการหายของแขน ผู้ป่วยถามพยาบาลตลอดเวลาว่าเมื่อไหร่กระดูกจะติดกัน วันหนึ่งพยาบาลฉีดยาเข้าเส้นให้ผู้ป่วย หลังจากพยาบาลฉีดยาเสร็จและเดินพ้นไปแล้ว ผู้ป่วยถามนักศึกษาว่าพยาบาลฉีดยาอะไร? นักศึกษาไม่ทราบว่ายาก็ฉีดยาอะไร ออกฤทธิ์อย่างไร? นักศึกษาจะตอบผู้ป่วยอย่างไร?

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์ การบอกความจริงโดยให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วย และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติกรพยาบาล (N กลุ่มละ 30)

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลองจำนวน	กลุ่มควบคุมจำนวน
1. การรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และตัดสินใจ	1.1 ไม่ทราบว่าพยาบาลฉีดยาอะไร จะไปตามแล้วมาตอบ	++	10	9
	1.2 ไม่ทราบว่าที่พยาบาลฉีดยาอะไร จะไปค้นมาบอก	+	1	0
	1.3 ไปดูจากเข็มประวัติผู้ป่วย ค้นหนังสือมาบอกฤทธิ์ของยา	++	15	8
2. การตัดสินใจ	2.1 ยาที่ฉีดยาคงเป็นยาแก้ปวด	-	0	2
	2.2 คิดว่าเป็นยาที่จะทำให้คุณหายเป็นปกติ	-	2	2
	2.3 บอกผู้ป่วยว่า "ไม่ทราบ แต่อย่ากังวลกระดูกคนเราสามารถติดเองได้"	-	0	1
	2.4 บอกว่าเป็นยาที่แพทย์สั่งไว้ แต่ไม่ทราบว่ายาอะไร	-	0	1
	2.5 ยาที่ฉีดยาคงเป็นยาช่วยรักษาโรค ไม่เป็นอันตรายหรอกค่ะ	-	0	2
	2.6 ยาป้องกันกาติดเชื้อ	-	0	3
	2.7 คุณต้องถามที่พยาบาลเองนะคะ	-	0	1

จากตารางที่ 30 นักศึกษากลุ่มทดลองมีคำพูดแสดงการรวบรวมข้อมูลในทางบวกและการยึดหลักจริยธรรมในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม คือความซื่อสัตย์ และการบอกความจริงมากกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม (1.1-1.3) และกลุ่มควบคุมส่วนมากมีการตัดสินใจที่ไม่ได้รวบรวมข้อมูล (2.1-2.7) และตอบไม่ตรงคำถามของผู้ป่วย 1 ราย (2.3)

สถานการณ์ที่ 8 (การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย)

ผู้ป่วยหญิงไทยคู่ อายุ 50 ปี มีบุตร 2 คน มาโรงพยาบาลด้วยอาการปวดหลังและขาข้างขวา ผลการตรวจโดยฉีดสีเข้าทางน้ำไขสันหลัง พบว่ากระดูกสันหลังผิดปกติเล็กน้อย ไม่ต้องผ่าตัด ให้การรักษาโดยใช้ยาและกายภาพบำบัดจะสามารถบรรเทาความเจ็บปวดได้ ผู้ป่วยบอกนักศึกษาว่าเวลากลางคืนจะปวดมากขอกระเป๋าน้ำร้อนจากพยาบาลก็ไม่มีคนนำมาให้ ผู้ป่วยนอนไม่หลับทั้งคืน และเล่าให้นักศึกษาฟังเรื่องความทุกข์ใจที่สามีของผู้ป่วยมีภรรยาใหม่ ไม่สนใจเลี้ยงดูผู้ป่วยและลูก ฐานะทางบ้านยากจน ผู้ป่วยรู้สึกเสียใจ คิดมากจนนอนไม่หลับและอาการปวดหลังและขา也多 ซึ่งนักศึกษารวบรวมข้อมูลจากพยาบาลว่าไม่ให้ผู้ป่วยวางกระเป๋าน้ำร้อนตลอดเวลาเพราะว่าเส้นเลือดบริเวณนั้นจะขยายตัวตลอดเวลา เป็นอันตรายต่อเซลล์ ถ้าถาม นักศึกษาจะพูดกับผู้ป่วยอย่างไร

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อเหตุการณ์
การให้ข้อมูล การปฏิบัติงานดีมีคุณภาพ การป้องกันอันตรายแก่ผู้ป่วย (N กลุ่มละ 30)

ขั้นตอนการตัดสินใจของนักศึกษา	คำพูดของนักศึกษา	ความหมาย	กลุ่มทดลอง จำนวน	กลุ่มควบคุม จำนวน
1. การรวบรวมข้อมูล	-			
2. วิเคราะห์ / การกำหนดทางเลือก	2.1 พุดคุยให้ผู้ป่วยระบายความรู้สึก	+	5	2
	2.2 อธิบายเหตุผลอีกครั้ง ให้ผู้ป่วยระบายความรู้สึก	+	5	2
	2.3 สนใจปัญหาของผู้ป่วยและอธิบายเหตุผลอีกครั้ง	+	1	0
	2.4 เสนอตัวเข้าช่วยเหลือเมื่อผู้ป่วยมีปัญหา	+	1	0
	2.5 ทหาหนังสือให้ผู้ป่วยอ่านเพื่อให้ผู้ป่วยลืมความรู้สึกปวด	+	1	0
	2.6 อธิบายเหตุผลอีกครั้ง และบอกผู้ป่วยว่า อาการปวดเพิ่มขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ	+	2	0
	2.7 อธิบายเหตุผลอีกครั้ง และให้กำลังใจว่าคุณมีค่า	+	2	0
	2.8 แนะนำไม่ให้ผู้ป่วยคิดมาก	-	0	2
	2.9 ควรทำใจให้สบายไม่ต้องวางกระเป๋าน้ำร้อน	-	0	6
	2.10 การวางกระเป๋าน้ำร้อนจะทำให้ปวดมากขึ้น	-	0	1
	2.11 ถาม "สามีพร้อมจะหย่าไหมจะเรียกร้องค่าเลี้ยงดูหรือไม่"	-	0	4
	2.12 แนะนำให้ทำสมาธิลดอาการปวด	+	8	2
2.13 อธิบายการวางกระเป๋าน้ำร้อนมีผลต่อเส้นเลือดอีกครั้ง	+	17	14	

จากตารางที่ 33 นักศึกษากลุ่มทดลองมีจำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุมในการยึดหลักจริยธรรมเพื่อตัดสินใจและกลุ่มควบคุมให้ข้อมูลไม่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมและข้อความรู้ 13 ราย(2.8-2.11)

ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมสำหรับ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง 30 คน ได้ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเสนอในตารางที่ 34 เกณฑ์การตัดสินผลมีดังนี้

2.50-3.00 คะแนน หมายถึงมีความคิดเห็นระดับดีมาก

1.50-2.49 คะแนน หมายถึงมีความคิดเห็นระดับปานกลาง

1.00-1.49 คะแนน หมายถึงมีความคิดเห็นระดับน้อย

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของนักศึกษาในกลุ่มทดลองต่อรูปแบบการเรียนการสอน (N= 30)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	3.00	.00	ดีมาก
2. วิธีการเรียนการสอน	2.87	.35	ดีมาก
3. บรรยากาศการเรียนการสอน	2.60	.50	ดีมาก
4. เอกสารประกอบการเรียนการสอน	2.70	.47	ดีมาก
5. สื่อการเรียนการสอน	2.73	.45	ดีมาก
6. การประเมินผลการเรียนการสอน	3.00	.00	ดีมาก
7. ความรู้ที่ได้รับในการเรียนการสอน	2.60	.50	ดีมาก
8. ความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอน	2.33	.48	ปานกลาง
9. ความตั้งใจ/สนใจต่อการเรียนการสอน	2.83	.38	ดีมาก
10. การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	2.93	.25	ดีมาก
11. การนำทฤษฎี หลักการมาใช้ในการแก้ปัญหาผู้ป่วย	2.57	.50	ดีมาก
12. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	2.67	.48	ดีมาก
13. แนวความคิดต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน	2.73	.45	ดีมาก
14. แนวความคิดต่อผู้สอน	2.90	.31	ดีมาก

จากตารางที่ 34 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการด้านจริยธรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านการเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

จากการประเมินผลของนักศึกษาที่มีข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังนี้

1. ต้องการเพิ่มเวลาการฝึกงานให้มากกว่านี้ (จำนวน 4 ราย)
2. ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาพยนตร์มาสอนเช่นเดียวกับการเรียนในครั้งนี เพราะทำให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน รู้สึกชอบ ไม่น่าเบื่อเหมือนกับที่เรียนกับแผ่นใสอย่างเดียว (4 ราย)
3. ควรมีลักษณะการเรียนการสอนในกลุ่มเล็กๆเช่นนี้อีก เพราะได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และรู้สึกเป็นกันเองกับอาจารย์และเพื่อน (7 ราย)
4. การจัดกิจกรรมบนหอผู้ป่วยเป็นสิ่งที่ดีมาก นักศึกษารู้สึกภูมิใจที่ทำให้ผู้ป่วยมีความสุข (8 ราย)
5. ฝึกการแก้ปัญหาภาค คติวิเคราะห์ ตั้งแต่การเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดีมาก (2 ราย)
6. เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น สงสารผู้ป่วย เห็นใจผู้ป่วย (30 ราย)
7. เปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และความรู้สึก ก่อนเรียนอารมณ์ร้อน โมโหง่าย หลังเรียนอารมณ์สงบ ใช้ความคิดมากขึ้น (4 ราย)

จากการประเมินตนเองของนักศึกษา และการสังเกตพฤติกรรมจรรยาบรรณของนักศึกษากลุ่มทดลอง จะเห็นได้ว่านักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม เช่น การพัฒนาความรู้สึก อารมณ์ มีความเมตตา สงสาร

สำหรับการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้วิจัย จากการนำรูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณไปใช้สอนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่ควรเน้นเพิ่มเติมมีดังนี้

1. การเรียนการสอนต้องเน้นสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะการสอนกระจำง ค่านิยม ซึ่งในการสอนภาคทฤษฎีสัมพันธ์ภาพระหว่างครูและนักศึกษายังไม่ลึกซึ้ง แม้ผู้สอนจะพบนักศึกษา นอกชั้นเรียน แต่ไม่สามารถพบและรู้จักนักศึกษาทุกคน เพราะข้อจำกัดด้านเวลา นักศึกษามีเวลาจำกัด ต้องค้นคว้าวิชาอื่นๆ ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติจะทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดีขึ้น เพราะนักศึกษาจำนวนน้อย ผู้สอนสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านจรรยาบรรณได้มาก

2. บทบาทผู้สอน บทบาทผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนักศึกษาจะลอกเลียนแบบสิ่งที่ครูปฏิบัติ ฉะนั้นผู้สอนต้องมีลักษณะมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์ในการแสดงออกต่อนักศึกษาและผู้ป่วย พุดกับนักศึกษาและผู้ช่วยด้วยท่าทางที่สุภาพ ให้เกียรติ ผู้สอนจะไม่ใช้อารมณ์ตำหนินักศึกษาแต่จะใช้วิธีการกระจำงค่านิยมให้ผู้เรียนยอมรับข้อบกพร่องด้วยตนเอง

3. จากการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาาระดับปานกลาง ซึ่งวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจิตใจที่ค่อนข้างเข้าใจยาก โดยเฉพาะภาคทฤษฎี นักศึกษาไม่เห็นผู้ป่วยจริง ฉะนั้นควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาผู้ป่วยจริงบนหอผู้ป่วย

4. วิธีการประเมินการตัดสินใจเชิงจรรยาบรรณ เพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดเดิมโดยผู้วิจัยนำ สถานการณ์จริงที่นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแต่ละคนมีประสบการณ์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจรรยาบรรณ นำมาเขียนเป็นสถานการณ์จำลองให้นักศึกษาทุกคนตอบเพื่อประเมินการตัดสินใจอีกครั้ง เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนพบสถานการณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ 36 รูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมภายหลังการทดลอง

<p>แนวคิดการบูรณาการ</p> <p>1. บูรณาการด้านเนื้อหา ผสมผสานเนื้อหาวิชาการพยาบาล สุขภาพจิตและเนื้อหาจริยธรรม โดยกำหนดประเด็นปัญหา เนื้อหาวิชา หัวข้อการสอน วิธีการสอนที่เน้นการคิด การวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาโดยนำหลักการมากกว่า 1 วิชามาแก้ปัญหา (Newell, 1994)</p> <p>2. บูรณาการวิธีการสอน โดยใช้วิธีการสอนเน้นจริยธรรมหลากหลายวิธี และมีการผสมผสานการสอนมากกว่า 1 วิธี ได้แก่ การกระจ่างคำนิยาม (Raths, 1966; Morill, 1981 และ นาดตา ปิรันธนาพันธ์, 2530) การสืบสอบทางจริยธรรม การประชุมปรึกษาทางคลินิก และการเสนอกรณีศึกษา (Fry, 1989 and 1994) ซึ่งมีลำดับขั้นการสอนดังนี้</p> <p>ภาคทฤษฎี</p> <p>ขั้นที่ 1 การกระจ่างคำนิยาม ขั้นที่ 2 การสืบสอบทางจริยธรรม ขั้นที่ 3 การกระจ่างคำนิยามและ การสืบสอบทางจริยธรรม</p> <p>ภาคปฏิบัติ</p> <p>ขั้นที่ 1 การกระจ่างคำนิยาม ขั้นที่ 2 การประชุมปรึกษาทางคลินิก และการกระจ่างคำนิยาม ขั้นที่ 3 การเสนอกรณีศึกษา และการกระจ่างคำนิยาม</p>	<p>รูปแบบการเรียนการสอน</p> <p>หลักการ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียน ให้เข้าใจตนเอง และผู้ป่วย มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและผู้สอน มีความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ มีหลักจริยธรรมในการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมและตัดสินใจได้ ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจตนเอง รู้จักนิยาม ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและผู้สอน 2. เกิดความเมตตา กรุณา เห็นใจผู้อื่น 3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมตัดสินใจได้ มีพฤติกรรมจริยธรรม <p>เนื้อหา องค์ความรู้ในการพยาบาลสุขภาพจิตฯ หลักจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม โดยเน้นภาพเชื่อมโยง มโนทัศน์แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา</p> <p>ขั้นเตรียมการ เขียนแผนการสอนบูรณาการภาคทฤษฎี 12 เรื่อง 30 ชั่วโมง และการสอนภาคปฏิบัติ 19 กรณีศึกษา ใช้วิธีการสอน 4 วิธี โดยผสมผสานวิธีการกระจ่างคำนิยามรวมกับการสืบสอบทางจริยธรรม การประชุมปรึกษาทางคลินิก และการเสนอกรณีศึกษา</p> <p>กระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนและผู้สอนและร่วมกันวิเคราะห์และ แก้ปัญหาเชิงจริยธรรม ผู้สอนใช้คำถามในการ กระจ่างคำนิยามผู้เรียน พบผู้เรียนออกชั้นเรียนเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีในการพยาบาล</p> <p>การประเมินผลทางจริยธรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองสอน 2. พฤติกรรมจริยธรรมโดยการสังเกตการปฏิบัติงานของนักศึกษา 3. การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมจากเหตุการณ์จริง และการตอบคำถามจากสถานการณ์จำลอง* 	<p>จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้นจากก่อนเรียน 2. มีพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสมตามหลักจริยธรรม และเต็มใจปฏิบัติการพยาบาล 3. ยึดหลักจริยธรรมและกระบวนการตัดสินใจในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม 4. มีค่านิยมวิชาชีพด้านความเมตตา กรุณา เห็นใจผู้อื่น เข้าใจตนเองและผู้อื่น และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ *
---	--	---

* แนวคิดที่ได้เพิ่มเติมหลังจากการทดลอง